

NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA

DERVIŠ SUŠIĆ

TUZLA

1946 - 2011.

TUZLA

Monografija

65

godina
postojanja

Monografija

NARODNA I
UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA
DERVIŠ SUŠIĆ
TUZLA
1946–2011.

MONOGRAFIJA
NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA
DERVIŠ SUŠIĆ
TUZLA
1946–2011.

Izdavač: Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić* Tuzla

Za Izdavača: mr. Enisa Žunić

Glavni i odgovorni urednik: Mehmed Pargan

Urednik: Đuro Škondrić

Redakcija: Enisa Žunić, Sabina Babajić, Amira Omerćehajić,
Fadila Bolić, Saliha Kosovac, Rusmira Krpić, Zlatko Dukić,
Amela Galešić, Sejbín Damadžić, Milena Mičić-Mehmedagić

Lektor: Sanja Dukić

Dizajn i grafička priprema: Jilduza i Selmir Pajazetović

BMG Bosanska medijska grupa Tuzla, www.bmg.ba

Štampa: *Off-Set* Tuzla

Tiraž: **500**

www.nubt.ba

Izdanje u povodu 65 godina postojanja

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

027.53(497.6 Tuzla) "1946/2011" (084)

**NARODNA i univerzitetska biblioteka "Derviš
Sušić" Tuzla** : 1946-2011 : monografija / [glavni i
odgovorni urednik Mehmed Pargan]. - Tuzla :
Narodna i univerzitetska biblioteka "Derviš
Sušić", 2011. - 197 str. : ilustr. ; 25 cm

Bibliografija: str. 193-197.

ISBN 978-9958-525-35-3

COBISS.BH-ID 19252486

© Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić* Tuzla

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije ne smije se upotrebljavati ili reproducirati u bilo kojem obliku ili na bilo koji način, niti pohranjivati u bazu podataka bilo kojeg oblika ili namjere bez prethodne saglasnosti autora.

BIBLIOTEKA

Uvodna riječ	6
Enisa Žunić: <i>Biblioteka u službi čitalaca</i>	6
Jasmin Imamović, načelnik općine Tuzla	8
Đuro Škondrić: <i>Derviš Sušić i zlatno doba tuzlanskog bibliotekarstva</i>	11
Narodna i univerzitetska biblioteka Derviš Sušić Tuzla,	
povijest narastanja jednog <i>doma knjige</i>	19
Period 1946-1991.	21
Vodič kroz matična, područna i pokretna odjeljenja Narodne biblioteke Tuzla 1946 – 1991. (Odjeljenje za odrasle, Odjeljenje za djecu, Čitaonica, Područna i pokretna odjeljenja Biblioteke)	41
Kratak pregled kulturnih aktivnosti do 1991. godine	53
Kalendar događaja 1956-1991.	61
Ratni period 1992-1995.	87
Moje sjećanje na borbu knjigom protiv rata, Mr. Selim Bašlagić, ratni gradonačelnik Tuzle: <i>Ponosan sam na tuzlansku tradiciju bibliotekarstva</i>	98
Povratak u budućnost – razvoj i modernizacija	
Narodne i univerzitetske biblioteke <i>Derviš Sušić</i> Tuzla	
u periodu 1996-2011.	101
<i>Poslijeratna konsolidacija</i>	101
<i>Univerzitetska biblioteka</i>	119
<i>Zavičajna zbirka</i>	129
<i>Knjižni fond</i>	133
<i>Američki kutak</i>	137
<i>Austrijska biblioteka</i>	143
<i>Turska biblioteka</i>	147
<i>Francuska biblioteka</i>	153
<i>Iranska biblioteka</i>	155
<i>Strani i domaći donatori</i>	156
<i>Izdavačka djelatnost</i>	159
<i>Program organizacije Biblioteke i tendencije razvoja</i>	162
<i>Događaji</i> (Susreti bibliotekara slavista; Simpozij o značaju elektronskih informacija; Književni susreti <i>Cum grano salis</i>)	164
Odabrani događaji 1998-2004.	171
Ljudi koji su obilježili vrijeme	
(spisak uposlenika, rukovodilaca i članova upravnih tijela)	173
Eseji o biblioteci	
Dr Vojislava Vasiljević, umirovljena profesorica književnosti:	
<i>Autoportret koji nazivamo bibliotekom</i>	
Mr Meliha Terzić, <i>Moja (naša) Biblioteka</i>	187
Literatura i izvori	193

Enisa Žunić

Biblioteka u službi čitalaca

Poštovani čitaoci,

Pred vama je monografija Narodne i univerzitetske biblioteke *Derviš Sušić*, objavljena povodom obilježavanja šezdeset pet godina postojanja i rada. Svrha objavljivanja ove publikacije je dokumentovati svjedočanstvo jednog vremena koje ostaje trajno zabilježeno i u istoriji obrazovanja, kulture, kulturnog naslijeđa Tuzle, Tuzlanskog kantona i šire društvene zajednice Bosne i Hercegovine, kao vjerodostojan dokument. Čitajući ovu publikaciju, susrest ćete se s pokazateljima, neospornim činjenicama u proteklih šezdeset pet godina u radu ove Biblioteke, ali se najviše od svega dâ uočiti veliki entuzijazam zaposlenih. Za osnivanje i rad Biblioteke u Tuzli zaslužni su veliki radni naponi bibliotekara i drugih ljudi u i oko Biblioteke.

Šezdeset pet godina je veliko životno razdoblje. U tom periodu radili smo u vrlo složenim uslovima, suočeni sa raznim problemima i preprekama, ali je svakom godinom Biblioteka bila jača i sve prepoznatljivija, kako u lokalnim, tako i u mnogo širim prostornim i vremenskim okvirima. Da bi se mogla prezentirati sadašnjost i precizirati budućnost JU NUB *Derviš Sušić* Tuzla, neophodno je ukratko se osvrnuti i na prošlost. Stoga je i cilj ove Monografije da se dotakne svih ovih dijelova života i rada Biblioteke. Uz manje statusne izmjene, uspješno je prošla razvojni put od male biblioteke do moderne kulturno-

obrazovne institucije od posebne društvene važnosti za grad Tuzlu i Tuzlanski kanton.

Rad na pripremanju i izradi monografije odvijao se u nekoliko ključnih faza, od kojih smatramo da je značajno spomenuti period od osnivanja 1946. do 1991. godine, ratni period od 1992. do 1995. godine i poslijeratni period od 1996. do 2011. godine.

Monografija ima za cilj, između ostalog, da upozna javnost sa dosadašnjim tradicionalnim, kao i savremenim radom Biblioteke. Ona treba da prezentira ne samo istorijski pregled razvoja bibliotekarstva u periodu šezdeset pet godina postojanja, nego da promoviše i novu viziju moderne Biblioteke.

Objavlivanjem ove publikacije želimo posebno uputiti riječi zahvalnosti osnivačima Biblioteke. Naravno, velika zasluga pripada svim zaposlenicima Biblioteke, bez čijeg rada, zalaganja i entuzijazma, Biblioteka u Tuzli, Tuzlanskom kantonu i šire, ne bi mogla egzistirati. Zahvaljujući svima koji su zaslužni za dosadašnji rad i razvoj ove Institucije, imamo priliku posebno se osvrnuti na godine iza nas i dostojno obilježiti ovaj vrijedan jubilej. Ova monografija je trajno svjedočanstvo o postojanju Narodne i univerzitetske biblioteke Derviš Sušić Tuzla, čije su generacije zaposlenica i zaposlenika svojim trudom i znanjem uvijek bili u službi građana grada Tuzle, Tuzlanskog kantona i šire, te postali njihov simbol.

*Mr. Enisa Žunić, direktorica
Narodne i univerzitetske biblioteke Derviš Sušić, Tuzla*

Jasmin Imamović

Rođendanska čestitka

Kultura i obrazovanje, nisu nadgradnja, nego sami temelj svakoga društva. Knjige i učeni ljudi snaga su i sigurnost tog temelja. Biblioteka „Derviš Sušić“ u Tuzli riznica je knjiga, kao najvećeg blaga čovječanstva. Želim joj sretan 65. i sve buduće rođendane.

Jasmin Imamović, načelnik Tuzle

Navršilo se šest i po decenija od osnivanja Narodne biblioteke u Tuzli, gradu u kojem su se odvajkada rađale i živjele knjige i književnici, gradu u kojem i dan-danas knjiga zauzima počasno mjesto. Za Tuzlu su vezana imena znamenitih pisaca: **Muhamed Hevai Uskufi, Matija Divković, Stjepan Matijević, Živko Crnogorčević, Radovan Jovanović, Meša Selimović, Derviš Sušić...**

Njihovim stopama danas ide najmanje desetak ovdašnjih talentovanih književnih stvaralaca. U Tuzli su početkom onoga vijeka *štancane* knjige u štampariji **Riste Sekulića**. Prve biblioteke u tuzlanskom kraju, datiraju još iz 17. vijeka. Postojale su pri Behram-begovoj medresi i franjevačkim samostanima. Tuzla se danas, između ostaloga, prepoznaje po mnogo čemu vezanom za knjigu: Književni susreti *Cum grano salis*, Muzej književnosti, Književni susreti dječijih pisaca *Vezeni most*, odnedavno i sajam knjiga.

Danas, kada Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić* u Tuzli obilježava rijedak jubilej - 65 godina postojanja i rada, prisjetimo se samo nekih dionica ovog dugog puta započetog sredinom prošloga vijeka. Odabrao sam onaj interval kada je upravnik ove Biblioteke bio poznati pisac Derviš Sušić, čije ime nosi ova ugledna ustanova kulture.

◀◀ *Derviš Sušić*
- portret

Preuzeo je rukovođenje bibliotekom sredinom šezdesetih godina prethodnog vijeka, kao već afirmisani književnik. U bibliotečkim policama već su stajala njegova djela: *Jabučani*, *Momče iz Vrgorca*, *Ja*, *Danilo*, *Danilo u stavu mirno*, *Teferič*, *Kurir*, *Pobune...*

Uz sve uvažavanje čelnih ljudi koji su vodili tuzlansku Biblioteku za proteklih 65 godina, Sušićevo desetogodišnje direktorovanje zaslužuje da bude posebno istaknuto. Tadašnji radnici Narodne biblioteke Tuzla, danas većinom pensioneri, sa simpatijama i uvažavanjem se sjećaju svoga dobrodušnog upravnika. Kažu da je tražio red i rad, da ni na koga nije povisio ton u komunikaciji, da nikome nije

Karikatura
Derviša Sušića,
objavljena u
Frontu Slobode
krajem
sedamdesetih
godina ►

DERVIŠ SUŠIĆ:

— Moja perspektiva je u bližoj i daljoj našoj prošlosti.

uskratio neko pravo... Posljednji je, tek predveće, izlazio iz bibliotke, sjedao u svog *tristaća* i odlazio kući. Bilo je to vrijeme kada je pisao roman *Uhode*, koji će književna kritika uvrstiti među deset najboljih romana bh. književnosti dva-desetoga vijeka.

Sve su prilike da je Sušić ovaj roman pisao uz povremene stvaralačke krize. Ostajao je do kasno u Biblioteci, a ujutro bi u njegovoj kancelariji osvitala gomila zgužvanih papira. Ponovo bi razmotavao te papire, nešto prepravljao, prekucao... Kada je završio *Uhode*, čast da ga prvi pročita imao je **Meša Selimović**, koji je sa zadovoljstvom prihvatio da napiše recenziju, preporuku romana za štampanje.

Derviš Sušić nije nastupao na književnim večerima, rijetko je posjećivao književne manifestacije, promocije njegovih novih djela organizovali su drugi, rijetko je davao intervjuje...

– Sve je to estrada, sve to ne treba pravoj književnosti, dobro književno djelo čitalac će pronaći i bez ove halabuke – govorio je.

Za lijepa vremena odšetao bi iz Biblioteke do bašte Narodnog pozorišta. Tamo, u hladu platana okupljali bi se oko njega poznati Tuzlaci, njegovi prijatelji, umjetnici i novinari, svi koji su željeli da slušaju Sušićevo zanimljivo, tečno i poučno kazivanje. Začas bi se oko njega okupili: **Ismet Mujezinović, Maks Damažić, Memo Dervišević, Tiho-mir Lešić, Radoslav Zoranović** i mnogi drugi.

Tu ljepotu usmenog kazivanja naslijedio je od majke, pa će jednom prilikom reći:

– Majka-domaćica, znala je pričati ljepše nego što ja danas umijem pisati. Njene priče nisu bile tanana tkanja bajki, nego uzbudljivi vezovi činjeničkih rijeka što ih je zapamtila od starijih, a ovi od svojih prethodnika.

Tadašnji upravnik Narodnog pozorišta Radoslav Zoranović jedva će ga nagovoriti da počne pisati drame i pozorišne komade za tuzlanski teatar. Odbijao je, govoreći da nije vješt

tome književnom žanru. Ipak će prihvatiti, *savladati* zanat, pa čak postati i dramaturg ove pozorišne kuće.

Tih sedamdesetih godina pojavila se politička krilatica: kulturu približiti radnome čovjeku. Drugim riječima, pozorišne predstave igrati u tvorničkim halama, organizovati izložbe, književne priredbe, otvarati biblioteke...

Sušić je u tome vidio priliku da knjigu učini dostupnom i radničkoj klasi, kako se tada govorilo za radnike. Uspio je da se poveže sa najuspješnijim tuzlanskim firmama i u njima otvori isturena odjeljenja Narodne biblioteke. Firma bi osigurala prikladnu prostoriju, police, namještaj, a Biblioteka knjige, knjižničara i ostalo. Tako su otvorene radničke biblioteke u Termoelektrani Tuzla, Solani, pri Rudniku Lipnica...

Derviš Sušić je ljubav prema knjizi ponio iz rodnog doma u Vlasenici.

– Otac mi bijaše islamski sveštenik koji je svaku umnu knjigu smatrao svetinjom koju valja čuvati u kući i po nekoliko puta čitati, pa kad se shvati, opet je lijepo smjestiti da je pri ruci, ako se nauk iz nje smetne s uma, a zatreba.

Uobičajena je praksa da biblioteke šalju pismene opomene čitaocima koji ne vraćaju pozajmljene knjige. Prva, druga, treća opomena, pa prijetnja sudom.

Derviš Sušić je ukinuo opomene u kojima se prijeti sudom.

– Neka ide knjiga u narod. Neće nas osiromašiti te nevracene knjige, nakupovat ćemo mi knjiga. U toj kući gdje je završila, knjigu će kad-tad pročitati mlađi. Pročitana knjiga može mladom čovjeku značiti prekretnicu u životu – govorio je.

Onda je pričao kakao ga je jedna knjiga opredijelila da se kao sedamnaestogodišnji dječak priključi partizanima. Nije rekao koja je to knjiga.

Kolektivna Narodna biblioteka - Tuzla

Dragi i drage moje! Dva li ista lipe u životu čovjeka "srednjih sretnih godina", nego bih u dnušten navikih i sadržajih pripadaja koji stalno drugog sa knjigom kao ži-
 licem!?

Hvala vam na divnom sjela. Kolom
 vas, dok sam ži, vi i kao kolektiv i kao
 pojedina ličnost, kad se nade u nekafi, uka
 me odmah zate! Napisati sve što mogu i sve
 što dopušta ovo trajanje koje životom zovemo,
 Sve vas voli i stalno je uz vas,
 Vas
 Derviš

Pismo Derviša Sušića upućeno kolektivu ▲

Kolektiv NUB Tuzla ▼

Negdje pred kraj 1974. godine pozvaše Derviša Sušića u Centralni komitet Saveza komunista BiH i dade mu mjesto savjetnika. Trebao im je uman čovjek. Nerado je to prihvatio, a nije mogao, ni smio odbiti. Tako je to bilo u to vrijeme. Pod krovom Narodne biblioteke u Tuzli napisao je *Uhode*, jedan od najboljih romana o Bosni.

“Bosna nije ono što čula odmah prime s njenih boja i oblika. Bosna je najdublji kazan pakla. Ona je lošim putem, tvrdom navikom i neizlječivom sumnjom zatvorena za rijeke ljepota koje su drugi ljudi stvorili, a svojim položajem otvorena je naježdama sa sve četiri strane. Svuda opasnost od drugog obično reži sa granicom. U Bosni ona se vidi u znaku suprotne vjere, čuje u pjesmi, sluti u pogledu prolaznika. Svuda se ljudi bore za sličnosti da bi bar oponašali jedinstvo koje je podloga snošljivosti. U Bosni se sve upelo da podvuče razliku.

Ja znam da to njeni žitelji nisu donijeli sa sobom na ovaj svijet. Gdje su uzročne tajne opredjeljenja slojeva, žestine, isključivosti i upornosti trajanja tih opredjeljenja, ja ne znam... Svaku zemlju sile rastočnice razvlače najviše na dvije strane, a Bosnu na sve strane. U takvoj zemlji ne može biti sreće i obilja. Nigdje siromah nije jadniji, ni zima teža, ni glad ljuća, ni razlika uočljivija, ni mržnja poganija, ni tamnija nego u Bosni.” (Uhode)

Derviš Sušić je umro 1. septembra 1990. godine na Internom odjeljenju UKC Tuzla. Sahranjen na parceli zaslužnih građana na sarajevskom groblju Bare.

Partizan, revolucionar, pisac, umjetnik i veliki čovjek ispraćen je uz najviše počasti koje su se u to vrijeme odavale najzaslužnijim sinovima Bosne i Hercegovine. Nije dočekao krvavi rat u svojoj Bosni koju je bolje nego iko tumačio i objašnjavao u svojim djelima. Rat je ipak naslutio:

“Čist obraz i čvrsta sloga održe ljude i u najtežem nevremenu. Goloruka sloga jača je od naoružanih nesuglasica. A sitan račun i velika pohlepa sebičnih prerezali su grkljane mnogim carstvima, starim, moćnim, golemim, a mi svoje još ni smislili nismo. Samo slutim, zakuhće se po Bosni i biće krvi konjima do trbuha...” (Hodža strah).

Đuro Škondrić

NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA DERVIŠ SUŠIĆ, TUZLA

POVIJEST NARASTANJA JEDNOG DOMA KNJIGE

Povijest bibliotekarstva u svijetu tijesno je povezana sa razvojem pismenosti. Prve nacionalne biblioteke u Evropi osnivaju se još u 15. i 16. stoljeću, a tek početkom 19. stoljeća djelovalo je svega dvadesetak evropskih biblioteka. U tom dobu počinju djelovati i neke biblioteke iz vanevropskih zemalja, kakav je slučaj sa *Kongresnom bibliotekom u Americi* i nacionalnim bibliotekama Kolumbije i Ekvadora, na južnoameričkom kontinentu. Do kraja 19. stoljeća skoro svaka prijestolnica u Evropi imala je neku vrstu nacionalne biblioteke. Nacionalne biblioteke postaju simbol nacionalnog ponosa, kulturnog i socijalno-ekonomskog života zemlje.

U turskom periodu na području današnje Bosne i Hercegovine bilo je preko stotinu medresa, a svaka je u svojoj organizacionoj strukturi posjedovala biblioteku. Prva biblioteka u BiH dostupna širem krugu čitalaca bila je *Gazi Husref-begova biblioteka* u Sarajevu, a poznate su *Abdulah Kantamiri-zade biblioteka* i *Osman-šehidije Bjelopoljca*, zatim *Karađozova biblioteka* u Mostaru, *Halil-efendijina biblioteka* u Gračanici, *Elči-Ibrahim-begova biblioteka* u Trav-

niku i *Behram-begova biblioteka* u Tuzli. Tek će nekoliko decenija kasnije biti osnovane prve biblioteke izvan vjersko-obrazovnog sistema. Sačuvana je građa koja govori da su početkom prošloga stoljeća u Tuzli postojale brojne privatne biblioteke. Također, ulagani su ogromni naponi da se osnuju i javne biblioteke. U Tuzli je 25. septembra 1930. godine održana vanredna skupština *Muslimanskog kluba*, koji je djelovao u ovom gradu, sa ciljem da se formira *Gajretova biblioteka*, koja je do 1941. godine imala značajan broj knjiga.

Kada je u pitanju povijest bibliotekarstva na nivou Bosne i Hercegovine ne treba zaboraviti da su franjevci u određenom periodu igrali značajnu ulogu u obrazovanju. Njihovom zaslugom mnoga djela sačuvana su u samostanskim bibliotekama do današnjeg dana. Istina, to su bile knjige i spisi religioznog karaktera, ali su imali veoma važnu ulogu. Najbolje biblioteke, ne samo u turskom periodu nego i kasnije, bile su u manastirima Fojnica, Kraljeva Sutjeska, Guča Gora kod Travnika i Kreševo.

Zvuči kao kuriozitet, ali ipak treba reći da je najstarija biblioteka u Sarajevu – ona u *Gazi Husref-begovoj džamiji*, osnovana istovremeno kada i nacionalna biblioteka Francuske – daleke 1537. godine. To ukazuje na bogatu kulturnu tradiciju naše zemlje, o čemu svjedoče i druge bibliotečke institucije sa epitetom starine, posebno one u katoličkim samostanima i pravoslavnim manastirima, te one pri medresama i džamijama, kao svojevrsni svjedoci kulturnog pluralizma Bosne i Hercegovine.

Narodna biblioteka Bosne i Hercegovine osnovana je 1945. godine. Zakonom o bibliotekama BiH donesenim 1957. Biblioteci je pridodana i univerzitetska funkcija, pa je ona tako postala *Narodna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine*. Početkom rata 1992. godine, zgrada biblioteke (Vijećnica) je granatirana i zapaljena, a gotovo sav knjižni fond je izgorio. Sačuvane knjige trenutno se nalaze u prostorijama koje nisu adekvatne za jednu biblioteku državnog karaktera.

Pojava biblioteka i bibliotekarstva u tuzlanskom kraju vezuje se za posljednje decenije 19. stoljeća. Razvoj bibliotečke djelatnosti u Tuzli temeljio se decenijama na nacionalno-konfesionalnim i građanskim kulturno-prosvjetnim društvima (*Prosvjeta, Napredak, Gajret, Hrvatski dom, Senaat, Mlada Bosna, Sloboda*), te vjerskim i državnim obrazovnim ustanovama, među kojima posebno mjesto zauzima Državna realna gimnazija. Već prvog poslijeratnog proljeća 1946. *Gradski narodni odbor* osniva *Narodnu biblioteku Tuzla*, iako se u nekim dokumentima može okto-bar 1945. godine pronaći kao datum formalnog osnivanja. Međutim, Biblioteka je zvanično počela sa radom nekoliko mjeseci kasnije, u proljeće 1946. godine.

Biblioteka svoje aktivnosti započinje sa skromnim knjižnim fondom od oko 1.000 knjiga, dobijenih uglavnom na poklon od Narodne biblioteke iz Sarajeva, te drugih darodavaca - pojedinaca i nacionalnih društava, o čemu svjedoče *ex librisi* unutar pojedinih izdanja. U toku proteklih šezdeset i pet godina njen razvoj pratila su česta suočavanja sa nedaćama neuslovnog smještaja, a potom selidbi, koje će trajno obilježiti njen usud višedecenijskog nomada.

Prvobitno je Biblioteka bila locirana u prostorijama čitaonice Drugog kvarta, u Tuzlića ulici i već istog mjeseca po osnivanju imala je preko 200 čitalaca. Struktura početnog knjižnog fonda biblioteke odnosila se na knjige iz oblasti nauke, književnosti, umjetnosti, te različitih stručnih sadržaja. Prva upraviteljice Biblioteke bila je **Rosa Knežević**.

Preseljenje Biblioteke, direktor Sušić sudjeluje u prenošenju namještaja ▲

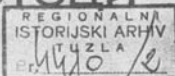
Upitnik podataka o Biblioteci ►▼

Preciznije informacije o obimu fonda Biblioteke dostupne su tek 1948. godine i donose ih prvi novinski izvještaji u kojima jasno stoji da Biblioteka raspolaže sa oko 4.000 knjiga.

Упитни података о библиотеци

Извјештај за вријеме од ..... до ..... 19... год.

- 1) Назив библиотеке *Градска народна*
- 2) Чије је власништво библиотеке *Градског народног одбора*
- 3) Сједиште библиотеке *И. Монтгомерија Дрвна култура*
- 4) Датум оснивања библиотеке *Октобра 1945*
- 5) Ради ли библиотека или не ради *ради*
- 6) У чијој је згради смјештена библиотека *Дрвна култура*
- 7) Је ли зграда у центру или на периферији *у центру*
- 8) Колико библиотека има просторија и у каквом су стању *2 просторије*
- 9) Шта од намјештаја има у библиотеци и чији је намјештај *3 ормара, 5 столица, 2 крмича ошоре, 2 столца, 4 столице, 1 ручак, 1 столица*
- 10) Има ли библиотека своју читаоницу *нема*
- 1) Је ли библиотека у истој просторији са читаоницом *нема*
- 2) Презиме и име руководиоца библиотеке, његова школска спрема и занимање *Др. Јован Силвадичић, магистар Рели. Науч. (р.м.), Београд, Лијевићки*
- 3) Од када је на дужности руководиоца библиотеке *1-III-1949*
- 4) Има ли руководиоца библиотекарски курс *нема*
- 5) Колико времена је похађао библиотекарски курс и гдје *нема*
- 6) Прима ли руководиоца библиотеке мјесечно ~~хонорар~~ плату и колико *3500*
- 7) Колики је буџет библиотеке за 1950 годину *250.000 динара*
- 8) Колико се пута недељно издају књиге (навести радно вријеме) *3 пута недељно*
Од 11-18 с. од 16-18 с.
- 9) Има ли библиотека покретних књижница и колико *нема*
- 10) Колико су мјеста посјетиле покретне књижнице *нема*
- 1) Укупан број књига у библиотеци *1934* од тога из друштвених наука *321* природних наука *137* белетристике *2113* дјечије литературе *235* осталих *2128*
- 2) Укупан број читалаца у библиотеци *60* од тога радника *8* сељака *1* службеника и намјештеника *10* ђака и студената *44* осталих *4*
- 3) Од укупног броја читалаца колико има до 14 година *1* од 14 до 25 година *54* и преко 25 година *5*
- 4) Укупан број прочитаних књига у овом извјештајном периоду *61* од тога из друштвених наука *9* природних наука *51* белетристике *51* дјечије литературе *1* осталих *1*
- 5) Колико је књига набављено у библиотеку у овом извјештајном периоду *1468*
- 6) На које часописе је библиотека претплаћена (навести поименично) *нема*
- Укупно .....
- 7) На које листове (новине) је претплаћена библиотека (навести поименично) *нема*
- Укупно .....
- 8) Да ли су књиге у библиотеци подјељене по струкама или према величини (формату) *нема*

ОКРЕНИ!

- 29) Има ли библиотека печат и штампарије потребне за рад у библиотеци *Да*
- 30) Употребљавају ли се у библиотеци прописане тiskanице за рад или не *Не. Користи се само за списице*
- 31) Има ли у библиотеци картотека са каталожним листићима или не *Да*
- 32) Да ли је у овом извјештајном периоду одржана изложба књига, књижевно вече, ревизија књига, читалачки састанак и др. и којег датума . . . . .
- 33) Да ли је библиотека фузионисана са још неком другом библиотеком (навести назив те библиотеке прије фузије) . . . . .
- 34) Који су најважнији проблеми у раду библиотеке (недостатак просторија, руководиоца, помањкаше образаца, књига, потреба агитације и пропаганде, да ли намјештај одговара, која врста литературе се највише тражи итд.) *Нема још простора, недостаје књига, нема књижаре*
- у *Дару* . . . . . дне *1-16* . . . . . год.

34 Потпис руководиоца библиотеке:

Орхидеа Кара

ТАЧНОСТ ПОДАТАКА ОВЈЕРАВА:

референт за народно просвјетништво

Печат СНО-а или ГНО-а

Орхидеа Кара

НАПОМЕНЕ ПРИ ИЗРАДИ И ДОСТАВЉАЊУ „УПИТНИКА ПОДАТАКА О БИБЛИОТЕЦИ“.

Податке у „Упитник података о библиотеци“ уноси лично руководиоца библиотеке. Ако библиотека нема руководиоца, податке уноси лице које је задужено да води бригу о библиотеци или пак референт за народно просвјетништво.

Тачност података овјерава управа библиотеке потписом и печатом. Без потписа и печата подаци се не могу сматрати пуноважним.

„Упитник података“ треба да се попуни у два иста примјерка, а затим да се достави повјереништву за просвјету и културу надлежног средњег или градског народног одбора. Референт за народно просвјетништво из ових „Упитника података“ узима потребне податке за своју употребу, евиденцију и контролу, а потом један примјерак „Упитника података“ доставља изравно Министарству просвјете — Одјељењу за народно просвјетништво, а други примјерак доставља надлежном обласном народном одбору — Повјереништву за просвјету и културу.

За библиотеке које имају мање од 50 књига не достављају се подаци. За све остале библиотеке (задружне, евиденцијне, ИФ-а, АФЖ-а, Народне омладине, народних одбора, школске и библиотеке ђачких домаћа) треба да се попуне „Упитници података“ редовно два пута годишње и то на 31 јуна (извјештај о раду у I полугодинту) и на 31 децембра (извјештај о раду кроз цијелу протеклу годину) и да се достави један примјерак Министарству просвјете, а други обласном народном одбору — најдаље до 5 јула (за I полугодиште) и до 5 јануара (за цијелу протеклу годину).

Поред редовног достављања „Упитника података“ на крају I и II полугодишта, врло је важно и обавезно да се за сваку новоосновану библиотеку одмах попуни „Упитник података“ у два иста примјерка и достави надлежном обласном народном одбору и Министарству просвјете.

Придржавњем ових напомена и редовним достављањем „Упитника података о библиотеци“ омогућиће се побољшање квалитета евиденције о стању и раду библиотека у НР Босни и Херцеговини.

С обзиром на важност и потребу ових података, „Упитници података“ од свих библиотека треба да буду тачни, потпуни, без скраћивања и читко написани, по могућности писањим стројем или мастилом, овјерени потписом и печатом и на вријеме достављени обласном народном одбору и Министарству просвјете НР БИХ.

ПАЗИ НА РОК ДОСТАВЉАЊА!

За сваку новоосновану библиотеку попуни одмах „Упитник података“ у два примјерка и један примјерак достави изравно Министарству просвјете, а други примјерак обласном народном одбору.

Образац бр. 17 — Упитник података о библиотеци.

Prikaz kulturno-prosvjetnog rada u Tuzli

Kulturno prosvjetni rad u Tuzli razvija se pravilno prema planu prvomajskog takmičenja. Već od sada takmičenje je pokazalo pozitivne rezultate, kako ćemo vidjeti iz ostvarenog plana.

Do kraja februara bilo je 34 analfabetska tečaja sa 807 polaznika. U toku marta se taj broj povećao sa 5 tečajeva, tako da je krajem marta bilo u gradu 39 tečajeva sa 913 polaznika. Rad je završilo ovih dana 11 tečajeva sa 247 polaznika sa prosječnom ocjenom — vrlo dobar. Polaznici dobijaju uvjerenje o završenom tečaju. Ispit se polaže pred komisijom od tri člana, u koju ulaze: rukovodilac tečaja, predstavnik AFZ-a ili Fronta i učitelj delegiran od strane prosvjetnog odjeljenja. Tečajeve vode na dobrovoljnoj bazi, učitelji i omladinici. Po završenom tečaju rad se nastavlja u čitalačkim grupama. Čitalačkih grupa bilo je krajem januara 87 sa 171 sastankom a krajem februara bilo je 185 sa 475 sastanaka.

Od prvog marta prema planu prvomajskog takmičenja održavaju se nedeljno po svim kvartovima popularna predavanja. Tako se nedeljno održava 9 predavanja iz raznih oblasti prirodnih nauka, tehnike, medicine i društvenih nauka, na pr. „Postanak zemlje i života na Zemlji“, „Sunce i voda u postanku i razvitku života“, „Važnost vještačkog dubrenja zemljišta“, „Od ognjišta do električne sijalice“ itd. Može se reći da su gotovo

sva predavanja uspjela i da je posjeta velika u svim kvartovima. Predavanja se i dalje održavaju prema predviđenom planu.

Osim popularnih predavanja po kvartovima održavaju se redovno i predavanja na narodnom univerzitetu i to 4 mjesečno. U februaru i martu održano je 8 predavanja. Za april su predviđene osim 4 predavanja i 2 kulturne večeri. Jedno je posvećeno Trstu i Julijskoj Krajini, a drugo slobodarskoj Španiji. Predavanja postaju sve posjećenija i interesovanje za njih iz dana u dan sve više raste.

Dalji rad daće organizaciono učvršćenje narodnog univerziteta što će omogućiti da se rad proširi na sela i okolinu i tako izvrši predaja kulture i prosvjete narodnim masama i svima onima koji su doskora bili lišeni svakog prava na kulturu i prosvjetu.

Tečaj opšteg obrazovanja je počeo sa radom prije kratkog vremena a pohađa ga 78 polaznika i trajeće 12—14 mjeseci. Na tečaju predaju učitelji i profesori na dobrovoljnoj bazi. Predavanja se održavaju svakodnevno od 7—9 sati na veče. Na tečaj imaju prava i oni koji su svršili sa uspjehom analfabetski tečaj. Polaznici tečaja imaju da dobiju obrazovanje koje odgovara nižim razredima gimnazije.

Vrše se posljednje pripreme za otvaranje biblioteke u Tuzli. Narodna biblioteka u Sarajevu dala je na dar 300 najnovijih knjiga. U nedelji narodnog pro

svječavanja sakupljeno je 247 knjiga, a od ranijeg prikupljanja kojeg je sproveo Gradski front sakupljeno je 300 knjiga.

Gradski AFZ-a dao je prilog od 5.000 dinara, a

PAŽNJA!

Ovih dana počela je sa redovnim radom Gradska narodna biblioteka u Domu kulture. Biblioteka je obnovljena s velikim brojem najnovijih knjiga.

Izdavanje knjiga vrši se od 10—12 i od 16—18 časova svakog dana izuzev subote, kada će se izdavanje knjiga vršiti od 9—12 časova prije podne.

Volgi. U četvrtstvu je bio čobanin. Kad je izbio rat 1914, poslali su ga na njemački front. Tu se odlikovao hrabrošću i dobio sva četiri ordena „Krst sa Dorda“.

Revolucionarni događaji 1917 pomogli su Čapajevu da sazre politički. Kad je demobilisan dao se na organizovanje dobrovoljačkih radničkih jedinica Crvene garde.

Čapajev se pokazao kao nadasve sposoban komandant. U ljeto 1918 njegova se jedinica našla između neprijateljskih trupa koje su nadirale prema Volgi sa dvije strane — sa zapada i juga. On se odlučio na jedan smion korak: za jednu

Iste godine Biblioteka donosi i pravila o načinu korištenja knjižnog fonda. Godina 1948. značila je i promjenu lokacije, jer iz Čitaonice Drugog kvarta, Biblioteka seli u zgradu Doma kulture (Vladičanski dvor). To je bila temeljna godina preuzimanja brige nad bibliotekama i bibliotekarstvom od strane društvene zajednice, a što je uslovalo i određivanje perspektivnijeg razvoja bibliotekarstva. Tako, 1952. godine, upravo zahvaljujući većem razumijevanju i pomoći Gradske uprave, a naročito Sreskog komiteta i sugrađanina **Pašage Mandžića**, Biblioteka ostvaruje budžet u iznosu od 1.700.000 st. dinara, što je doprinijelo uvećanju knjižnog fonda, koji je u februaru 1953. godine iznosio 14.000 primjeraka. U tom periodu Biblioteka je imala šest stručnih radnika. Broj učlanjenih korisnika u 1951. godini iznosio je 1.341 sa pročitanih 13.000 knjiga, a u narednoj godini taj broj se povećao na 1.676 učlanjenih i 15.500 pročitanih knjiga. Od 1951. do 1953. godine Bibliotekom je rukovodila **Rada Lukić**, a od 1953. **Smiljka Tadić**. Gradska narodna biblioteka je do decembra 1956. godine bila smještena u Domu kulture, da bi na osnovu odluke Gradskog narodnog odbora bila premještena u Fiskulturni dom, gdje je zbog loših smještajnih kapaciteta fond bio privremeno deponovan u prostorijama čitaonice špirita i kvasca *Kreka*.

Donošenjem Zakon o bibliotekama 1957. godine koji propisuje obavezu da u svakoj općini postoji opća narodna biblioteka (pravilo: *jedna općina - jedna biblioteka*), čije postojanje obezbjeđuje društvena zajednica preuzimanjem određenih obaveza u pogledu finansiranja tih institucija i stvaranja ostalih neophodnih pretpostavki za njihov nesmetan rad, Biblioteka 17. oktobra 1957. godine preselejava u nove prostorije – montažne zgrade u *Školskoj ulici*. Prostor za smještaj i rad Biblioteke bio je uslovniji. Pored prostorije za izdavanje knjiga, Biblioteka je raspolagala i

Kolektiv Biblioteke ▲
snimak načinjen šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća

prostorom za obradu bibliotečke građe, magacinskim prostorom, čitaonicom i zasebno organiziranim pionirskim odjeljenjem. Deset godina nakon osnivanja, Biblioteka je imala oko 25.000 knjiga. Već su bila uposlena tri bibliotečka radnika i imala je oko 2.000 čitalaca (60% đaka, 25% službenika, 5% ostalih i svega 10% radnika). Biblioteka se 1966. ponovo vraća u Vladikin dvor i tu ostaje do 1967. godine, kada se preseljava u bivšu zgradu Pošte, u kojoj biva smještena sve do 1989. godine.

Sporastom broja čitalaca i povećanjem knjižnog fonda, Stuzlanska Narodna biblioteka se organizaciono i funkcionalno širi i jača. Tako 1956. godine razdvaja fond i formira zasebna odjeljenja za djecu i odrasle, 1958. godine otvara čitaonicu, a 1965. oformljuje posebnu službu - Odjeljenje za stručnu obradu bibliotečke građe.

▲ Vera Zoranović, uposlenica Biblioteke u zgradi bivše Pošte

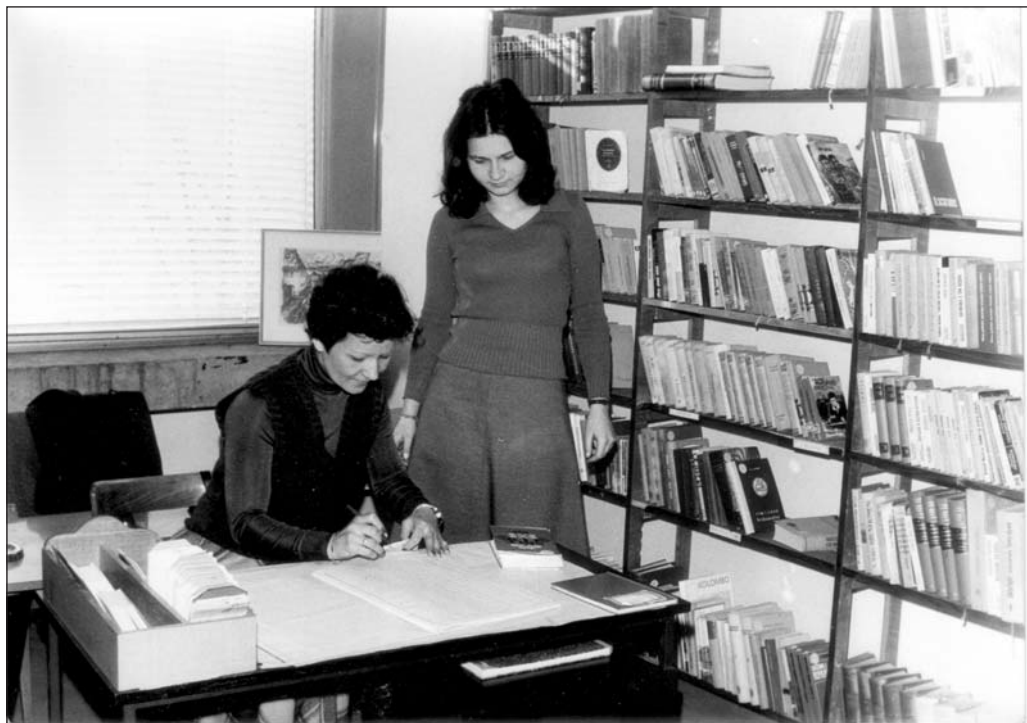
▼ Begzada Mešić i Sahbija Sijerčić

Djelujući u jednoj veoma raznovrsnoj čitalačkoj sredini, kojoj je značajno obilježje davao sve veći broj radnika, pred Bibliotekom se postavila potreba da se osmisle raznovrsni oblici rada sa čitaocima. Osim toga postojeće sindikalne biblioteke na ovom području, koje su veoma sporo obnavljane novom literaturom, vremenom nisu mogle da zadovolje sve veće potrebe i zahtjeve čitalaca – radnika, što je bio i jedan od razloga da Biblioteka veoma rano započne sa aktivnostima na otvaranju područnih radničkih odjeljenja u Kreki, Mramoru i Bukinju, od kojih je najveće bilo odjeljenje u rudniku *Kreka*, sa preko 550 čitalaca.

Područno odjeljenje Kreka, na fotografiji Mira Pantić sa korisnicom usluga Biblioteke ▼

U periodu 1957-1958. godine, u vrijeme donošenja Zakona o bibliotekama, osim što Biblioteka raspolaže kvalitetnijim smještajnim kapacitetima, počinje se sistematski raditi na sređivanju bibliotečnih fondova, jačanju bibliotečke mreže unutar općinskih i radničkih naselja te na razvijanju različitih oblika rada sa korisnicima. U cilju usaglašavanja rada Biblioteke sa donesenim Zakonom o bibliotekama, *Bibliotečki centar NR BiH* je 1958. godine dao osnovne smjernice za dalji način organiziranja i provođenja bibliotečke djelatnosti. Tako je krajem 1959. godine u Biblioteci započela akcija širenja bibliotečke mreže sa ciljem da knjiga postane što dostupnija čitaocima.

U relativno kratkom vremenskom periodu, zahvaljujući pomoći i saradnji privrednih organizacija otvaraju se područna odjeljenja kojim su se koristila djeca u rudnicima – Kreka, Gornja Tuzla, Lipnica, Simin Han i Solina. Pri biblioteci se otvara centralna Pionirska biblioteka. Otvaranje novih odjeljenja pratila je široka akcija upoznavanja čitalaca sa knjigom – organizovanjem različitih kulturno-promotivnih sadržaja kao i osnivanje literarne družine *Slobodanka Jovanović*.

Šezdesetih godina rad sa čitaocima odvijao se u više od dvadeset odjeljenja. Za korisnike starijeg uzrasta postojala su odjeljenja u Tuzli, Moluhama, Bukinju, Mramoru, Lipnici, Solani (sa Špirit fabrikom), u Mehaničkoj radionici Rudnika *Kreka*, Livnici, Gornjoj Tuzli, Simin Hanu, *Remontu*, Slavinovićima (Bolnica) i jedinici JNA na *Gradini*.

Odjeljenja za djecu, pored centralnog u Tuzli, postojala su u Kreki (Radnički dom *Moša Pijade*), Tušnju, Husinu, Kiseljaku, Lipnici, Mramoru, Bukinju, Slavinovićima, Simin Hanu, Solani, Gornjoj Tuzli i Požarnici. Godine 1960. Biblioteka kupuje i bibliobus - prvu *biblioteku na točkovima* u Republici kojim se odvoze knjige čitaocima u pogone preduzeća i u sela.

NARODNA		BIBLIOTEKA		TUZLA	
MATIČNA ODJELJENJA		PODRUČNE BIBLIOTEKE		ŠKOLSKE BIBLIOTEKE	
		1978			
ZA ODRASLE	1779 10407	KREKA	576 1839	POŽARNICA	810 1160
		SOLANA	407 171	SIMIN HAN	262 804
ZA DJECU	2128 1070	TERMOLEKT.	226 1463	SLAVINOVICI	1228 12047
		LIPNICA	858 2851	G. TUZLA	918 10792
ČITAONICA	2106 10700	POŠTA	119 639	SOLINA	1226 12003
		MRAMOR	318 1100	ĐAČKI DOM	981 8447
OBRADA	2882 17320 14700	OMLAD. DOM	825 3396	TUŠANJ	1027 10326
		SOLINA	-	MRAMOR	1780 12654
MATIČNA SLUŽ.	117 10	HUSINO	296 2271	LIPNICA	981 10847
		G. TUZLA	293 2440	HUSINO	213 820
		B. MALTA	812 3321		
		BREŠKE	708 7000		
		KISELJAK	120 1420		

Narodna biblioteka otvorila je veliki broj područnih odjeljenja ▲

U periodu od 1960-1961. godine, Biblioteka je intenzivno radila na provođenju Zakona o bibliotekama. Važan princip nagrađivanja rada prema učinku, koji je Biblioteka počela da primjenjuje 1960. godine, kao i novi način finansiranja, odnosno formiranja vlastitog dohotka, omogućili su dobijanje sredstava za popunu knjižnog fonda - putem ugovora sa preduzećima u kojima su se nalazila područna odjeljenja Biblioteke. Prati se veoma dinamičan porast korisnika, tako da je u prvom tromjesečju 1962. godine broj upisanih bio 11.525 čitalaca (radnika 1.437, službenika i studenata 1.327, učenika srednjih škola 1.343, djece 7.231 i ostalih 187).

Bez obzira na znatno uvećanje knjižnog fonda, krajem 1968. godine, Biblioteka je raspolagala sa 70.554 knjige, što je naspram potreba stanovništva još uvijek bilo nedovoljno. Planirano je da taj broj iznosi 103.000, kolike su bile zapravo potrebe korisnika. Srednjoročnim programom razvoja Biblioteke (1971-1974.), u skladu sa društveno dogovorenim minimumom o visini knjižnih fondova, utvrđuju se zadaci, prije svega, povećanja knjižnog fonda do odnosa – jedna knjiga na jednoga stanovnika, izgradnja nove zgrade, izdvajanje Pionirskog odjeljenja, kao samostalne dječje biblioteke u gradu, proširenje bibliotečkog kadra... Budući da je Biblioteka bila smještena u najužem dijelu grada koji tone, krajem šezdesetih su bile evidentne pukotine na zidovima i stropnim dijelovima svih prostorija. Zbog ugroženosti pionirskog odjeljenja od eventualnog rušenja spratnog stropa, veći dio fonda se izmješta u prizemlje zgra-de. O alarmantnom stanju zgrade, Biblioteka informira sve nadležne institucije kako bi se izvršilo saniranje postojećeg ili iznalaženje drugog rješenja za njen smještaj. Početkom 1969. godine za upravnika Biblioteka izabran je Derviš Sušić. Njegovim dolaskom kadrovska slika zaposlenih znat-no se mijenja.

Fadila Bolić u Dječjem odjeljenju pri radu sa korisnicima ▲

POSILIJE DESETOGODI ŠNJE SELIDBE

BIBLIOTEKA SE SMIRILA

Zgrada stare pošte funkcionalna, ali tješnja od bivšeg doma kulture ♦ Od septembra: čitaoci ma na raspolaganju listovi i časopisi na stranim jezicima

1961. 7. 12.

Nekako u ovo vrijeme prošle godine »Front slobode« je javio da se Narodna biblioteka iz Tuzle, poslije dužeg perioda probraviljenog u nepogodnim prostorijama, konačno seli u zgradu Doma kulture u kome je imala svoje utočište prije deset godina. Sada, dakle na godišnjicu seobe, ponovo smo primorani da kažemo da se Biblioteka još jedanput seli i to u baroknu zgradu stare pošte, s nadom da će ovo preseljenje biti posljednje, pošto se ove stare prostorije prenose u vlasništvo Knjižnice.

Tuzlanska biblioteka, kako je već poznato, nije imala sreće sa smještajem, jer je u posljednjih deset godina četiri puta mijenjala zgradu. Ovom posljednjom se-

obom, koja je došla zbog toga što je zgrada Doma kulture morala da se vrati vlasniku — zračno-tuzlanskoj eparhiji — Biblioteka je dobila i izgubila. Do-

bita je to što je ušla u funkcionalne, mada manje, prostorije i što se konačno smirila, a izgubila to što je izišla iz dosad najpogodnije zgrade, ne samo po prostoru nego i po mjestu na kome se nalazila.

Ovom prilikom valja reći da je seoba Biblioteka u zgradu stare pošte potpomogla Skupština opštine, koja je za restauraciju i temeljitu opravku izdvojila sedam miliona starih dinara. Ti radovi su pri kraju i može se očekivati da Biblioteka počne rad u novim uslovima negdje početkom školske godine.

Biblioteka je pokušala da maksimალно i najfunkcionalnije iskorišti prostorije u novoj zgradi. Tako je, na primjer, poslije adaptacije, preuredila 12 odjeljenja, umjesto ranijih 19, u koja je smjestila svoje službe, čitaonice za odrasle i pionire i odjeljenje za iz-

30.8.1972.

ODNOSI

Kulturi prinudni smještaj

Na pomolu jeseni, kada opet počne djelotvorniji učinak naših institucija, neodoljivo se nameće misao — dokle je prostorno dosegla kultura? Ma koliko bili razložni i trpeljivi, moramo za odgovor izvući jednu osjenčenu konstataciju: većina ustanova na ših već duže vremena hrabro podnosi prinudni smještaj. Odatle, dakle, i nada nezbrinutih da će, možda, ipak jednom doći bolji trenutak, jer se nešto i nagovijestilo — Galerija portreta uselila se u novo zdanje, po mjeri i ukusu njenih tvoraca.

Tuzla ima tu neprijatnost da je dugo godina bila izložena podzemnim pomjeranjima koja su u nedogled mijenjala i njen nadzemni izgled. Odražavalo se to i na privredu, i na stanove, i na komunalije, pa onda i na kulturne ustanove. I dok se ostalo ublažavalo i nadoknađivalo sopstvenim moćima, kultura je čekala da joj drugi pomognu. To je, istini za volju, bio i jedini korak, jer, kao što znamo, kultura ne pravi pare. U isto vrijeme, ponešto se mijenjala i u društvenim odnosima, pa je i time kultura bila pogodena. Ko još može, na primjer, da prežali Dom kulture koji je, zauvijek, nestao i koji je, ma kakav da je bio, nama davao neki obol kulturno-urbanog značenja. Zgrada Doma vraćena je bivšem vlasniku veoma davno, a od tada niko se nije potrudio da se nađe neka skromna zamjena, uprkos što se često i zvanično priznavalo da smo u gubitku.

Osvrnemo li se malo poštenije i na druge, vidjećemo da smo neprestano imali nevolja oko smještaja. Koliko se samo Biblioteka patila dok, na kraju, nije djelimično odahnula u, naoko, lijepoj građevini stare poste, Muzej istočne Bosne stisnuo se, zajedno s Arhivom, u mračne sobice nekadašnje medrese na skveru, a Pozorište u preuređeno zdanje koje sve više puca. Radio-Tuzla je priča za sebe: zgrada je već toliko prepravljana i krpljena, da se više nema šta činiti, ako ne računamo neophodno krećenje. I to je, valjda, jedina od institucija »od posebnog društvenog značaja« smještena u najgori objekat. »Front slobode« se, takođe, dugo potucao dok se nije odrekao jednog dijela dohotka i, uz pomoć općina, konačno našao pribežište. Ostao je još, izložbeni paviljon, jedina zgrada izgrađena poslije rata namjenski za kulturu. Kako je građena, to je posebno pitanje.

To bi, otprilike, bila sadašnja stambena slika tuzlanskih kulturnih institucija, uz napomenu da im se vedrije pridružuju Galerija portreta i Dom omladine, smješteni u nekadašnji dački dom. Po ovome bi se dalo reći da je ipak nešto krenulo, ali ne treba biti prebrz na riječima. Da bi se kultura smjestila u pristojne prostorne okvire valjalo bi dosta para, jer ono što je dosad učinjeno ne može biti konačno rješenje. Sve je to, manje više, privremeno useljenje po nuždi, bez obzira što to privremeno može da traje i godinama. Nežgodu je u tome i još jedna: naši planeri ne gledaju kulturu ni dugoročno, pa ako želite da saznate šta će s njom biti, ne možete dobiti odgovor. Izuzetak je Pozorište koje je prije tri godine o svojoj dvadesetoj godišnjici odlučilo da gradi novu zgradu. Od tada se o tome rijetko šta novo čuje.

Broj zaposlenih se povećava na šesnaest, a ukupna sredstva za finansiranje osnovne djelatnosti Biblioteke sa 29.650.000 st. dinara (1968.) u 1969. povećavaju se na 42.670.000 st. dinara. Od ukupne mase sredstava koje je Biblioteka ostvarivala za finansiranje osnovne djelatnosti, svake godine se u prosjeku odvaja iznos oko šest miliona st. dinara za popunu i obnovu knjižnog fonda. Radne organizacije u kojima su formirana područna odjeljenja ove Biblioteke izdvajaju dobar dio sredstava za njihovo održavanje i njihovu djelatnost. Početkom sedamdesetih Biblioteka svoje fondove u jedanaest školskih biblioteka u prigradskim školama ustupa školama, s tim što je biblioteka zadržala nadzor nad radom tih biblioteka. U tom periodu naročita pažnja posvećena je povećanju broja knjiga i otvaranju stalnih odjeljenja u većim radnim organizacijama i naseljima. U 1975. godini postojalo je dvanaest stalnih bibliotečkih odjeljenja. Rudari postaju *mecene kulture u općini*, naime rudnici *Kreka-Banovići* finansijski su podržavali nabavku knjižnog fonda, te različite aktivnosti Biblioteke, među kojima su posebno značajne bile kulturno-promotivne.

◀ Od svoga osnivanja Biblioteka je u permanentnim problemima sa smještajem i finansiranjem

Još jedna seoba

Knjižni fond tuzlanske biblioteke moraće se još jednom preseliti iz jednog objekta u drugi. Zgrada u Ulici Moše Pijade u kojoj se ova institucija nalazi od 1967. godine toliko je dotrajala da znatno utiče na redovnu aktivnost biblioteke.

Objekat se nalazi na području podložnom slijeganju, a zapisnik stručne komisije Direkcije za slijeganje eterena najbolje govori o tome u kakvom se stanju nalazi ova zgrada: „... Nužno je što prije izvršiti rasterećenje knjižnog depoa da ne bi došlo do neželjenih posljedica za posjetioce”. U zgradi je smješteno oko 100.000 knjižnih naslova i ostalog bibliotečkog materijala teškog nekoliko desetina tona koje koristi preko 20 hiljada čitalaca.

Svakodnevno kroz »knjižnu kuću« prođu stotine pionira, omladinaca i odraslih. Nestabilnost objekta osim bezbjednosti čitalaca ugrožava i knjižni fond, čija vrijednost prelazi stotine miliona dinara i koji je sakupljan i čuvan više od trideset godina. O problemima sa kojima se susreće ova kulturna institucija upoznat je i Izvršni odbor Skupštine opštine Tuzla. Komisija što je tom prilikom formirana pre-

gledala je objekat i Izvršnom odboru predložila nekoliko alternativnih rješenja.

Prema jednom prijedlogu zgradu bi trebalo što prije adaptirati u cjelosti, pronaći privremeni smještaj za pionirsko odjeljenje u prostorijama Aero-kluba »Zdravko Smolej«, a odjeljenje za odrasle preseliti u fiskulturnu salu stare Gimnazije zajedno sa arhivom. Druga mogućnost što je predložena Izvršnom odboru, je da se Biblioteka smjesti u sadašnju zgradu tuzlanske filijale Privredne banke Sarajevo nakon njenog preseljenja u novi objekat.

Razmišlja se, takode, i o izgradnji montažnog objekta ili klasičnog prostora namijenjenog za rad ove ustanove, a koji bi se uklopio u urbanističko rješenje grada.

Koje će od predloženih rješenja prihvatiti Izvršni odbor — vidjeće se. U Biblioteci samo upozoravaju da se mora voditi računa o knjižnom fondu koji bi znatno stradao, ukoliko bi se »razbacao« na nekoliko mjesta. Pored toga, izgubio bi se i kontakt sa čitaocima o kojima se u ovom trenutku mora voditi računa.

S. A.

Na novu selidbu Biblioteka je bila prinuđena zbog slijeganja grada i oštećenja zgrade ▲

▲ Područno odjeljenje Solana

Početakom sedamdesetih u Biblioteci se formira Regionalna razvojna služba čime ona postaje Matična centralna biblioteka za devetnaest općina na prostoru Sjeveroistočne Bosne. U okviru te funkcije njoj je povjerena uloga da pomaže i usmjerava stručni rad u javnim, školskim, specijalnim i drugim biblioteka na prostoru Sjeveroistočne Bosne. Iste godine Biblioteka osniva i *Zavičajnu zbirku*.

Zavičajna zbirka Biblioteke. Uposlenice Munevera Babajić i Sabina Mehmedinović ▲

Krajem sedamdesetih bibliotečki radnici se upoznaju sa prvim konceptima bibliotečko-informacionog sistema, da bi tek 1987. godine bile pokrenute i prve aktivnosti unutar Skupštine općine Tuzla na rasprave o sprovođenju BIS-a.

Sredinom osamdesetih biblioteka zapošljava prve visokobrazovane bibliotečke radnike, radi na kvalitetnijem uspostavljanju informativnih pomagala, te intenzivira aktivnosti na ostvarivanju različitih promotivnih sadržaja i na taj način pokušava animirati zajednicu na probleme sa kojima se suočava.

U Lipnici 6.1.1972. ✓

RUDARI NAJAKTIVNIJI ČITAOCI

Uskoro se navršava godinu dana kako je u Lipnici otvoreno istureno odjeljenje Narodne biblioteke iz Tuzle. Ni najveći optimisti nisu vjerovali da će ova humana akcija, itekako, uroditi plodom.

Kako nam reče bibliotekar Đuro Škondrić danas na spisku ima oko 350 aktivnih članova. Posebno raduje što su to većinom rudari Crne žuljevitke ruke grčevito su prihvatili knjigu. Jednog od njih, kopača Hamida Emkjića, zatekli smo u prostorijama biblioteke i povelj spontani razgovor.

— Sta najradije čitate?

— Najviše volim da čitam knjige iz naše prošlosti. S velikim uživanjem čitao sam Baranina, a sad sam »navalio« na Čopića. Kad knjigu pročitam i dopadne mi se odmah je preporučim svojim komoratima. Nezgoda je jedino kad sam u trećoj smjeni.

Njih trojica: Mijo Brčina, Ševal Spačić i Safet Bašić, tri garava kopača »crnog zlata« primili su u okviru »Mje sec knjige« i poklone kao najaktivniji čitaoci.

Za ono malo vremena koliko provedosmo u razgovoru s bibliotekarom dođe više njih i uze knjige. Zapazili smo među njima starca od svojih sedamdesetak godina. Još s vrata reče: »Đuro, dijete, daj mi kakve junačke o hajducima i ako ima o Malom Radojici. Knjigu uze i ode s kolotovim dima. Za njega nam bibliotekar reče da se zove Mičić i da je sa svojim unucima, po ko zna koji put čitao junačke pjesme.

M. MILENKOVIĆ

Godine 1986. osnovana je Univerzitetna biblioteka sa jasnim zadatkom da pospješi funkcionalno povezivanje, rad fakultetskih biblioteka i dokumentacionih centara u jedinstven bibliotečko-informacioni sistem Univerziteta, te da kroz izgradnju sopstvenih službi - među kojima je referalna djelatnost bila prioritarna - pruži podršku Tuzlanskom univerzitetu na planu njegovog uključivanja u svjetski sistem naučnih informacija. Sretno iskoristivši povoljne okolnosti koje su vladale krajem osamdesetih godina, Univerzitetna biblioteka se uključila u proces izgradnje šireg bibliotečko-informacionog sistema, podržanog savremenom informatičkom i telekomunikacionom opremom, što joj je omogućavalo da nastavnicima i istraživačima sa Univerziteta obezbijedi pristup do najrelevantnijih informacionih izvora. Putem on-line i off-line pretraživanja međunarodnih bibliografskih izvora, putem međubibliotečke pozajmice i putem davanja na korištenje građe iz vlastitih fondova, Biblioteka je uspješno djelovala u službi razvoja nastavnog procesa i naučno-istraživačkog rada na Univerzitetu.

- ▲ Socijalističke vlasti ciljano su razvijale naviku prema čitanju kod radnika i rudara, otvarajući odjeljenja Biblioteke u radnim kolektivima preduzeća

UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA U TUZLI

Ulazak u svjetsku riznicu znanja

— U nastojanju da se prati trend naučnog i tehnološkog razvoja u Univerzitetškoj biblioteci u Tuzli učinjen je uspješan napor na uključivanju u Sistem naučnih i tehnoloških informacija Jugoslavije

U petak je na Tehnološkom fakultetu u Tuzli, u organizaciji Univerzitetške biblioteke održana prezentacija domaćih i inostranih baza i banaka podataka (ONLINE i CD-ROM). Tko je potvrđeno da ova Biblioteka sigurnim koracima ide naprijed u ovladavanju i izgradnji Sistema naučnih i tehnoloških informacija Jugoslavije.

Još u maju prošle godine Biblioteka je priključena na JUPAK mrežu, što je bio i tehnički preduslov za uključivanje u SNTIJ. O tome je direktorica Biblioteke, Mara Nikolić rekla:

— Od tada, do danas, ma da pod bremenom različitih problema (prvenstveno smještajnih), stečena su značajna pozitivna iskustva u SNTIJ-u, a paralelno se radilo i na obezbjeđenju daljih bitnih preduslova za utemeljenje funkcije u skladu sa zahtjevima i standardima modernog bibliotekarstva i informacionu nauku. Okupljeni su prvi stručni kadrovi, a iz sredstava Saveznog podsticajnog fonda obezbjeđena je početna računarska oprema, a zahvaljujući izvanrednom vođenju poslova od strane Generalnog izvođača IZUM-a iz Maribora savladani su i osnovni programski zahtjevi. Nedavno smo pristupili i tzv. Rejis sistemu organizovanom u okviru Instituta ekonomskih nauka Beograd, koji je zastup-

Naučne informacije na dohvata ruke - detalj sa prezentacije baza i banaka podataka na Tehnološkom fakultetu

nik DIALOG za Jugoslaviju i posrednik u realizaciji ONLINE pretraživanja, ne samo DIALOG-ove, već i drugih inostranih baza i banaka podataka. Time su stvoreni svi neophodni, preventivno organizaciono kadrovski i tehnički preduslovi da naša Biblioteka može potraživati i dobiti željene informacije istakla je Mara Nikolić.

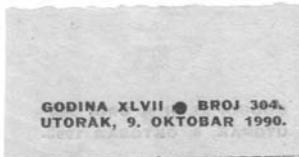
Uzlmajući učešća u ovoj prezentaciji, čiji je osnovni cilj bio da posjetiocima pokaže mogućnosti i prednosti korišćenja savremenih sistema brzog informisanja putem upotrebe baze i banaka podataka koje se dobijaju

putem računara i telekomunikacionih uređaja, mr Milan Zivković, saradnik Instituta ekonomskih nauka iz Beograda, je istakao da je ova prezentacija značajna, jer se u Tuzli započeo proces povezivanja Jugoslavije sa svjetskim bazama podataka.

— Iskustva govore da su jugoslovenski stručnjaci slabo informirani. Jedno vrijeme to je bilo i zbog deviznih restrikcija i nemogućnosti puštanja, razmjene svjetskih stručnih časopisa. Zato to moramo prevladati posebno što je ovo doba karakteristično po tzv. «eksploziji informacija» koje su postale itekako «kvarljiva roba». Ono što je aktuelno danas, sutra više nije, naglasio je mr Zivković.

U nastavku rada ovog naučnog skupa u Tuzli organizovan je i rad u sekcijama, u kojima su pokazane baze podataka koje su instalirane na računarima velikih svjetskih informacionih servisa. Tako se učesnicima pružila prilika da neposredno, direktnim ulaskom u pojedine baze, dođu do tražene informacije.

B. S. T.

▲ Front Slobode

Članak objavljen u Frontu slobode, 1990. godina.

Tokom 1988. godine formirana je mreža matičnih biblioteka koje su imale zadatak da razvijaju, unapređuju i povezuju bibliotечku djelatnost regiona sa bibliotечko-informacionim sistemom BiH. Biblioteka u Tuzli je obavljala matične poslove bibliotечke djelatnosti na području općina Tuzla, Banovići, Bijeljina, Bratunac, Brčko, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lopare, Lukavac, Orašje, Srebrenica, Srebrenik, Šekovići, Ugljevik, Vlasenica, Zvornik i Živinice.

Zbog adaptacije neuslovnog prostora zgrade stare Pošte, Biblioteka 1989. godine seli na različite lokacije unutar grada.

*Vodič kroz matična, područna i pokretna odjeljenja
Narodne biblioteke Tuzla 1946 – 1991.*

Uposlenici Biblioteke sedamdesetih godina prošlog stoljeća ▲

Odjeljenje za odrasle

Odjeljenje je osnovano 1946. godine i zajedno sa odjeljenjem za djecu djelovalo je do 1956. godine kada se razdvajaju. Ovo odjeljenje imalo je veoma raznovrstan fond od preko 60.000 primjeraka knjiga iz svih oblasti ljudskog znanja i oko 3.000 redovnih članova. U sastavu odjeljenja nalazili su se i katalozi: rukopisni, abecedni i stručni.

Odjeljenje za djecu

Ovo odjeljenje formirano je kao zasebno 1956. godine sa fondom od preko 20.000 knjiga namijenjenih za mlade korisnike. Funkcija odjeljenja, od njegovoga osnivanja, bila je da obrazuje i vaspitava mlade korisnike osnovnoškolskog uzrasta. Najveći broj knjiga odnosio se na naslove iz lijepe književnosti, i to iz edicija *Lastavica*, *Bambi* i *Vjeverica*. Tokom čestih selidbi odjeljenje se suočavalo sa nedaćama koje su najčešće za posljedicu imale štete nanižete fondu usljed oštećenja knjiga. Inače u ovo odjeljenje tokom godine učlanjivalo se oko 3.000 korisnika, koji su na posudbu potraživali više od 55.000 knjiga.

Ulaz u dječje odjeljenje ►

Čitaonica

Čitaonica Narodne biblioteke Tuzla formirana je 1958. godine. Ovo odjeljenje imalo je veoma vrijedan i raznovrstan knjižni fond od oko 20.000 naslova. Čitaonica je posjedovala sve prve naslove nabavljenih knjiga, veliki broj zbirki, te obavezni primjerak bosanskohercegovačke produkcije, kao i izuzetno vrijedan fond periodičnih publikacija koje je biblioteka kontinuirano nabavljala s ciljem da broj naslova i njihova kompletiranost bude što cjelovitija.

Područna i pokretna odjeljenja Biblioteke

Rudnik Mramor: Odjeljenje je otvoreno pri rudniku Mramor-Dobrinja, 3. marta 1964. godine, (a zatvoreno 3. novembra 1966). Raspolagalo je sa 325 knjiga. Honorarno je u ovom odjeljenju radila **Sofija-Sonja Berberović**.

Rudnik Lipnica: Odjeljenje pri rudniku Lipnica otvoreno 18. juna 1964. godine djelovalo je do 3. novembra 1966. godine. Odjeljenje je raspolagalo sa 280 knjiga, a u njemu je honorarno bila angažirana učiteljica **Branka Petrović**.

Đuro Škondrić,
tekst iz 1971.
godine ▶

Rudnik Bukinje: Odjeljenje je od 10. augusta 1962. godine djelovalo pri Rudniku Bukinje. Početni knjižni fond odjeljenja iznosio je 167 knjiga. U njemu su radno bili angažirani **Milan Mitrović**, uposlenik Rudnika i **Dragiša Petronijević**, službenik Biblioteke.

Rudnik Lukavac: Odjeljenje je djelovalo pri rudniku Lukavac, a honorarno je bio angažiran u njemu **Derviš Salkić**. Dom Husino: Odjeljenje je otvoreno 1973. godine, a djelovalo je pri Mjesnoj zajednici Husino. Bilo je smješteno u prostorijama Doma kulture sa knjižnim fondom od 2.556 primjeraka knjiga. Odjeljenje je radilo utorkom i četvrtkom od 8-15 sati.

Mjesna zajednica Simin Han: Odjeljenje je radilo pri Mjesnoj zajednici u Simin Hanu. U njemu su bili angažirani učenici **Kadrija Tanović** i **Adila Tanović**.

Lipos-Livnica-IML: Odjeljenje je otvoreno pri fabrici Lipos 12. maja 1964. sa početnim knjižnim fondom od 460 knjiga. U njemu je bio angažiran **Cvetko Marković**. Odjeljenje je djelovalo dvije godine.

Breške: Odjeljenje je otvoreno 1974. godine a bilo je smješteno u Osnovnoj školi *Ivan Marković Irac*. Knjižni fond koji je dopremljen od strane Biblioteke iznosio je 856 primjeraka knjiga. Mramor - škola: U odjeljenju koje je otvoreno 6. januara 1961. honorarno je bila angažirana **Bojana Ignjatović**.

Rudnik Moluhe: Odjeljenje je otvoreno 11. januara 1961. u Samačkoj zgradi u Kreki. Djelovalo je do 12. oktobra 1966). Fond odjeljenja iznosio 551 knjigu. Biblioteku je vodio **Vjekoslav Petrović**.

Odjeljenje Kreka počelo je sa radom 1957. godine. Bilo je smješteno u Domu *Moša Pijade* u Kreki, sa ciljem da opsluži korisnike Mjesne zajednice Kreka. Iz objektivnih razloga prestalo je sa radom 1980. godine, a imalo je knjižni fond odjeljenja 8.174 primjeraka knjiga.

Tekst iz 1978.
godine ►►

Dragiša Petroni-
jević rukovodilac
službe za razvoj
bibliotekarstva u
Sjeveroistočnoj
Bosni, (na radnom
mjestu bibliotekara
u odjeljenju
Kreka) ►►►

Ibrahim Čokić,
direktor biblioteke
►►

INICIJATIVA BIBLIOTEKE U SOLANI

Za knjigu više čitalaca

● Područno odjeljenje tuzlanske Narodne biblioteke osnovano 1959. godine u Solani, predstavlja mjesto na kome se uvijek rado sastaju stalni i vjerni čitaoci

7.4. 1978.

Samo u prošloj godini biblioteka je okupila 356 čitalaca. A da je interesovanje za knjigu u stalnom porastu govore i podaci o broju pročitanih knjiga. Jer u 1977. godini članovi biblioteke su, prema riječima bibliotekarske Fadile Hrustić, pročitali blizu 3200 knjiga. To znači da je svaki upisani član tokom godine podigao devet knjiga. Inače, cjelokupni književni fond iznosi do četiri hiljade knjiga, pa je zadatak biblioteke je da se broj čitalaca poveća. Prema planu i programu za ovu godinu, taj broj treba da se popne na 420, odnosno na 4200 korišćenih knjiga.

Koliko će se u ovoj akciji uspjeti uveliko zavisi od povećanja knjižnog fonda u kome svake godine učestvuje i kolektiv Solane. Tako su ove godine radni ljudi Fabrike soli izdvojili do tri miliona namjenjenih sredstava za nabavku novih knjiga. Pored toga, nedavno je biblioteka upotpunila svoj fond i djelima iz marksističke literature takođe poklonom kolektiva Solane.

— Tradicija biblioteke je da se najaktivniji čitaoci nagrade knjigom ili odlaskom na sajam u Beograd. Dosad su najčešće nagrađivani radnici Todor Panić i Mevludin Hodžić, koji godišnje čitaju više od 20 knjiga. Nesumnjivo, želja svih radnika biblioteke je da imaju što više čitalaca, a to se može postići upornim radom.

Solana: Odjeljenje je počelo sa radom 1959. godine u Fabrici soli Tuzla. Knjižni fond odjeljenja iznosio je 4.295 primjeraka, a radilo je svakoga dana od 8 do 11 sati.

Šićki Brod: Otvoreno 3. maja 1967, a zatvoreno 1. oktobra 1969. sa 900 knjiga u fondu. U odjeljenju je radio Dragiša Petronijević. Odjeljenje je ponovno otvoreno novembra 1981. godine u dvije prostorije novootvorenog doma kulture u Šićkom Brodu. Knjižni fond odjeljenja iznosio je 1.258 primjeraka knjiga.

Termoelektrana: Odjeljenje je otvoreno 1969. godine unutar kruga Termoelektrane Tuzla. U toku postojanja često je bilo izmještano. Knjižni fond odjeljenja iznosio je 2715 primjeraka knjiga. Odjeljenje je radilo svaki dan od 8,30 do 11 sati.

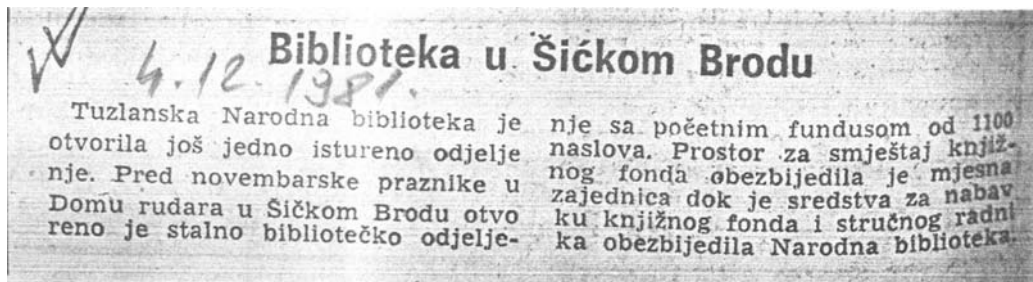
Mramor: Odjeljenje biblioteke pri Mjesnoj zajednici otvoreno je 1969. godine u Domu kulture u Mramoru. Pored radnog prostora za izdavanje knjiga i magacina, posjedovalo je i čitaonicu. Knjižni fond odjeljenja iznosio je 4.003 primjeraka knjiga. Odjeljenje je radilo svakoga dana od 11.30 do 15.00 sati.

Lipnica: Odjeljenje otvoreno 19. decembra 1970. Srednjoškolski đачki dom *Enver Šiljak*: Odjeljenje otvoreno 12. juna 1964. Raspolagalo je sa 420 knjiga, a u njemu je radila **Mileva Radovanović**.

Dubrave - Omladinsko radilište: Odjeljenje otvoreno 27. juna 1963. a zatvoreno 20. novembra 1963. Raspolagalo je sa 228 knjiga.

Tijesno - ljetovalište: Odjeljenje je otvoreno 20. maja 1964. a raspolagalo je sa 256 knjiga.

Mehanička radiona: Sa fondom od 272 knjige, odjeljenje je otvoreno 10. novembra 1964. godine ali je njegov rad, zbog problema u organizaciji, trajao samo šest mjeseci.

▲ Tekst iz 1981. godine

Gradina - Brčanska Malta: Pri Mjesnoj zajednici Brčanska Malta, odjeljenje je otvoreno 21. juna 1964. godine a zatvorena je 1966. sa 1.632 knjige u fondu. U njemu je radila **Habiba Kovčić**. Odjeljenje je ponovno počelo sa radom septembra 1975. godine, a knjižni fond tada je iznosio 3.966 primjeraka knjiga. Odjeljenje radilo svaki dan od 8 do 11 sati.

- ▲ Biblioteka je otvarala područna odjeljenja u mjesnim zajednicama Tuzle
- ▼ Područno odjeljenje Brčanska
Na fotografiji Rusmira Smajić Krpić

Bukinje - škola: Odjeljenje je otvoreno 10. juna 1964. ra-deći sve do 1967. godine, kada je zatvoreno sa fondom od 482 knjige. U njemu je radno angažirana **Fadila Kabil**.

Ozren - Dječje odmaralište: odjeljenje je otvoreno 2. jula 1964. godine sa 226 knjiga.

Kiseljak: Čitaonica pri Mjesnoj zajednici počela je sa radom 12. oktobra 1966. Raspolagala je sa 705 knjiga, a radno angažirana bila je **Delfa Crvenković**.

Kiseljak: Odjeljenje, smješteno u jednoj prostoriji pomoćne zgrade *Osnovne škole 2. oktobar*, otvoreno je 1978. godine. Knjižni fond odjeljenja činilo je 920 knjiga koje je donirala Narodna biblioteka u Tuzli.

Omladinski dom: Odjeljenje je počelo sa radom januara 1973. godine u prostorijama Omladinskog doma u Tuzli sa knjižnim fondom od 1.842 primjerka knjiga. Odjeljenje je radilo svaki dan od 13.30 do 14.30 sati.

Solina: Odjeljenje je počelo sa radom u septembru 1973. godine, a imalo je knjižni fond sa 1.685 primjeraka knjiga smještenih u vitrinama.

Gornja Tuzla: Odjeljenje je otvoreno u julu 1974. godine u jednoj prostoriji Doma kulture. Knjižni fond je brojao 2.918 primjeraka knjiga, a odjeljenje je radilo svaki dan od 8 do 10 sati.

Požarnica: Odjeljenje počelo sa radom maja 1979. godine unutar prostorija Mjesne zajednice Požarnica. Knjižni fond brojao je 1.504 primjeraka knjiga, a odjeljenje je radilo svaki dan od 12 do 14 sati.

Osnovna banka Tuzla: Narodna biblioteka Tuzla imala je i niz svojih pokretnih odjeljenja, koja su otvarana u dogovoru sa preduzećima koja su iskazivala potrebu da pod svojim krovom imaju biblioteku. Tako je u martu 1980. godine odjeljenje sa knjižnim fondom od 150 primjeraka knjiga otvoreno u Osnovnoj banci Tuzla. Radilo je svakoga dana

prema potrebi i potražnji knjiga.

OOUR *Rudar* Kreka: Odjeljenje je počelo sa radom 1980. godine u Sali za sastanke u Radnoj organizaciji *Rudar*. Odjeljenje je otvoreno na dogovornoj osnovi između Biblioteke i OOUR *Rudar-SOUR Tehnograd*. Knjižni fond koji je dopremila biblioteka iznosio je 67 primjeraka knjiga.

Rudnik *Molube* Kreka: Odjeljenje je počelo sa radom septembra 1981. godine, uz knjižni fond od 47 primjeraka. Otvoreno je u dogovoru sa bibliotečkim radnicima stručne biblioteke u Moluhama i Narodne biblioteke u Tuzli. Odjeljenje je radilo svakoga dana.

Narodna biblioteka Tuzla oformila je 1971. godine područna školska odjeljenja i opremila ih knjigama. Na ovaj način formirane su biblioteke u osnovnim školama *Jusuf Jakubović* Tuzla, *Abdurahman Saračević Aco G.* Tuzla, *Mijo Kerošević* Bukinje, *16. muslimanske brigade* Pasi, *Pejo Miljanović* Husino, *Slavko Mičić* Mramor, *Petar Kočić* Lipnica, *Amalija Lebeničnik* Slavinovići, *B. Jošilović* Simin Han, *Mustafa Mujbegović* Požarnica, *Franjo Rezač* Tuzla, *Đački dom Enver Šiljak* Tuzla.

Intenzivno otvaranje novih biblioteka:

Područno odjeljenje Kovačevo Selo ▲

Područno odjeljenje Gornja Tuzla ▼

Područno odjeljenje Požarnica ►

Мјесна заједница
Ковачево Село

ОТВОРЕНА
БИБЛИОТЕКА

Становници новоформиране тузланске Мјесне заједнице Ковачево Село, од прошле седмице богатији су за 1.500 књига. У адаптираним историјама старе основне школе. Народна библиотека из Тузле отворила је истурено одјељење које ће издавати књиге четири сата дневно, а ускоро ће и читаоница бити оспособљена за рад.

Свјесни значаја и вриједности књиге, мјештани не без разлога кажу да је било крајње вријеме да се књига приближи селу, а не само село књизи. Осим многобројних ученика сигурно ће међу читаоцима ове библиотеке бити и одрасли, који су раније тешко доносили одлуку да због књиге долазе у Тузлу.

ХРОНИКА

БИБЛИОТЕКА У ГОРНОЈ ТУЗЛИ

Уз Дан јунака народа и народности Босне и Херцеговине у Горњој Тузли је отворено одjeljenje Народне библиотеке из Тузле, са почетним фондом од око 1.400 књига махом beletrike, школске лектире и марксистичких и полјопривредних едисија. Одjeljenje су у згради старе школе заједнички уредили Народна библиотека и Мјесна заједница из Горње Тузле. Ово је једанаеста по реду одjeljenje Народне библиотеке.

Народна библиотека Тузла

ОДЈЕЉЕЊЕ
У ПОЖАРНИЦИ

Прошле седмице су у Народној библиотеци у Тузли, у одјељењима за одрасле и магацину за књиге отпочели радови на адаптацији. Радове у вриједности од 80.000 динара изводи Занатско услужно предузеће „Централ“ из Тузле.

Упоредо с тим радници Народне библиотеке врше интензивне припреме за отварање новог одјељења у Пожарници почетком августа. У овој години би требало да услједи отварање још два покретна одјељења Библиотеке у Докњу и Шичком Броду, чиме би се створила могућност за заповјење једног радника.

Kratak pregled kulturnih aktivnosti do 1991. godine

U vrijeme samoupravljačkog socijalizma uloga biblioteka je pored obrazovne, edukativne i zabavljачke, imala brojne druge funkcije, koje su imale prije svega za cilj učvršćivanje ideološkog kursa temeljenog na revoluciji i NOB-u, ali i na generiranju kulturnog života u zajednicama. Tako ni Narodna biblioteka Tuzla nije bila samo mjesto za posuđivanje knjiga, nego i važna karika u u vaspitno-obrazovnom životu svojih korisnika. Veoma različiti interesi i potrebe sugrađana pred Biblioteku su postavljali odgovornu i važnu ulogu da adekvatno i pravovremeno odgovori veoma složenim i raznovrsnim njihovim potrebama. Ti zahtjevi su se kretali od organiziranja zabavnih sadržaja do naj-složenijih zahtjeva koji su od bibliotečkog radnika iziskivali maksimalno umijeće i znanje. Jedna od važnijih zadaća Biblioteke bila je pobuđivanje interesa za knjigom kod korisnika, što se najčešće i postizalo planiranim načinom rada pri organiziranju različitih kulturnih sadržaja, i to: književnih susreta, promocija knjiga, okruglih stolova, izložbenih postavki, te čitavog niza sličnih aktivnosti.

◀ Biblioteka Kreka

Na fotografiji Savica Jovičić

▼ Galerija

Na fotografiji su: Gradimir Gojer (1), iza sa lijeve strane Suljo Imamović (2), Mirza Muradbegović (3); sa desne strane su: Slavko Peričević (4) i Hilda Stojaković (6), Derviš Sušić (5) i Hašim Muharemović (7)

U periodu do 1991. godine Biblioteka je svoje programe kulturno-promotivnih aktivnosti ostvarivala u duhu sa zadatim društveno-političkim prilikama. Uprkos nezadovoljavajućim kadrovskim, finansijskim i prostornim uvjetima, Biblioteka je kontinuirano poticala svoje korisnike na aktivno korištenje bibliotečkih usluga, planskim podsticanjem stvarajući ambijent za buđenje čitalačkih navika. Biblioteka je u povodu određenih datuma, a posebno u toku *Mjeseca knjige* posebnim programskim sadržajima pokušavala animirati svoje stalne i potencijalne korisnike na aktivno čitanje. Ono što je posebno značajno istaći jeste i njeno otvaranje ka radničkoj populaciji, a naravno u skladu sa temeljnim učenjima socijalističke ideologije. Naime, unutar radničkih pogona i udaljenijih gradskih i prigradskih lokacija ona otvara biblioteke s ciljem obogaćivanja duhovnog i kulturnog života sugrađana i radnika. Da bi bolje informirala svoje korisnike, Biblioteka je štampanjem informativnih biltena pokušavala skrenuti pažnju šire zajednice na svoj rad, međutim zbog izostanka finansijske podrške i niza drugih okolnosti, ovog glasilo se nije održalo.

IZLOŽBA KNJIGA

Na izložbi knjiga u „Domu kulture“ u Tuzli
Omladinska knjižara izložila je oko

1000 raznih knjiga

sa ukupno 6000 primjeraka.

Knjige iz svih oblasti literature domaćih i stranih autora veoma su lijepo i razgledno izložene.

Da bi se sve sindikalne podružnice snabdjele u knjigama, bilo bi potrebno da drugovi odgovorni po kulturno-prosvjetnom radu i ostali drugovi iskoriste ovu priliku te posjete izložbu i na istoj kupe knjige, kako bi upotpunili kolekcije knjiga u svojim bibliotekama.

Izložba knjiga otvorena je svakim danom od 8 časova ujutro do 20 časova na večer i traje zaključno do 3 novembra ove godine.

Izložba ►
(isječek iz
Fronta slobode
iz 1948)

Otvaranje izložbe ▼
▼

Biblioteka je svih tih godina često organizirala promotivne kao i izložbene sadržaje kako unutar kuće tako i van nje. Atraktivniji ambijenti unutar kojih je Biblioteka ostvarivala svoje aktivnosti bili su Dom *Mošā Pijade*, Solana Tuzla, Dom armije, Pozorište, Međunarodna galerija portreta, Art centar (Hotel Tuzla), Radnički univerzitet i dr. Često, zbog veoma loših i neprimjerenih uslova, mnogi od sadržaja ostali su neprimijećeni.

Biblioteka je u cilju iznalaženja novih i atraktivnih načina za pridobijanje korisnika, osobito mlađeg uzrasta, uspostavljala tijesnu saradnju sa školama organizovanjem različitih vrsta susretanja, kao i promoviranjem njihovih literarnih, likovnih i drugih oblika kreativnog izražavanja.

U navedenom periodu je ugostila važna književna imena kao što su: Meša Selimović, Derviš Sušić, **Oskar Davičo**, **Ćamil Sijarić**, **Desanka Maksimović**, **Izet Sarajlić** i mnogi drugi.

Kulturno-obrazovne aktivnosti Biblioteke u periodu do 1991. godine najdirektnije oslikavaju i njen udio u oblikovanju kulturne historije grada u zadatom vremenu. U kalendaru događaja, odnosno pregledu koji slijedi, izdvojili smo tek sporadične aktivnosti iz velikog mnoštva koje smo imali na raspolaganju pripremajući ovu publikaciju.

1945. i 1946.

Gradski narodni odbor u oktobru donosi odluku o osnivanju Narodne biblioteke u Tuzli, koja sa radom ipak započinje tek u aprilu naredne godine, sa skromnim fondom od oko 1.000 knjiga, dobijenih uglavnom na poklon od Narodne biblioteke Sarajevo i drugih darodavaca. Iste godine okuplja već oko 200 redovnih čitalaca.

1948.

Ozbiljnije aktivnosti na posuđivanju knjiga uslijedit će tek 1948. godine, kada Biblioteka raspolaže za 4.000 knjiga, ali sa relativno malo čitalaca. Mahom su to učenici srednjih škola. U Tuzli je održana izložba knjiga koju je posjetilo 3.000 pionira.

◀ Detalj iz
Biblioteke

Izložbu pionirske knjige u Tuzli posjetilo je preko 3000 pionira

Ovih dana održano je u Tuzli savjetovanje pionirskih rukovodilaca, na kome je donesen zaključak da se održi Dan pionirske štampe. 10 oktobra priređena je u Pionirskom domu izložba štampe, na kojoj je izloženo preko 150 knjiga razne vrste. Kroz ovu izložbu prošlo je više od 3.000 pionira grada Tuzle. Pioniri su pokazali veliko interesovanje za svoju štampu. Među knjigama naročito je kod pionira vladalo interesovanje za djela našeg pionirskog pisca Branka Čopića. Od njegovih djela najviše je prodato Bojna lira pionira. Među sovjetskim pionirskim knjigama najviše je rasprodato knjiga od Frunzea: »Djetinjstvo i školovanje Lenjina«. Na ovoj izložbi prodato je ukupno knjiga u vrijednosti od blizu 6.000 dinara, što je dokaz da pioniri grada Tuzle vrlo rado čitaju pionirsku štampu.

Izložbu pionirske knjige organizovala je Omladinska knjižara u Tuzli, koja je

izložbu smjestila u veliki Pionirski dom. Izložba se naročito odlikovala sa lijepom dekoracijom i dobrim smještajem knjiga.

U rudarskom naselju Litva otvorena je centralna biblioteka

Danas je u rudarskom naselju Titovih rudnika uglja — Litva otvorena centralna rudarska biblioteka. Biblioteka sada raspolaže sa 1.103 knjige najnovijeg izdanja. U najskorije vrijeme Sindikalna podružnica rudara će povećati broj knjiga za 50 posto. Već sada pri biblioteci su formirane tri male pokretne biblioteke, koje će se prenositi na udaljenija radilišta rudnika, da bi se knjigama mogle koristiti čitalačke grupe, koje se sada formiraju.

Za rukovodioca biblioteke postavljena je drugarica Nada Repac, koja je završila kurs za bibliotekare.

- ▲ Rudnici su odlukama regionalnih vlasti investirali u kontinuitetu značajna sredstva za kupovinu knjiga i otvaranje biblioteka. U svojim prostorijama imali su male biblioteke namijenjene za svoje uposlenike.

1949.

U akciji tečajeva opismenjavanja koji se provode u Tuzli, Gradski savez kulturno-prosvjetnih društava za srez i grad Tuzlu, ocjenjuje rad Narodne biblioteke jednim od najuspješnijih, od svih sekcija i društava. U to vrijeme Narodna biblioteka raspolaže sa 5.000 knjiga i 1.200 čitalaca.

1956.

Narodna biblioteka putem štampanih medija pokušava skrenuti pozornost čitalaca na neka od novijih atraktivnih izdanja domaćih i stranih autora (S. Kolar, V. Jelić, J. Bab, Dž. London, A. Mikić...)

1958.

U okviru aktivnosti posvećenih *Mjesecu knjige* Narodna biblioteka je otvorila izložbu knjiga pod nazivom *Godišnjice u istoriji jugoslovenske književnosti* (**Ivan Cankar, Đura Jakšić, Kosta Abrašević, Veselin Masleša, Radoje Domanović, Branislav Nušić, Silvije Strahimir Kranjčević**). Iz sprovedene ankete o najčitanijem piscu izbor je bio: **Branko Ćopić, Ivo Andrić, Branislav Nušić, Milivoje Glišić, Erih Marija Remark, Lav Nikolajevič Tolstoj, Fjodor Mihailovič Dostojevski i Maksim Gorki**)

1961.

Narodna biblioteka je 12. aprila proslavila 15. godišnjicu svog rada. Tim povodom Savjet Biblioteke održao je svečanu sjednicu kojoj je prisustvovao predsjednik Općine **Salih Atić** i predstavnici kulturnog života Tuzle

1962.

Biblioteka je u novembru upriličila susret maturanata Učiteljske škole iz Tuzle sa književnicima Izetom Sarajlićem, **Vladimirom Čerkezom** i **Vladom Dijakom**. Dvosatni razgovor s književnicima otvorio je Derviš Sušić. Književnici su čitali neobjavljene radove. U decembru je Savjet društva za brigu o djeci Bosne i Hercegovine nagradio sa 100.000 dinara pionirsko odjeljenje Narodne biblioteke u Tuzli za posebne zasluge na polju propagiranja dječje literature.

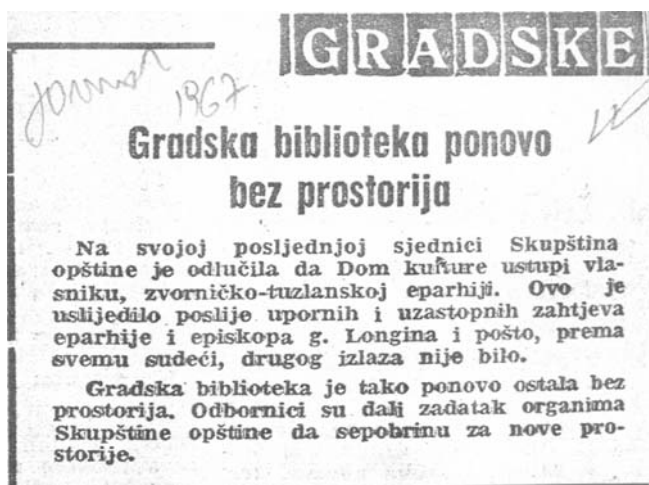
1964.

Izdavačko preduzeće *Svjatlost*, iz Sarajeva i Narodna biblioteka u Tuzli priredili su izložbu knjiga. Biblioteka raspisuje konkurs za učenike srednjih škola na temu *Djelo i književni značaj Branislava Nušića*, a za učenike osnovnih škola *Da vam pričam o knjizi, mom drugu*. Iste godine u okviru Dana Republike i Mjeseca knjige održano je književno veče na kojem su se ljubiteljima književnosti predstavili Meša Selimović, Dušan Đurović, Emilija Stijačić, Miodrag Žalica, Derviš Sušić, a uz očekivanje dolaska i Desanke Maksimović i Slobodana Markovića.

U planskom opismenjavanju sela, biblioteka je imala veliku ulogu, iako je imala problem sa osiguravanjem sredstava za kupovinu knjiga ▶

Zvorničko-tuzlanska eparhija ustupa Biblioteci svoje prostorije za smještaj ▶

1971.

Narodna biblioteka dala inicijativu za otvaranje biblioteke u Lipnici. U saradnji sa Rudnikom Lipnica nabavljeno 1.500 knjiga.

1972.

Biblioteka organizira tradicionalno obilježavanje *Mjeseca knjige* uz prigodne manifestacije i svečanosti obilježava nabavkom knjižnog fonda. Sajam knjiga u Beogradu iskorišten da se ostvari planirana nabavka knjiga.

1975.

Unutar čitaoničkog prostora Biblioteke otvorena izložba knjiga nobelovaca s posebnim naglaskom na Ivu Andrića. Na štandu je izložen i uzorak knjige *Ex Ponto*, koju je Andrić izostavio iz svojih sabranih djela. Istovremeno je predstavljena i građa iz *Zavičajne* zbirke.

◀ Biblioteka je u nedostatku adekvatnih sajmova i dobro opremljenih knjižara u cilju promocije knjige, organizirala česte izložbe.

1977.

Održana izložba knjiga Tito i Partija, kao i izložba knjiga u povodu Dana oslobođenja Tuzle pod nazivom *Tuzla i njena okolina*, sa oko šezdeset eksponata.

▲ Pozivnica, 1980. godina

1978.

Radna organizacija *Univerzal*, u saradnji sa Narodnom bibliotekom, u maju otvara u svojim prostorijama izložbu knjiga. Pored izbora beletristike i lektire, izložena su bila i najnovija izdanja marksističke i pedagoške literature, kao i priručnici za prosvjetne radnike i rječnici stranih jezika. Tokom juna, u povodu *Dana mladosti* u Kiseljaku je otvorena biblioteka. Biblioteka je radila non-stop zbog briga-

dira koji su tokom ljeta uređivali obalu jezera Modrac. U oktobru je otvorena izložba knjiga o zavičaju. Posjetiocima je prezentirano više izdanja koja na određeni način kazuju o događajima i ličnostima vezanim za Tuzlu i okolinu.

1979.

Tokom jula održani su stručni seminari u Brčkom i Banovićima i nekoliko tematskih izložbi koje su posvećene Oskaru Daviču, *Danu žena*, kao i tematska izložba *Astronomija - kosmos...* U septembru je organizirana Izložba posvećena Albertu Ajnštajnu.

1981.

Pred novembarske praznike u Domu rudara u Šićkom Brodu otvoreno je stalno bibliotečko odjeljenje sa početnim fondom od 1.100 naslova.

1983.

U holu Doma JNA u Tuzli, povodom obilježavanja 40. godišnjice osnivanja 15. narodnooslobodilačke udarne brigade, u februaru je postavljena izložba knjiga pod nazivom *NOB u sjeveroistočnoj Bosni*. Tokom marta Kulturno-prosvjetna zajednica u Tuzli, u saradnji sa Narodnom bibliotekom, organizuje književnu manifestaciju *Književno proljeće*. U Tuzli su gostovali **Dobrica Erić** (Srbija), **Radovan Pavlovski** (Makedonija), **Gojko Čelebić** (Crna Gora), **Azem Škrelji** (Kosovo), **Tito Bilopavlovski** (Hrvatska), **Jakša Zlobec** (Slovenija), **Nenad Grujičić** (Vojvodina) i **Ćamil Sijarić** (Bosna i Hercegovina). Bogati program nastavljen je u junu kada Biblioteka potpisuje ugovore sa Domom Armije, čime se definira saradnja na zajedničkom organizova-

DRUŽE TITO
MI TI SE KUNEMO...

У ТУЗЛИ ПРЕДСТАВЉЕНА ЈАВНОСТИ ЕДИЦИЈА »САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ НАРОДА И НАРОДНОСТИ БИХ У 50 КЊИГА«

КУЛТУРНИ ПОДУХВАТ ДЕЦЕНИЈЕ

23.10.
1984.

Заједништво потврђено и у култури: са свечаног представљања првог кола нове едиције сарајевске »Свјетлости«

На промоцији говорили књижевници Мирно Марјановић, Љубо Јандрић и Неџад Ибришимовић и директор »Издавачке дјелатности« сарајевске »Свјетлости« Сеад Трхуљ

У невеликој читаоници Народне библиотеке у Тузли, прошле сриједије су се састали љубитеље књижевности да поздраве културни подухват деценије: излазак првог кола едиције »Савремена књижевност народа БиХ у педесет књига«. О значају Едиције говорили су књижевници Мирно Марјановић, Љубо Јандрић и Неџад Ибришимовић и директор »Издавачке дјелатности« сарајевске »Свјетлости« Сеад Трхуљ. Они су истакли да је за Едицију конкурисало ви-

ше од 350 аутора, али да су изабрана дјела 90 књижевника. Основни критеријум био је квалитет.

Прво коло ове значајне едиције објављено је недавно и садржи 25 књига, док ће друго бити штампано у 1985. години са исто толико наслова. Едицијом је обухваћено више генерација писаца — пјесника, приповједача, романописца, мемоариста, путописаца, критичара и драмских стваралаца од 1945. до

1984. године. У првом колу објављена су дјела Иве Андрића, Скендера Куленовића, Бранка Ђопића, Родољуба Чолаковића, Исака Самоковлије, Новака Симића, Николе Шона, Мана Диздара, Ериха Коша, Ристе Трифковића, Меше Селимовића, Дервиша Сушића, Ђамила Сијарића, Младена Ољаче, Ристе Тошовића, Изета Сарајлића, Светислава Мандића, Даре Секулић, Заима Тошчића, Емилије Стијачић и Нената Еншека.

Ф. Ш.

- ▲ Osamdesetih godina osjetio se značajan napredak u razvoju bibliotekarstva, a ostvarena je značajna suradnja sa izdavačima, tako da je Biblioteka bila uključena u velike kulturne projekte.

nju izložbenih postavki, potom sa Filozofskim fakultetom u Sarajevu (obrazovanje kadrova), te sa Gimnazijom u Tuzli (izvođenje praktičnog dijela nastave za buduće bibliotekare).

1984.

U nevelikoj čitaonici Narodne biblioteke u Tuzli, predstavljena javnosti edicija *Savremena književnost naroda i narodnosti BiH u 50 knjiga*. O značaju edicije govorili su književnici **Marko Marjanović**, **Ljubo Jandrić**, **Nedžad Ibrišimović** i direktor sarajevske *Svjetlosti*, **Sead Trhulj**.

1985.

U prostorijama Narodne biblioteke održana je svečana priredba povodom 8. marta *Dana žena*. U holu Biblioteke priređena je izložba sa dvije tematske cjeline: *Žena kao tema i motiv* i *Žena stvaralac*. Tom prilikom učenici bibliotečkog smjera izveli su recital prema knjizi dr. **Milivoja Rodića** *Plamena zvijezda*. Tokom maja, u povodu obilježavanja 40. godišnjice oslobođenja Tuzle, Biblioteka je organizovala *Večer revolucionarne poezije*. Tom prilikom posjetioци su čuli i poemu *Jasenovac*, književnika **Avde Mujkića**, iz Lukavca. Publici se predstavio i književnik iz Banjaluke **Ismet Bekrić**. U istom mjesecu održana je edukacija na temu *Znati čitati*, na kojoj se pokušao ponuditi odgovor koliki može biti utjecaj bibliotekara na čitačev izbor literature, na usmjeravanje interesa za određene oblasti ljudskog znanja i kvalitet čitanja? Povodom 60. rođendana i dugogodišnjeg književnog rada Derviša Sušića, u junu je priređena književna večer posvećena djelu ovog pisca. O životu i književnom djelu govorili su dr. **Asim Halilović** i dr. **Ahmet Kasumović**, a nakon toga je za posjetioce književne večeri izvedena monodrama *Ja, Vehab Koluhija*, rađena prema motivima romana *Hodža strah*, a koju je izveo **Muharem Osmić**, glumac tuzlanskog Narodnog pozorišta. U oktobru Biblioteka organizuje susret i razgovor sa **Veljkom Kovačevićem**, narodnim herojem, španskim borcem, književnikom i akademikom. U okviru programa *Mjesec dana knjige* u Biblioteci je obavljeno tradicionalno proglašavanje najvrednijih čitalaca, tom prigodom upriličeno je i druženje sa **Draganom Kulidžanom**, **Jakovom Jurišićem**, **Anđelkom**

Ristić i Šimom Ešićem. U decembru Biblioteka je organizovala okrugli sto na temu: *Narodne biblioteke u bibliotečko-informativnom sistemu.* Učesnici okruglog stola bili su sekretar SIZ-a za kulturu **Vukola Žugić**, direktor Izdavačke kuće *Univerzal*, dr **Fahrudin Kalender**, **Mubera Mihaliček** i **Adela Leota**, predstavnici Narodne i univerzitet-ske biblioteke u Sarajevu. Također, Narodna biblioteka i Književni klub Tuzla organizuju predstavljanje zbornika pjesama *U ime ljubavi.* Doprinos promociji pružio je dr **Asim Halilović**, koji je kazivao o funkciji umjetnosti i književnosti u životu čovjeka i društva. U prostorijama Narodne biblioteke tom prilikom priređena je i izložbena postavka mlađeg autora **Zlatka Vasića.**

▲ Asim Halilović

1986.

Biblioteka je u povodu četrdesete godišnjice postojanja u aprilu organizovala raspravu o temi *Učenička glasila kao segment izdavaštva u Tuzli*. Uvodno izlaganje je imao Milivoj Rodić. U istom mjesecu organizirana je tematska rasprava o jubilarnim monografijama. Učesnici programa su bili: Nikola Panjević, Muhamed Imamović, Marija Čubrilo, Nizara Mušović-Tadić, Stanislav Kovačević, Đuro Škondrić,

▼ Jubilej

Kultura

POVODOM 40-GODIŠNJICE BIBLIOTEKE
U TUZLI

POHVALA KNJIZI

»Kad se pale knjige, onda po pravilu pucaju i ljudske kosti« — Miroslav Krleža.

Od postanka svijeta do petnaestog vijeka hrišćanske ere, arhitektura je velika knjiga čovječanstva. Arhitektura je izražavala snagu i um. U feničanskoj arhitekturi opaža se trgovac, u grčkoj republikanac, u gotskoj varošanin. Poslije petnaestog vijeka najveći i najrevolucionarniji događaj su Gutembergova olovna slova. Olovo je u svijetu izmijenilo više stvari nego zlato. Šesnaesti vijek raskida vjersko jedinstvo. Nastaje renesansno doba. Mikel-Andelo stvara čuda, Petrovu crkvu u Rimu. Arhitektura ustupa mjesto literaturi i već sedamnesti vijek je veliki literarni vijek.

Knjige koje nose velike poruke mogu se uporediti sa najvećim dostignućima u arhitekturi i slikarstvu. Hiljada liči na Partenon, Hamlet je »Mona Liza« književnosti. Knjigu može da čita i kralj i prosjak. Ona može da živi u dvorcu i u kolibi. Knjiga je prenosilac znanja. Bez knjige ne bismo znali prošlost, a bez znanja prošlosti nema ni budućnosti. Knjige su nosile poruku o istini. Vuk svjedoči da je istina iznad korisnog. Istinitih knjiga su se bojali tirani i knjige palili, a iz tih spaljenih knjiga izašla je misao krilata i nije se dala uhvatiti ni uništiti. Tirani su padali, a knjiga je krčila put do čovjekovog srca i stvarala kradljivce vatre — Prometeja i sejače snova, stvarala revolucije i omogućila da zagreme topovi s Bastilje 1789, Aurore 1917, i 1941, kad su topovi s Bihaća, Jajca i Sutjeske bili nada u porobljenoj Evropi, jer su glasno govorili o slobodi porobljenih naroda u evropskom nokturnu.

Današnji svijet nije svijet nade. Možda će ponovo doći do Apokalipse. Ljudski um nas je poveo astralnim putevima u kosmička prostranstva i u isto vrijeme taj isti um nas egzistencijalno ugrozio. Knjige, i u njima misao da su svi ljudi braća. Knjige nas uče da je najveća snaga u ljubavi prema čovjeku, bez čega svijet ne bi bio ništa do goleme osamljenosti i bez

Iz Citavnice tuzlanske Biblioteke

nada. Knjiga nas oslobada laži i mržnje. Ona gradi spomenike u našem srcu i vrednija je od spomenika.

[Knjiga je preobrazila svijet i jedina je nada da će ga očuvati i svakim danom činiti boljim. Naš Dositaj Obradović je pisao: »Knjige, braćo moja, knjige, a ne zvona i praporce«. Knjige u kojima je sačuvan duh i misao o čovjeku i za čovjeka vrednije su od svih dragulja i zlata čitavog svijeta. Tu ne mislim na knjige iz literarnog podzemlja, one koje kleveću, koje nemaju ljudskog dostojanstva, u kojima jezik i otrovna riječ mogu gore posjeći nego mač. Svijet ne mogu preokrenuti i osvojiti topovi, nego ideje i knjige koje nose poruku slobode bratstva i jednakosti.]

Čovječanstvo se pobrinulo, sačuvalo i čuva knjige u bibliotekama, za koje je neko napisao da su kaleidoskopi ljudske misli, a književnost je najvjerodostojnija i najpouzdanija istorija naroda.

Prof. dr Mustafa SEHOVIĆ

Cvijan Radovanović, Stanoje Nikolić, Ferid Šljivić, Mu-nevera Babajić i Mara Nikolić. U maju je, uz prisustvo ve-likog broja gostiju iz cijele Jugoslavije, obilježena 40. godišnjica postojanja Narodne biblioteke. Tim povodom održan je čitav niz aktivnosti. U domu *Mitar Trifunović Učo* otvorena je izložba *Sto godina izdavačke djelatnosti u Tuzli*. Istim povodom organiziran je recital autora **Momčila Peleša**, koji su izveli članovi drame Tuzlanskog narodnog pozorišta. Aktivnosti su nastavljene i na jesen, a 26. sep-tembra 1986. godine u Domu *Mitar Trifunović Učo* orga-niziran je susret i razgovor sa **Jarom Ribnikar**.

Zavičaja
biblioteka ▼

NARODNA BIBLIOTEKA TUZLA

SVE BOGATIJIA ZAVIČAJNA ZBIRKA

Svjedočanstvo o rastu Tuzle u svim dimenzijama: sa izložbe publikacija u Narodnoj biblioteci

Uz »Mjesec knjige« otvorena izložba publikacija o Tuzli

Narodna biblioteka u Tuzli se ovih dana na originalan način uk-ljučila u manifestaciju »Mjesec knjige«. U njenim prostorima je, prošlog četvrtka, otvorena izložba publikacija o Tuzli. O značaju zavičajne zbirke i izloženih ekspona-ta govorila je bibliotekarka Mile-na Mičić-Mehmedagić. Iznijela je podatak da danas zavičajna zbirka raspolaže sa oko 900 knjiga što svjedoče o tuzlanskoj prošlosti i sa-dašnjosti. Istovremeno se u toj zbiri-ci nalazi i oko 120 časopisa, listova i biltena. Zbirka je obogaćena i drugim pisanim svjedočanstvima o privrednom, kulturnom i društvenom razvoju Tuzle.

Prilikom otvaranja izložbe je naglašeno da zavičajne zbirke pred-stavljaju autentično svjedočanstvo o ljudskim naporima i rezultatima u radu na određenom području, u ovom slučaju o Tuzli i bližoj oko-lini, u prošlosti i sadašnjosti. Pravi značaj te građe može se sagle-dati onda kad se zna da se podaci iz zavičajnih zbirki ne mogu pro-naći ni u jednoj enciklopediji.

— Zavičajna zbirka Narodne biblioteke u Tuzli formirana je 1974. godine. Početni fond zasno-van je na onome s čime je raspo-lagala Biblioteka, a zatim se pri-stupilo stalnom i sistematskom pri-kupljanju građe (publikacija, listo-va, itd). Posebnu dragocjenost pred-stavljaju poklon-knjige i ostala građa, naročito starijih godišta. Zavi-čajne zbirke se, inače, obogaćuju i putem legatorstva. Neki Tuzlaci, koji raspolažu značajnim publika-cijama, pa i cijelim fondovima u svojim privatnim bibliotekama iz strukture zavičajne zbirke, izrazili su želju i spremnost da ovu građu daruju Narodnoj biblioteci u Tuz-li. Naša zavičajna zbirka obuhvaća široku lepezu štampane građe. Ona raspolaže i sa značajnim fondom umjetničke proze zavičajnih pisa-ca. Moramo, nažalost, i ovoga pu-ta konstatovati da je građa kojom raspolažemo, uglavnom novijeg da-tuma. Broj publikacija starijeg po-rijekla je dosta skroman. Zato se koristim ovom prilikom da zamo-lim sve one koji mogu pomoći Bib-

lioteci u prikupljanju knjiga i kom-pletiranju zavičajne zbirke, da to učine na našu radost i želju veli-kog broja čitalaca, naglasila je Mi-lena Mičić-Mehmedagić.

Razgledajući izložbu eksponata iz zavičajne zbirke tuzlanske Na-rodne biblioteke zapazili smo ne-koliko zanimljivih glasila i publi-kacija. Našu pažnju privukli su reprint izdanje ratnih brojeva »Fronta slobode« čiji je prvi broj izišao 7. novembra 1943. godine u oslobođenoj Tuzli. U tom reprintu, koji predstavlja oveću knjigu, uve-zani su svi ratni brojevi ovoga li-sta onako kako su izgledali u vri-jeme izlaženja. Posjetilac će se, tako, upoznati sa bogatim sadržaj-em, tehničkim i grafičkim rješe-njima. Izloženo je i više publikacija o razvoju školstva u tuzlanskom kraju, ljetopisa pojedinih vaspitno-obrazovnih organizacija, monogra-fija radnih kolektiva i raznih bro-šura o zanimljivim temama. Vje-rujemo da će izložba pobuditi in-teresa posjetilaca.

R. ŠLJIVIĆ

28. siječnja 1986.

1987.

Nastavljajući praksu neposredne saradnje sa čitaocima, Biblioteka je u februaru organizirala večer posvećenu **Vuku Stefanoviću Karadžiću**, a nekoliko sedmica kasnije, u okviru tribine *Pisci revolucionari pričaju*, ugostila novinara i publicistu **D. Janekovića**. Društvo bibliotekara SRBiH, u saradnji sa Narodnom bibliotekom Tuzla, u maju organizira *Godišnju konferenciju 87*. Bogat program rada Konferencije bio je u znaku BIS-a. Tokom septembra, u povodu održavanja XXXIV kongresa *Saveza udruženja folklorista Jugoslavije*, Biblioteka je organizovala: promociju Zbornika radova XXXIV kongresa SUFJ; izložbu bibliotečke građe *Folklor i narodno stvaralaštvo u literaturi*; interpretaciju monodrame *Vuk Miroslava Jančića*, u izvođenju glumca Narodnog pozorišta iz Tuzle, Boška Marića. U povodu održavanja redovne manifestacije *Mjesec knjige*, u oktobru je organizirana književna priredba sa izložbom knjiga *Zbirke narodne biblioteke u Tuzli*. Posjetioci su imali priliku da se upoznaju sa petnaest zbirki ove Biblioteke, među kojima je Zavičajna zbirka imala posebno mjesto. Biblioteka je tom prilikom dodijelila i nagrade najaktivnijim korisnicima i knjižarima. Krajem decembra 1987. godine, Narodna biblioteka Tuzla otvara odjeljenje biblioteke u Hotelu Tuzla, na čijem otvaranju je govorio prof. Asim Halilović.

1988.

U decembru je održano književno veče posvećeno pjesnikinji Desanki Maksimović. O njenom pjesničkom opusu govorila je profesorica Pedagoške akademije u Tuzli **Vojislava Vasiljević**, dok je stihove Desanke Maksimović govorila **Viktorija Stefanović**, glumica Narodnog pozorišta u Tuzli. Povodom obilježavanja osamdesetog rođendana Oskara Daviča, u Čitaonici Narodne biblioteke promovisana je knjiga ovoga autora *Ridaji nad sudbinom u magli*, u izdanju tuzlanskog *Univerzala*. O književnom djelu Oskara Daviča govorili su **Džemaludin Alić**, književnik i književni

▼ Prof. Asim Halilović govori na otvaranju područnog odjeljenja u Hotelu Tuzla.

kritičar iz Sarajeva. Učešće u predstavljanju Davičovih djela imala je i **Jelena Obradov**, član drama Narodnog pozorišta, a samo prisustvo Oskara Daviča bilo je povod za bogat dijalog pisca i posjetitelja.

▲ Promocija knjige *Ridaji nad sudbinom u magli*, Oskara Daviča
Na fotografiji su Predrag Stanković, Jelena Obradov, Oskar Davičo i Džemaludin Alić.

1989.

Uz predstavljanje najnovijih izdanja SOUR *Veselin Masleša* i izložbu *Novo u fondovima Narodne biblioteke Tuzla*, najvrednijim čitaocima i saradnicima uručena su priznanja. Biblioteka i dalje nastavlja sa seljenjem knjiga tražeći adekvatan prostor.

Kolektiv
Narodne
Biblioteke
Tuzla
1990. godine ▼

RODNA BIBLIOTEKA TUZLA

MELIKA SEOBA KNJIGA

Dio knjižnog fonda Narodne biblioteke privremeno je smješten iznad apoteke korzu (bivše sjedište OK SSRN) dok je odjeljenje za odrasle preseljeno u Dom Moša Pijade u Kreki ● Ova seoba nije bitnije omela realizaciju redovnih programskih aktivnosti biblioteke

ko je koja kulturna institucija u Tuzli, zbog loših smještajnih uvjeta, bila prinuđena da se preseli, kao Narodna biblioteka. U posljednjih dana, zbog adaptacije nove zgrade u Ulici Moše Pijade, biblioteka je bila primorana da privremeno dobila je (privremeno) prostorije na dva mjesta: u dosadašnjim prostorijama Opštinske konferencije Socijalističkog saveza, to jest Narodne apoteke na korzu, gdje se nalazi zavičajna zbirka, čitaonica i stručna služba, dok je u Domu Moša Pijade smješteno odjeljenje za odrasle i pionirsko odjeljenje. Dio knjižnog fonda je morao biti deponovan.

Upravo je u pravu jedan mudrac rekao da su naše kaleidoskopi ljudske misli neprocjenjivo je značenje za čovjekov život i za društvo. Shvatajući dosljedno poruku, kolektiv Narodne biblioteke u Tuzli svesrdno se zalaže za popularisanje knjige i njenog uticaja na narodu o čemu se nedavno sastalo i Predsjedništvo Opštinske konferencije Socijalističkog saveza u Tuzli imajući na umu značaj djelovanja ove institucije na planu obrazovanja, informisanja i zadovoljavanja kulturnih potreba radnih ljudi i građana. U ovom su došli do zaključka da su materijalni i tehnički uvjeti sasvim nezadovoljavajući. U pravcu došlo se do opredjeljenja se u prvom planu izvrši temeljna adaptacija postojeće zgrade koje se osim građevinskih radova mijenjanje i instalacije i uvesti u radno stanje, ali to nije konačno rješenje za smještaj Narodne biblioteke. Iz čega proizilazi da će, ako mogućnosti dozvole, biti potrebno graditi novu zgradu Narodne biblioteke.

Konačno temeljita adaptacija – zgrada Narodne biblioteke

Direktorica Narodne biblioteke, prof. Hilda Stojković o aktivnosti ove ustanove, njenim htijenjima, planovima i opredjeljenjima kaže:

— Bez obzira na dosadašnje teškoće oko lošeg smještaja, zatim oko preseljenja, Narodna biblioteka uspješno realizuje utvrđene programe bilo da je riječ o redovnim aktivnostima ili organizovanja kulturnih manifestacija. S obzirom na to da Biblioteka raspolaže sa fondom od 150.000 knjiga raznih autora, za tim da u toku godine opsluži knjigama i informacijama u prosjeku po 100.000 korisnika, našu aktivnost razvijamo i na prikupljanje, obradu, smještaj, čuvanje i izdavanje bibliotečke građe. Međutim, na današnjem stepenu razvoja društva shvatili smo potrebu da se i naša Biblioteka transformiše u biblioteko-informativni centar u kome bi korisnici usluga brže dobijali željene knjige, časopise, novine i sve potrebne informacije. Takvo opredjeljenje je bilo i na nedavnoj skupštini biblioteka BiH. Inače, želim da kažem da se zalažemo za otvaranje isturenog odjeljenja u naselju Sjenjak, zatim u pojedinim kolektivima gdje za to postoje uslovi. Što se tiče ostalih kulturnih aktivnosti i manifestacija koje organizujemo, pored nastojanja da čitaocima što više otvorimo put do knjige, želim istaći da planiramo organizovanje književnih rasprava, susreta i predavanja, zatim aranžiranje cjelovitih tematskih izložbenih postavki. Upravo ovih dana pripremamo u holu Narodnog pozorišta izložbu knjiga i dokumenata povodom 70 godina KPJ-SKJ, kao i tokom godine više prigodnih izložbi različitog sadržaja. Mislimo da ćemo na taj način obogatiti kulturni život grada i okoline, naglašava Hilda Stojković.

Aida Đurčić

1990.

U Narodnom pozorištu Tuzla, u prostorijama *Ars kluba Arlekin* priređeno je književno veče posvećeno **Danilu Kišu**. O Kišu je govorila mr. Vojislava Vasiljević, profesor Pedagoške akademije Tuzla, a odabrane tekstove iz autorovih djela čitali su glumci Viktorija Vikica Stefanović i **Vlado Kerošević**. Tokom aprila, u povodu obilježavanja 75. godišnjice rođenja Branka Ćopića, priređeno je književno veče posvećeno ovom piscu. O životu i djelu Branka Ćopića govorila je prof. **Meliha Terzić**, a odabrane tekstove iz Ćopićevih romana govorili su glumci Narodnog pozorišta Tuzla: **Miće Mitrović**, **Salih Tumbić** i **Dragan Džankić**.

▲ Književna večer u povodu 80. godišnjice rođenja Meše Selimovića
Na fotografiji su Sabina Mehmedović Babajić, Razija Lagumdžija i Mustafa Šehović

Prigodnim programom 29. maja obilježena je i 80. godišnjica rođenja Meše Selimovića u Sali Narodnog pozorišta Tuzla. O životu i djelu govorili su **Razija Lagumdžija** i **Mustafa Šehović**. U odsustvu tuzlanskog vajara **Dragiše Trifkovića**, njegova sjećanja na školskog druga i profesora Mešu Selimovića čitala je **Sabina Mehmedinović**. U programu su sudjelovali i glumci Narodnog pozorišta Tuzla **Emir Hadžihafizbegović** i **Vlado Kerošević**.

U okviru *Mjeseca knjige* Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla organizirala je 12. novembra književno veče posvećeno Dervišu Sušiću. Učesnici u programu bili su **Čedomir Mirković**, književni kritičar iz Beograda; **Nedžad Ibrahimović**, književni kritičar iz Lukavca i glumci: **Miralem Zupčević**, **Tomislav Krstić**, **Muharem Osmić**, **Nermin Omić** i **Jelena Obradov**.

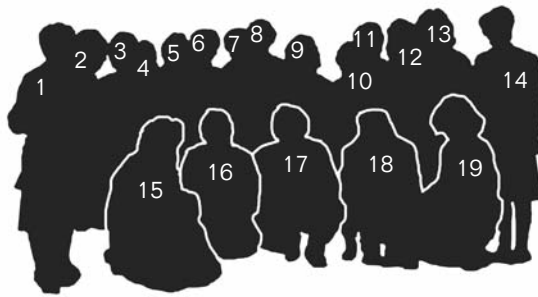
Biblioteka je u Hotelu Tuzla 26. decembra organizirala promociju sabranih djela Sola Beloa, objavljenih iste godine u izdanju IP *Veselin Masleša*. O sabranim djelima S. Beloa govorio je prof. **Mario Suško**.

▲ Kolektiv

Na fotografiji su: gornji red - Mira Pantić (1), Biserka Gradašćević (2), Vesna Cvjetinović (3), Gordana Višnjić (4), Enisa Žunić (5), Munevera Babajić (6), Mara Nikolić (7), Esma Begtašagić (8), Sabina Mehmedinović (9), Habiba Kovčić (10), Gordana Šimić (11), Hašima Suljagić (12), Milena Mičić-Mehmedagić (13), Natalija Zovko (14); donji red - Malina Bojić (15), Zijad Sarajlić (16), Izet Muharemagić (17), Milojka Mićanović (18) i Fadila Bolić (19)

Poslovi u razvoju bibliotekarstva krenuli su nakon reorganizacije izvršene 1988. godine u pozitivnom smjeru i nagovještavali su renesansu bibliotečke djelatnosti. Međutim, ratna katastrofa teško je pogodila ovu djelatnost i na tuzlanskom području, kao i širom Bosne i Hercegovine. Mnoge biblioteke su uništene, oštećene, pokidane su neposredno pred rat veze među bibliotekama, tako da je zaustavljen rad na razvoju bibliotečke djelatnosti. Tokom 1991. godine. Biblioteci se dodjeljuje novi prostor koji će svojim prostornim kapacitetima i uslovnošću pružiti kvalitetnije pretpostavke za dalji rad. Oktobra ratne 1992. godine Univerzitetska biblioteka, na svoj šesti rođendan, pripojena je Narodnoj biblioteci Tuzla. Tako objedinjena ustanova djeluje pod nazivom Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla.

Narodna biblioteka Tuzla na početku rata integrisana u Narodnu i univerzitetsku biblioteku Tuzla, tokom rata nije prekidala svoj rad. Na teritoriju tuzlanskog matičnog područja sada radi ukupno deset javnih biblioteka, u: Tuzli, Banovićima, Čeliću, Gračanici, Gradačcu, Kalesiji, Kladnju, Lukavcu, Srebreniku i Živinicama, a ostale biblioteke su pripale Republici Srpskoj.

Radi jasnijeg pozicioniranja Narodne i univerzitetske biblioteke *Derviš Sušić Tuzla*, u kontekstu regionalne bibliotečke djelatnosti, načinit ćemo kratku analizu stanja u nekoliko biblioteka na području Tuzlanskog kantona.

Rat je ostavio teške posljedice po bibliotečku djelatnost. J.U. Gradska biblioteka u Kalesiji u periodu 1992-95. nije djelovala. Od posljedica granatiranja objekat je u potpunosti devastiran, a knjižni fond potpuno uništen. Sa ponovnim radom je započela 2000. godine. Objekat te biblioteke je obnovljen iz vlastitih sredstava i fond broji oko 16.000 knjiga. J.U. Javna biblioteka Lukavac ima dug i bogat historijat svog postojanja. Osnovana je 1894. godine i jedna je od najstarijih biblioteka u BiH. Poslije završetka II svjetskog rata, 1947. godine biblioteka u Lukavcu je obnovila svoj rad. Od 1961. djeluje kao Narodna biblioteka, a od 1979. godine je u sastavu Doma kulture *Đuro Pucar Stari* sve do 1998. kada se osamostaljuje i radi kao J.U. Javna biblioteka Lukavac. U toku agresije na BiH ova biblioteka nije prestajala sa radom iako je granatirana. Biblioteka danas ima oko 40.000 knjiga, veliki broj časopisa, kao i starih rijetkih knji-ga. Biblioteka u Gradačcu datira još od 16. vijeka. Prema određenim dokumentima prvu biblioteku u Gradačcu podigao je Seid Fadil-paša Šerifović 1839. godine. Poslije II svjetskog rata, 1946. godine, osnovana je Narodna biblioteka. U periodu '92.-95. rad Biblioteke je bio obustavljen zbog ratnih dejstava. Zgrada je znatno oštećena granatiranjem, i uništeno 50% knjižnog fonda. 1996. godine osnovana je Javna biblioteka. Od 1999. godine ona nosi ime velikog bosanskohercegovačkog pisca Alije Isakovića. Biblioteka raspolaže sa 35.000 knjiga.

Korijeni Kladanjske biblioteke sežu u daleku prošlost. Prva čitaonica osnovana je 1898. godine. 1963. godine osnovana je Kladanjska biblioteka, a 1965. pripojena je Narodnom univerzitetu. U toku posljednjega rata ova biblioteka je doživjela devastaciju i uništenje knjižnog fonda. Od 1996. godine do kraja 2002. godine egzistirala je u okviru

Informativno-kulturnog centra, da bi 2004. godine Općinsko vijeće Kladanj donijelo odluku o davanju na korištenje dijela Doma kulture Javnoj biblioteci Kladanj. Gradska biblioteka u Živinicama osnovana je 1960. godine, raspolaže sa knjižnim fondom od 31.000 knjiga. J.U. Gradska biblioteka Čelić jedna je od najmlađih biblioteka Kantona. Osnovana je septembra 2003. godine a proradila je početkom 2004. godine. Broji oko 2.000 knjiga. J.U. Specijalna biblioteka *Behram-beg* u Tuzli djeluje od 3. juna 1993. godine kao specijalna biblioteka namijenjena obrazovanju, informisanju i zadovoljavanju kulturnih potreba građana iz oblasti orijentalistike, islamistike i kulturne tradicije Bošnjaka. Behram-begova biblioteka datira još iz 17. stoljeća, a djelovala je pri *Behram-begovoj* medresi u Tuzli. Od 2002. godine Biblioteka djeluje kao samostalna ustanova Islamske zajednice u BiH. Broji oko 15.000 bibliotečkih jedinica i 16 naslova periodičnih publikacija. Posjeduje zbirke na raznim jezicima (engleskom, njemačkom, francuskom, španskom, arapskom, perzijskom i turskom).

I pored teške situacije u koju je bibliotekarstvo, kao i sve druge oblasti života, ratom dovedeno, tokom cijeloga rata biblioteka je bila mjesto gdje su se okupljali ljudi želji knjige i lijepe riječi. Uposlenici biblioteke taj period ocjenjuju kao najplodniji, jer od svoga osnivanja Tuzlanska biblioteka nije imala tako intenzivno posuđivanje knjiga i čitanje. Prve ratne godine, (1992.) bilo je upisano 2.600 čitalaca, koji su za godinu dana pročitali oko 300.000 naslova. Primjerice, u novembru 1993. godine prema pisanju **Ferida Šljivića**, novinara *Fronta Slobode*, Biblioteka je imala više od 5.000 aktivnih čitalaca, a samo u prvom polugodištu iste godine, posuđeno je 200.000 knjiga, što je izuzetan broj za to vrijeme. Ozbiljne sociološke, pa čak i psihološke analize, mogle bi dati konkretan i stručan odgovor na takvu pojavu, ali prema svemu sudeći radi se o pokušaju bježanja građana od strašne stvarnosti, svakodnevnih pogibija, granatiranja grada itd. A knjiga je najbolji drug za takve situacije. U nekoliko navrata tokom rata menadžment biblioteke

je upućivao javne pozive građanima Tuzle da knjige koje ne žele imati u svom posjedu, ne bacaju u kontejnere, već da te knjige poklone Biblioteci, koja u ratnim godinama nije imala načina da obogati svoj knjižni fond. Prije svega radilo se o knjigama koje su zatečene u stanovima u koje su useljavali novi stanari. Tako su uništene vrijedne privatne biblioteke. Na ovaj način je, kako piše u tuzlanskom *Frontu Slobode* **Alija Uzunović**, u prvih godinu dana rata osigurano 3.000 knjiga u fond Biblioteke.

Najveći broj objavljenih publikacija tokom rata bio je patriotska literatura koja skoro po pravilu principijelno nije korespondirala sa vrhunskom umjetnošću, ali i pored toga, ona je imala izuzetan značaj jer se na promocijama takvih knjiga okupljao veliki broj pisaca, kritičara, čitalaca... Brčaci, koji su u velikom broju boravili u Tuzli tokom ratnih godina, organizirali su krajem augusta 1993. godine poetsko druženje u povodu promocije knjige *Brčko moje pjesmo nedopjevana*, na kome su nastupali **Sead Hasović**, **Šemso Sofović**, **Edinče Osmanović**, **Mirko Dajdžić**, **Suad Alagić**, **Islam Žiga**, **Ismeta Mujačić** i **Almasa Hadžić**, gošća iz Zvornika. Tokom 1995. godine zabilježena je izuzetno uspješna promocija knjige *Kultura Bošnjaka*, autora **Smaila Balića**, objavljene u izdavačkoj kući R&R iz Tuzle.

Tokom cijeloga rata u Biblioteci se skoro svake sedmice održavao neki kulturni događaj: promocija knjige, susret sa piscem, književno veče. Promocije su postale zaštitni znak Biblioteke i bile su izuzetno posjećene. Sala za promocije od 95 mjestaja bila je obično pretrpana. Često su se unosile dodatne stolice, a dio publike je stajao u Sali, dok je drugi dio bio u hodniku ispred Sale. Biblioteka je bila središte gradskog kulturnog života. Tu su dolazili i predstavnici stranih organizacija poput *UN*-a, raznih nevladinih humanitarnih organizacija, stranih vojnika stacioniranih u Tuzli i Živinicama (*UNPROFOR*), a koji su poslužili kao kontakti za pozive stranim atašecima za kulturu i ambasadorima. Oni su postali glavni izvor nabavke opreme, plaćenih posjeta i

KNJIGE NISU ZA KONTEJNERE

Upućen apel građanima Tuzle i regije da se sačuva i zaštiti biblioteka građa koja se nalazi u napuštenim stanicama

– Narodna i Univerzitetska biblioteka u Tuzli je još od početka rata, sa svoje strane, preduzimala sve da bi se zaštitila biblioteka građa, koja se nalazi u društvenim i privatnim bibliotekama. Postignuti su i neki konkretni rezultati sa kojima mi nismo u potpunosti zadovoljni, jer su, na žalost, zbog nebrige stanara koji se useljavaju u napuštene stanove, neki privatni fondovi trajno uništeni, – ističe se u apelu Narodne i Univerzitetske biblioteke iz Tuzle, upućenom građanima i organizacijama.

Određen broj građana je neposredno prije početka ovog rata otišao (mnogi su i pobjegli) iz Tuzle. Ostali su stanovi, a u njima i kućne biblioteke.

– Mi očekujemo od građana ovog grada da spriječe sve nedobronamjerne pojedince da, povodeći se nekim svojim zabludama, nepovratno unište ono što se godinama sakupljalo. O svakom takvom pokušaju obavijestite biblioteku koja će preduzeti konkretne radnje u cilju da se to spriječi. Naš jedini cilj je da sačuvamo i na jednom mjestu skupimo ovo neprocjenjivo blago. Knjizi nije mjesto u

kontejneru za smeće, jer ona ima svoje časno mjesto u riznici sveukupnih civilizacijskih tekovina. Knjiga je dio istorijske i kulturne baštine svakog naroda, svjedočanstvo o prošlosti, ali i temelj budućnosti, te sa svoje strane apelujemo na građane i nove sugrađane, da i u ovim ratnim vremenima, cijene vrijednost knjige i da joj sa svoje strane daju značaj kakav ona stvarno zaslužuje. Ne dozvolimo da se unište vjekovni napori čovjeka da sačuva svoje pisane tragove. Pomozimo knjizi da preživi ovo ratno ludilo kako bismo omogućili budućim generacijama da se uz knjigu nesmetano bave naučnim i stručnim radom, – naglašava se u apelu Narodne i Univerzitetske biblioteke iz Tuzle. Na kraju se daju i brojevi telefona (33-170; 234-438 i 238-476), na koje se mogu javiti svi oni koji žele da pomognu da se sačuvaju knjige.

Vjerujemo da će ovaj apel naići na veliku podršku i ljubitelja knjige i šire javnosti. Jer, knjige su za čitanje, ne za kontejnere!

F. ŠLJIVIĆ

◀ Prilog

PRIMLJENA HUMANITARNA POMOĆ OD "MERHAMETA"

Red. br.	Prezime i ime	V r s t a r o b e					Potpis
		ulje	šećer	špageti	griz	biskv.	
1.	Žunić Enisa	1	1	2	1	1	Enisa
2.	Babajić Munevera	1	1	2	1	1	Babajić M
3.	Al Sibai Sema	1	1	2	1	1	Al Sibai
4.	Begtašagić Esma	1	1	2	1	1	Begtašagić
5.	Bolić Fadila	1	1	2	1	1	Bolić Fadila
6.	Cvijetinović Vesna	1	1	2	1	1	
7.	Kovačević Mevlija	1	1	2	1	1	Kovačević Mevlija
8.	Krpić Rasmira	1	1	2	1	1	Rasmira Krpić
9.	Mahmuzić Šaban	1	1	2	1	1	Šaban
10.	Mehmedinović Sabina	1	1	2	1	1	Sabina M
11.	Mićić M. Milena	1	1	2	1	1	za Sijerčić Milenka
12.	Mičanović Milojka	1	1	2	1	1	Milojka Mičanović
13.	Muharemagić Izet	✓	✓	✓	✓	✓	Muharemagić Izet
14.	Sijerčić Maksida	1	1	2	1	1	Sijerčić M.
15.	Suljagić Hašima	1	1	2	1	1	za Kovačević Hašima
16.	Šimić Gordana	1	1	2	1	1	Mimo Gordana
17.	Višnjjić Gordana	1	1	2	1	1	Višnjjić Gordana
18.	Kušljugić Branka	1	1	2	1	1	Kušljugić B
19.	Sučić Zvonko	1	1	2	1	1	Zvonko Sučić
20.	Stojnić Janja	1	1	2	1	1	Janja Stojnić
21.	Omerčehajić Amira	1	1	2	1	1	Amira Omerčehajić
22.	Sarihodžić Adil	1	1	2	1	1	Adil Sarihodžić

Zaključeno sa red.brojem 22.

Tuzla, 10.11.1992.

▲ "Ratna oprema" Biblioteke

putovanja svih zaposlenika stranim bibliotekama, nabavci računara i tehničke opreme, itd. Nakon promocije gosti bi se zadržali i po nekoliko sati, pa čak i do 23.00, kada je počinjao policijski sat i kada su bili primorani da se razidu kućama.

U vrijeme trajanja rata u Tuzli je vladala opasnost od stalnih granatiranja sa Majevice i Ozrena, a veliko interesovanje za čitanje bilo je limitirano i nedostatkom javnog prevoza. Nedostatak goriva doveo je do toga da na ulicama nema vozila i jedina prevozna sredstva bili su bicikli. Veći dio rata nije bilo uređene cirkulacije novca u srednjem sloju društva, nisu isplaćivane plaće, a to se odrazilo i na kupovinu knjiga. U to vrijeme se gase područna odjeljenja Biblioteke: Gornja Tuzla, Lipnica, Termoelektrana, Bukinje... Pred sam početak rata, 1991. godine, Biblioteka je imala 31 zaposlenog.

Iako je rat bjesnio, Biblioteka nije zatvarala svoja vrata. Centralno odjeljenje, odnosno Odjeljenje za odrasle zamijenilo je mjesto sa Čitaonicom za odrasle, a u preseljenju knjiga je učestvovala većina zaposlenih. Zaposlenici su dolazili na posao pod svakodnevnim granatiranjem i zvucima sirene. U Biblioteci je vladala svakodnevna navala čitalaca, a redovi su se često protezali i do ulaza u Biblioteku. Zgrada u kojoj je i danas smještena Biblioteka, nekada je bila zgrada bivše Dječije bolnice, odnosno Komiteta, a s obzirom na to da je bila renovirana i bila u odličnom stanju, bila je atraktivna i za samostalne vojne jedinice na početku rata, dok se nije ustrojila vojska. Tako su i oni u dva navrata pokušavali ući u Biblioteku i tu se smjestiti, međutim, uposlenice su to spriječile. Namještaj u Biblioteci je bio star, ali su police bile profesionalne bibliotečke metalne police, s izuzetkom Odjeljenja za djecu opremljenog kombinovanim policama metal-drvo. U podrumu, glavnom depou odnosno magacinu za knjige i periodiku, nije bilo polica, međutim, ubrzo su nabavljene kombinovane police metal-drvo, pa čak i ručno pravljen drvene police. Manji dio knjiga, koji je bio pohaban i van upotrebe, prebačen je u Aneks Biblioteke, zgradu

koja je povezana sa Bibliotekom i kasnije izdana Organizaciji za pomoć invalidima *Lotos*. Skoro u cijelom ratnom periodu nije bilo grijanja, a često nije bilo struje ni vode. Ložila se jedna mala peć na drvo, *kraljica plamen*. Domar-kurir, portir i higijeničarke dolazili su u sedam ujutro da naspu vodu u burad i kante zbog nestašice vode, tzv. redukcije. Sva korespondencija, molbe za pomoć, pozivnice itd, obavljala se pješice. Komunalna služba nije održavala čistoću oko zgra-de, dvorišta, na parkingu i trotoarima, već je to radilo teh-ničko osoblje Biblioteke.

Ponosan sam na tuzlansku tradiciju bibliotekarstva

Tokom rata, kao u rijetko kojem gradu u BiH, u Tuzli su se odvijali svi životni tokovi. Radile su osnovne, srednje škole, fakulteti... Rad nisu prekidale ustanove kulture: Narodno pozorište, Arhiv, Muzej, Narodna i univerzitetska biblioteka, a čak smo imali i muzičku produkciju MAT. Naša Biblioteka je u ratnim godinama bila istinsko stjecište raznovrsnih i brojnih kulturnih dešavanja: književnih večeri, promocija knjiga, izložbi, književnih tribina... Posjećenost ovih kulturnih manifestacija bila je izuzetna. U to ratno vrijeme ljudi su mnogo čitali. Sjećam se da sam jednom prilikom vidio dugačak red čitalaca koji su došli da vrate ili pozajme knjigu. Takve slike nisam mogao vidjeti u mirnodopsko vrijeme.

I logično je da su ljudi u ratu mnogo čitali. Za mnoge je to bio bijeg od surove ratne stvarnosti. Osim toga, na kioscima nije bilo štampe, nije bilo Interneta, veoma mali je bio izbor TV programa. Sretan sam što je u ratu sačuvan ogroman knjižni fond od oko 200.000 knjiga, što nas nije zadesila sudbina drugih gradova u BiH čije biblioteke su gotovo uništene. Imali smo i sretnu okolnost da zagrada Biblioteke nije pogođena u brojnim granatiranjima Tuzle, prošla je sa neznatnim oštećenjima fasade.

Moram da naglasim da velike zasluge za opstanak Biblioteke u ratnim uvjetima i za njen ukupni napredak ima aktualna direktorica Enisa Žunić. Kada samo je postavljali na čelo ove ustanove, mene je opredijelilo to što je ona bila diplomirani bibliotekar i komparativist, što za rukovodioca, prvi put, dolazi osoba iz struke. Kasnije će se ispostaviti da je ovo bilo pravo kadrovske rješenje. Svojom energičnošću i sa ljubavlju prema knjizi učinila je ogroman napredak u razvoju ove ustanove kulture. Učinjen je prodor naše Biblioteke na međunarodnom planu. Otvoren je Američki kutak, a odmah do njega Iranska biblioteka, zatim Austrijska, Francuska, Turska...

Ponekad se čini da je čitanje knjiga zamrlo, da knjigu ugrožava televizija, Internet i ostala čuda moderne tehnologije. No, to je samo privid, trend koji će proći. Ljudi se polako vraćaju knjizi kao klasičnom i nezamjenjivom mediju. Veliku ulogu u razvijanju ljubavi prema knjizi imaju porodica i osnovna škola. Ako dijete na vrijeme shvati da mu je knjiga najbolji prijatelj i da je u knjigama sva mudrost svijeta, ne trebamo brinuti za regrutovanje armije novih čitalaca.

Moram da istaknem ovom prilikom da mi je davnašnja želja bila da sagradimo u Tuzli jedan kulturni centar gdje bismo smjestili sve tuzlanske ustanove kulture, a u kojem bi svoje mjesto našla i Narodna i univerzitetska biblioteka Derviš Sušić. Nadam se da će se moja želja ostvariti.

I najzad moje čestitke svim uposlenicima Biblioteke povodom obilježavanja ovog značajnog jubileja - 65 godina postojanja i rada. Sretan sam što Tuzla ima tako dugu tradiciju bibliotekarstva.

*Mr. Selim Bašlagić,
ratni gradonačelnik Tuzle*

POVRATAK U BUDUĆNOST

RAZVOJ I MODERNIZACIJA NARODNE I UNIVERZITETSKJE BIBLIOTEKE DERVIŠ SUŠIĆ, TUZLA U PERIODU 1996-2011.

Poslijeratna konsolidacija

O končanjem rata Narodna i univerzitetska biblioteka našla se u sasvim drugačijoj organizacijskoj šemi, suočena sa nedostatkom finansijskih sredstava koja bi osigurala obnovu fonda, nadoknadu propuštenog, te omogućila ulaganje u edukaciju kadrova. Teška ekonomska situacija, srušeni gradovi i sela, obaveza obnove i izgradnje zemlje, stavili su Biblioteku na margine investicionih planova. Takva pozicija nagnala je uposlenike da jakim i brzim povezivanjem sa kolegama u svijetu osiguraju pozicioniranje Biblioteke u novim okolnostima, te na taj način postanu dio svjetskoga sistema bibliotekarstva, paralelno održavajući svoje funkcioniranje na zavidnom nivou. U avgustu 1995. godine na poziv Nacionalne i univerzitetske knjižnice u Ljubljani, grupa uposlenika Biblioteke odlazi na seminar o bibliotekarstvu u NUK Ljubljana, čime se započinje intenzivna međunarodna suradnja.

U cilju efikasnijih i kvalitetnijih usluga, a zahvaljujući ovom vidu djelovanja, za korisnike je osiguran pristup savremenom digitalnom katalogu *COBISS/OPAC*, koji je dostupan na Internetu, na adresi www.vibbih.ba, pod nazivom *ViBBiH - Virtualna biblioteka Bosne i Hercegovine*. Sredinom 1996. godine Biblioteka je započela sa upotrebom programske opreme *COBISS* Kooperativni online bibliografski sistem i servisi – po čemu je prva biblioteka u Bosni i Hercegovini za katalogizaciju građe u sistemu *ViBBiH*, koju je zajedno sa računarskom i komunikacijskom opremom Biblioteci donirao Institut informacijskih znanosti *IZUM* Maribor, Slovenija. Tek 1998. godine se počinju uključivati i druge biblioteke u on-line sistem uzajamne katalogizacije (*Zenica* i *NUB BiH*), čime se praktično formira bibliotečka mreža u BiH.

Kompjuterizirajući svoje poslovanje, Biblioteka se približila stremljenjima savremenoga svijeta i stupila u veze sa sličnim institucijama van naše zemlje, naročito organiziranim zbir-kama u digitalnom obliku. Biblioteka posjeduje i sistem li-snih kataloga: monografske publikacije predstavljene su u abecednom autorskoimenskom katalogu i stručnom kata-logu, uređenom po sistemu Univerzalne decimalne klasifi-kacije (*UDK*). Periodične publikacije predstavljene su u abecednom katalogu naslova i stručnom katalogu po si-stemu *UDK*. Savremenu elektronsku biblioteku karakteriše obavljanje bibliotečkog poslovanja na računarima i elek-tronska komunikacije putem računara i Interneta, te ospo-sobljenost bibliotečkog osoblja da na zahtjev korisnika obavlja pretraživanja elektronskih izvora informacija putem računara.

Uvođenje *COBISS*-a u rad Biblioteke predstavljao je revo-lucionarni skok i pionirski primjer upotrebe savremenih teh-nologija u Bosni i Hercegovini, prvenstveno računara i komunikacijske opreme, za obavljanje bibliotečkih poslova koji su se radili ručno ili na pisačkoj mašini. Tokom 1996. godine u Biblioteci je održan kurs za rad u *COBISS* sistemu,

Kolektiv Biblioteke, Izložba u organizaciji IK Šahinpašić, Sarajevo, juni 1996. godine ▲
Obučavanje za rad na računarima, juni 1996. godine ▼

segment Katalogizacija. Ubrzo zatim **Sejbin Damadžić**, zaposlen kao sistem-operator na računarskom sistemu, odlazi na sedmodnevnu obuku za administriranje *MicroVAX* servera i *COBISS* sistema, u *IZUM* Maribor. Nakon toga zaposlenice koje rade obradu knjižne građe idu na napredni kurs katalogizacije za stjecanje licenci za rad u *COBISS*-u.

Kako smo već spomenuli, na poziv Vlade Slovenije i Instituta informacijskih djelatnosti *IZUM* Maribor, u avgustu 1996. godine direktorica Biblioteke Enisa Žunić, sa bibliotekarkom Sabinom Mehmedović Babajić, odlazi na seminar u Maribor, gdje uspostavlja saradnju sa direktorom *IZUM*-a **Franci Pivecom**, te **Tomažom Seljakom** i **Brancom Zebe- com**, gdje je i dogovorena kompjuterizacija poslovanja Biblioteke putem *COBISS* sistema 1996. godine. Ubrzo nakon toga, Biblioteka realizuje projekat Lokalne mreže u saradnji sa USAID-om Tuzla. Obuku zaposlenika za upotrebu sistema *COBISS* obavio je uposlenik *IZUM*-a, **Dušan Hanžurej**. Pored njega, pioniri *COBISS* sistema u Tuzli iz *IZUM*-a su **Slavko Šerod**, **Igor Baš**, **Pero Šobot** i drugi, koji su vršili instalaciju i održavanje, te pružali tehničku podršku putem telefona, a kasnije i on-line.

Tokom 1997. godine grupa zaposlenika koja vrši obradu bibliotečke građe u Biblioteci pohađa sedmodnevni kurs *COBISS* sistema - segment katalogizacija, koji je održan u *IZUM*-u, Maribor. Pioniri računarske katalogizacije i izgradnje lokalne baze podataka *NUB Derviš Sušić* Tuzla su viši knjižničari **Esmā Begtašagić**, **Fadila Bolić**, **Rusmira Krpić**, **Amira Omerćehajić** i **Maksida Sijerčić**, te **Milena Mičić-Mehmedagić**, viši knjižničar na poslovima obrade periodičnih publikacija i **Sabina Mehmedinović**, dipl. komparativista i bibliotekar, na poslovima obrade monografskih publikacija u *Zavičajnoj zbirci*. U novembru 1996. godine u Biblioteku se vraća **Zijad Sarajlić**, dipl. komparativista i bibliotekar, koji je zajedno sa bivšom direktoricom Univerzitetske biblioteke **Marom Nikolić**, pionir implementacije *Sistema uzajamne katalogizacije* na Univerzitetској bi-

blioteci Univerziteta u Tuzli. Ta biblioteka je bila uvezana u *SNTIJ* (budući *COBISS*). U aprilu 1998. godine im se pridružuju na poslovima katalogizacije **Indira Alijagić**, dipl. komparativista i bibliotekar, i nastavlja se daljnje širenje **COBISS**-a u našoj ustanovi.

Biblioteka je raspolagala profesionalnom konekcijom na Internet (iznajmljena linija - *leased line*) prije drugih institucija, čak i prije *BH Telekom*-a na području Tuzle i Tuzlanskog kantona, konekcijom na slovenačku akademsku mrežu *ARNES*. Biblioteka se od 1998. godine priključuje u *BIHARNET* i *ViBBiH*. *BIHARNET* je Akademska istraživačka mreža Bosne i Hercegovine, koju su osnovali univerziteti u Bosni i Hercegovini i Biblioteka *Derviš Susić*. Međutim, nakon nekoliko godina, Akademska mreža u Bosni i Hercegovini je prestala da funkcioniра jer Vlada Federacije nije finansijski podržala taj projekat, iako je i ona bila potpisnik osnivačkog akta. Nakon prestanka konekcije na *ARNES*, koju je donirala Vlada Republike Slovenije, Biblioteka prvo posluje u lokalnoj mreži, a zatim je prisiljena da se pretplati na Internet mrežu kod komercijalnog provajdera, jer je naša država jedna od nekoliko u svijetu koja još uvijek nema akademsku naučnu i istraživačku mrežu.

Ubrzan tehnološki i informatički razvoj tokom 1996. godine doveo je do realizacije projekta izgradnje lokalne mreže (LAN), a zahvaljujući donaciji USAID-a. Time Biblioteka postaje pionir u korištenju Interneta, prije mnogih drugih javnih ustanova, javnih preduzeća i organa uprave. Izgradnja lokalne mreže je bila preduslov za daljnji razvoj i implementaciju *COBISS* sistema u Biblioteci. LAN mreža je bila izgrađena od najmodernijih UTP kablova klase 5 i dva HUB a Allied TeleSyn (24-portna), jedna od prvih modernih LAN mreža u Tuzli i Bosni i Hercegovini. Tada Biblioteka dobija i najmoderniji računar Pentium 133 i Motorola dial-up modeme. Te godine se uključujemo i u sistem elektronske pošte *ZAMIR*.

Tokom vremena, *IZUM* Maribor je donirao računare, softver i opremu u vrijednosti preko 23.000 USD, a Vlada Republike Slovenije je donirala Biblioteci stalni pristup Internetu putem slovenačke akademske mreže *ARNES* u periodu od preko dvije godine.

Do početka posljednjega rata Biblioteka se koristila uslugama svjetskih informacionih servisa *DIALOG* i *EHO*, kao i klasičnom međubibliotečkom pozajmicom, ostvarujući suradnju sa bibliotekama van Bosne i Hercegovine. U toku rata Biblioteka se već bila uključila u Internet i bibliotečku mrežu, postajući dijelom svjetske mreže i bibliotečkog blaga, što joj je olakšalo start, da po okončanju rata lakše krene u povezivanje i obnovu.

Od 1999. godine korisnici usluga Biblioteke mogu pretraživati *EBSCOhost* baze podataka, referentne bibliografske i *ful-tekst* baze podataka iz raznih naučnih oblasti. Neke od baza podataka su: *MasterFILE Premier*, *Newspaper Source*, *Regional Business News*, *Academic Search Premier*, *Health Source*, *Nursing/Academic Edition*, *MEDLINE*, *ERIC*, *Health Source - Consumer Edition*, *Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA)*...

Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić*, Tuzla jedan je od osnivača i članica *Unije balkanskih biblioteka BLU*, koja je osnovana 29. jula 2009. uz učešće 10 institucija iz šest balkanskih zemalja. Također, uvrštena je u Direktorij evropskih biblioteka i *UNESCO*-ov bibliotečki portal.

Djelatnost NUB *Derviš Sušić* finansira se iz Budžeta Tuzlanskog kantona, a djelomično i od strane Općine Tuzla. Dio prihoda obezbjeđuje se prikupljanjem članarine, vlastitim konsultativnim, organizacionim i uslužnim aktivnostima, donacijama i projektnim udruživanjem sa drugim subjektima. Zbog izuzetno teške finansijske situacije uslovljene ratom, od 1992. godine Biblioteka nije imala na raspolaganju planska sredstva za kupovinu knjiga. Knjižni fond se proširuje na razne načine, počevši od donatorskih

sredstava, apliciranja na međunarodne fondove itd. Tehnička podrška radu Biblioteke je osigurana zahvaljujući donatorima, a Biblioteka na svoju 65. godišnjicu raspolaže sa tridesetak računara, Alfa serverom, funkcionalnom lokalnom mrežom (LAN) itd.

S obzirom na to da je Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla bila regionalna matična biblioteka na prostoru Tuzlanskog kantona, ona je imala obavezu prema Statutu, da svoju kulturno-obrazovnu djelatnost obogati pružanjem općeobrazovnih informacija svojim korisnicima, akcentirajući one koji su provodili stručna i znanstvena istraživanja. Razvijajući svoju djelatnost, Biblioteka je formirala funkcionalne segmente, tako da se rad zasniva na dobroj koordinaciji niza službi i odjeljenja koji ispunjavaju funkciju, kako za čitalačku publiku, tako i za potrebe Univerziteta u Tuzli: Služba za Matične poslove i unapređenje bibliotekarstva sa izdavačkom djelatnošću; Služba za nabavku i obradu bibliotečke građe; Služba za naučne informacije i referalnu djelatnost; Zavičajna zbirka bibliotečke građe; Služba za rad sa korisnicima i Služba zajedničkih poslova.

Uspješan rad Biblioteke temelji se na trideset i jednome uposleniku, od kojih je jedanaest sa visokom stručnom spremom, devet sa višom, sedam sa srednjom stručnom spremom i četiri sa nižim stupnjevima obrazovanja. U kontinuitetu, kroz volonterski angažman i rad pripravnika, obavlja se svojevrsna edukacija i priprema novih kadrova za rad u bibliotekarstvu.

Do 1992. godine Biblioteka je koordinirala rad devetnaest općinskih matičnih biblioteka, dvije stotine školskih biblioteka, te četrdeset i osam fakultetskih i specijalnih biblioteka. Obaveza ostanka na nivou regionalnog djelovanja dolazila je u koliziju sa stvarnim stanjem u kojem ni regionalne ni lokalne vlasti nisu bile u mogućnosti finansirati obnovu bibliotečkog fonda, kojim bi se ponovno vratio stari sjaj bibliotekarstvu na Tuzlanskoj regiji. Velikim naporima, po-

vezivanjem i komunikacijom na stručnoj razini, koja je permanentno vođena sa bibliotekarima iz svijeta, Narodna i univerzitetska biblioteka Derviš Sušić uspjela se ipak konsolidirati. Tako danas, Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla posjeduje raznovrstan i vrijedan fond od preko 200.000 knjiga. Tu su: opći referalni izvori, enciklopedije, rječnici, leksikoni, priručnici, fundamentalni radovi iz pojedinih naučnih i umjetničkih oblasti, domaća i strana raritetna izdanja, značajne edicije iz oblasti književnosti, filozofije, historije, te fond serijskih publikacija namijenjen širokom krugu korisnika, od učenika do naučnih radnika.

Uz bogat opći fond, Biblioteka također obrađuje i čuva obavezni (arhivski) primjerak štampane građe na području Bosne i Hercegovine. Izuzetno značajan i vrijedan fond predstavlja Zbirka zavičajne građe, formirana 1974. godine, koja danas broji preko deset hiljada bibliotečkih jedinica. Zbirka obrađuje bibliotečku građu koja nosi lokalne informacije. Uvrštavanje građe u ovu zbirku vrši se po definiranim kriterijima koji podrazumijevaju da se radi o građi koja je objavljena na teritoriji zavičaja, građa štampana na teritoriji zavičaja, građa čiji su autori vezani za zavičaj (rođeni, živjeli, žive) i građi koja je po sadržaju zavičajnog karaktera.

Godišnje se u Biblioteku učlani oko deset hiljada korisnika, a opsluži oko sto hiljada korisnika. Kao rezultat bogate međunarodne saradnje svakako je tijesna povezanost sa značajnim međunarodnim bibliotečkim ustanova: *Britanska biblioteka* u Londonu, *Biblioteka Univerziteta* u Oksfordu, *Nacionalna biblioteka Malezije*, *ProBiblio* iz Holandije, *Univerzitet u Jeni*, *Visoka tehnička škola* iz Ahena, *Austrijski institut za istočnu i jugoistočnu Evropu* u Beču, *Biblioteka Univerziteta Kvebek* u Kanadi... Tokom 2000. godine Biblioteci je vraćen Aneks zgrade sa 360 m², što je osiguralo mogućnost značajnijeg proširenja kapaciteta. Izuzetno važan građevinski poduhvat izveden je u periodu 2002-2004. godine kada je Biblioteka uz pomoć donatora adaptirala

300 m², u do tada nekorištenom potkrovlju zgrade. Danas su tu smješteni Američki kutak, Turska i Iranska biblioteka. Zahvaljujući ovim poduhvatima Biblioteka danas raspolaže sa korisnim prostorom od 1.760 m². Iako zgrada nije namjenski građena za Biblioteku, ona ispunjava sve zahtjeve čitalaca i organizirana je po uzoru na najmodernije biblioteke u svijetu. Smještena je pored gradskog parka, što joj osigurava relativan mir i tišinu potrebnu za korisnike.

Od 4. aprila 2002. godine Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla nosi ime poznatog bosansko-hercegovačkog pisca i njenog bivšeg direktora, Derviša Sušića. Bio je cijenjeni pripovjedač, romansijer i dramski pisac, rođen u Vlasenici 1925. godine. Radio je kao urednik *Oslobođenja*, *Omladinske riječi* i vojnog lista *Front*. U Tuzli je radio kao upravnik Istorijskog arhiva Tuzla i uprav-

▼ Promjena naziva Biblioteke

nik Narodne biblioteke Tuzla. Od 1978. godine bio je predsjednik Udruženja književnika BiH, kao i član Akademije nauka i umjetnosti BiH. Dobitnik je brojnih nagrada: Dvadesetsedmajulske nagrade BiH (1971.), Oktobarske nagrade grada Tuzle, Šestoaprilske nagrade grada Sarajeva (1979.), nagrade ZAVNOBiH-a (1979.), nagrade Saveznog odbora SUBNOR-a (1980.) itd. Sušićev angažman na mjestu upravnika Biblioteke duboko je utkan u povijest tuzlanskog bibliotekarstva. Upravo ovako bogata biografija, prožeta desetinama značajnih književnih djela, opredijelila je općinsku administraciju u Tuzli i menadžment Biblioteke da u aprilu 2002. godine Biblioteci daju ime po ovom velikanu bosanskohercegovačke pisane riječi. Tim povodom akademik Abdulah Sidran je zapisao:

Lijepo je kad bude Trg, kad bude Bulevar, Ulica, Sokak pa i Čikma – ali je od svega toga bolje kad se ime velikoga pisca dadne gradskoj biblioteci, onoj gradskoj kući dakle u kojoj su sabrane sve njegove knjige, i sve one važne svjetske knjige, bez kojih ni jedna njegova ne bi kako valja nastala! Još kad se “potrefi” – kao što se ovdje, u Tuzli, potrefilo – da je baš u toj Kući veliki pisac ostavio desetak godina svoga života, rada i dara, onda se ništa ljepše ni pametnije nije moglo trefiti ni dogoditi! I da nikada niko nigdje nije napisao, pametni ljudi znaju kako se jedan bivši, nepostojeći svijet, ne može rekonstruirati, niti ikakva slika o njemu steći – dok ne zovnemo upomoć knjige o tome svijetu napisane. Zato su kuće u kojima žive knjige – najvažnije i najljepše ljudske kuće. I zato, nikada nije svejedno kakvo ćemo ime odabrati i dati gradskoj Kući Knjige. Kada su ovdašnji ljudi razabrali i odlučili da biblioteka treba da ponese ime DERVIŠA SUŠIĆA, jednog od najvećih bosanskohercegovačkih pisaca, i jednog od najznačajnijih ljudi što ih je ovaj pedalj bosanske zemlje dao, onda su, sasvim izvjesno, imali barem nekoliko jakih razloga “pri ruci”.

Biblioteka 2000. godine pokreće oficijelnu web stranicu www.nubt.ba čime postaje jedna od prvih biblioteka u

Bosni i Hercegovini sa oficijelnom Internet prezentacijom. Svih poslijeratnih godina intenzivno učestvuje u predstavljanju izdavačke produkcije u BiH na sajmovima knjiga u Frankfurtu, Kairu, Berlinu, Bolonji, Lajpcigu, Sarajevu, Zagrebu, Puli, Beogradu, Tuzli... Potpisala je značajne ugovore sa Univerzitetom u Gracu i Austrijskim Institutom za Južnu i Jugoistočnu Evropu OSI Beč, na uspostavljanju bibliotečke mreže na Tuzlanskom kantonu.

U junu 2009. NUB *Derviš Susić*, kao jedina iz Bosne i Hercegovine, postala je članica-osnivač *Saveza balkanskih biblioteka BLU*, zajedno sa bibliotekama iz Rumunije, Bugarske, Grčke, Makedonije, Srbije, Crne Gore, Kosova, Mađarske, Hrvatske i Turske. U 2009. godini realizuje se digitalizacija časopisa *Pozorište* i *Članci i građa* u Biblioteci, a u saradnji sa *Media centrom* iz Sarajeva. Iste godine se realizuje potpisivanje *Tempus projekta* Evropske unije u vrijednosti 45.000 eura u svrhu unapređenja elektronskog poslovanja biblioteke i povezivanja biblioteka fakulteta Univerziteta u Tuzli u *COBISS*.

Biblioteka uspostavlja bibliotečke i poslovne veze sa bibliotekama BiH, kao i mnogim bibliotekama svijeta – Malezije, Engleske, Holandije, Amerike, Njemačke, Austrije, Francuske, Rusije, Irana, Italije, Egipta, Turske, Kine, Katara, Slovenije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore.

f

bunji

petak, 18 sept. 1992.

BIBLIOTEKE

NARODNA, PA UNIVERZITETSKA

Ovih dana je Izvršni odbor Skupštine opštine Tuzla donio Odluku o osnivanju Univerzitetske i Narodne biblioteke, čime se djelatnost dosadašnje dvije samostalne radne organizacije objedinjava u jedinstvenu ustanovu. Pošto je zaključeno, nakon iznijetih primjedbi, da se Odluka dopuni i izmijeni, smatramo neophodnim da se ovim aktom ustanovi adekvatan redoslijed navođenja biblioteka. Naime, predlažemo da se nova ustanova sa dvije organizacione cjeline nazove Narodna i Univerzitetska biblioteka Tuzla.

Djelatnost narodnih biblioteka kao temeljnih kulturnih institucija regulisana je posebnim zakonom. Posredujući između knjige i čitaoca, one opslužuju najširi krug korisnika (obično se kaže: od 7 do 77 godina), vrše javnu i kulturnu djelatnost i dr. Tuzlanska narodna biblioteka je po svim elementima u vrhu republičkog bibliotekarstva. Ima bogat knjižni fond od oko 150.000 knjiga, a u svojoj 46-godišnjoj tradiciji vršila je zapaženu

kulturnu misiju. Pored toga, od 1973. godine kada je postala matična, brine o unapređivanju bibliotekarstva na regiji (od 19, a u novije vrijeme 12 opština sjeveroistočne Bosne). Obezbjedenost prostorom i stručnim kadrom je na potrebnom nivou.

Za razliku od ove biblioteke opšteg tipa, Univerzitetska biblioteka je mlada ustanova sa, po svojoj prirodi, užim krugom korisnika, pogotovo što ne raspolaze knjižnim fondom. Značajno je njeno učesće u informacijskom sistemu zahvaljujući savremenoj tehnologiji, pa je korisnicima omogućeno korišćenje baza i banaka podataka iz odgovarajućih programa.

Indikativna su i iskustva drugih univerzitetskih sredina. Tako u Banjoj Luci i Sarajevu imamo narodne i univerzitetske biblioteke, u Zagrebu Narodnu i sveučilišnu knjižnicu itd. Očito da narodna, pa univerzitetska iz naziva ustanove nije samo formalno pitanje djelatnosti buduće biblioteke u Tuzli.

Alija UZUNOVIĆ

Spajanje
Univerzitetske
i Narodne
biblioteke
Tuzla
obavljeno je
1992. godine ►

Kao važan i neizostavan integralni dio tuzlanske biblioteke *Derviš Susić*, od 1992. godine djeluje Univerzitetska biblioteka. Osnovana je sa ciljem je da pomaže naučno-obrazovni i naučno-istraživački rad nastavnika i suradnika Univerziteta kao i drugih naučnih, kulturnih i javnih radnika van Univerziteta. Njeno spajanje sa Narodnom bibliotekom omogućilo je koncentriranje bibliotečkog fonda na jedno mjesto, lakšu dostupnost svim građanima i studentima, te smanjenje troškova funkcioniranja. Svojom pristupačnošću ova biblioteka je na raspolaganju za više od 20.000 studenata koji pohađaju neki od fakulteta u okviru Univerziteta u Tuzli. U koncipiranju Univerzitetske biblioteke osmišljena je metodologija osposobljava studenata za korištenje naučnih izvora, a planirano je da ova biblioteka permanentno doprinosi afirmaciji univerziteta širenjem univerzitetskih publikacija putem razmjene sa univerzitetskim i drugim naučnim institucijama u zemlji i inozemstvu. U svojoj biti biblioteka je čvrsto povezana sa privredom, društvenim djelatnostima, upravom i naučnim institutima.

Ideja o potrebi osnivanja Univerzitetske biblioteke u Tuzli javila se i prije nego što je konstituiran Univerzitet u Tuzli. Razmišljanja i idejni projekti koji su proizašli iz te ideje doživjeli su više transformacija, ali se ni u jednom trenutku nije odustalo od ideje da je Univerzitetska biblioteka neophodnost, te da to nije klasična već moderna biblioteka sa svim svojstvima savremenog bibliotečko-informacionog centra matičnog Univerziteta.

Univerzitet u Tuzli je osnovan 1976. godine, a u Samoupravnom sporazumu o udruživanju visokoškolskih i naučno-istraživačkih organizacija udruženog rada u Univerzitet u Tuzli utvrđeno je, kao zadatak od zajedničkog interesa, formiranje univerzitetske biblioteke. Iste, 1976. godine, u

okviru aktivnosti na osnivanju IDAC-a pokrenuta je inicijativa za formiranje Univerzitetske biblioteke kao radne jedinice unutar IDAC-a. Ovakva koncepcija je opravdana mogućnošću racionalnijeg korištenja zajedničkih službi i suvremene informacione tehnologije.

Početak 1978. godine usvojen je od strane Savjeta Skupštine Univerziteta *Elaborat o univerzitetskoj biblioteci*, a u decembru iste godine, o potrebi osnivanja i koncepciji organiziranja univerzitetske biblioteke, raspravljalo se i na Savjetovanju o stanju i problemima naučnoistraživačkog rada na Univerzitetu u Tuzli. Tokom 1980. godine sačinjen je i na Skupštini Univerziteta razmatran i usvojen *Program za osnivanje univerzitetske biblioteke* i imenovan Inicijativni odbor za osnivanje univerzitetske biblioteke koji je brojao 24 člana. U februaru 1981. godine se konstituirao Inicijativni odbor koji je planirao i realizirao više konkretnih poslova.

Sa novim aktivnostima na osnivanju Univerzitetske biblioteke, nakon pauze od tri godine, krenulo se 1984. godine. U mjesecu julu Univerzitet se obratio Skupštini općine Tuzla sa zahtjevom za dodjelu prostora Univerzitetskoj biblioteci u bivšoj zgradi *Grafičara*, pristupilo se snimanju stanja bibliotečkih fondova na Univerzitetu, od Zajednice za visoko obrazovanje zatraženo je finansiranje univerzitetske biblioteke, a za izradu idejnog rješenja i elaborata angažovana je dr. Helena Pavić, iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice iz Zagreba.

Na osnovu elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja, Skupština općine Tuzla je na sjednici Vijeća udruženog rada od 28. oktobra 1986. godine donijela Rješenje broj 01/1-017-6 o osnivanju Radne organizacije Univerzitetska biblioteka u Tuzli. Na istoj sjednici imenovana je i direktorica **Saliha Mulaosmanović**, profesorica iz Tuzle. Rektorat Univerziteta je do završetka namjenske adaptacije stare zgrade *Grafičara* Univerzitetskoj biblioteci iznajmio (uz novčanu naknadu) jednu prostoriju u Rekto-

ratu. U radni odnos je primljen jedan visokoobrazovani uposlenik. U sljedeće dvije godine vršene su odgovarajuće radnje na registraciji Biblioteke kod Suda udruženog rada i SDK-a, obezbijeđen je izvor finansiranja (preko SIZ-a za visoko obrazovanje BiH), potpisan Samopuravni sporazum o ostvarivanju bibliotečko-informacionog sistema visokoškolskih i naučnoistraživačkih institucija udruženih u Univerzitet u Tuzli i konstituirana Komisija BIS-a.

U drugoj polovini 1988. godine dolazi do tzv. kadrovske smjene. Oba dotadašnja uposlenika (i direktor i stručni uposlenik) odlaze, a na mjesto direktora imenovana je **Mara Nikolić**, profesorica iz Tuzle, do tada na dužnosti direktorice Narodne biblioteke Tuzla. Odmah nakon toga uposlen je jedan diplomirani bibliotekar i upravno-administrativni tehničar. Biblioteka se iz prostorija Rektorata seli u iznajmljeni, i za tu priliku vlastitim sredstvima adaptirani i prilagođeni prostor, u objektu *Tuzla-filma* u Tuzli. Mada je ovaj prostor iznosio 40m² bio je mnogo kvalitetnije rješenje od dotadašnjeg, jer je pružao više uslova za poduzimanje i vođenje brojnih aktivnosti. Nabavljeno je nešto kancelarijske opreme, zatim bibliotečke građe, kao što su enciklopedije stranih i domaćih izdavača, rječnici, priručnici i sl., uspostavljena je saradnja sa izdavačkim kućama kao i sa desetak univerzitetskih biblioteka.

U narednom periodu učinjeni su mnogi značajni potezi da se argumentirano može ustvrditi da je ova biblioteka funkcionalno zaživjela i da je funkcionalno konstituirana, da prati trendove moderne bibliotečko-informacione teorije i prakse, kao i da uživa ugled među bosanskohercegovačkim bibliotekama i bibliotekama sa prostora bivše Jugoslavije.

Obezbjeđenjem priključka na *JUPAK* mrežu, od maja 1989. godine, Biblioteka je stekla uslove i postala članica Sistema naučnih i tehnoloških informacija Jugoslavije *SNTIJ*, čiji je generalni izvođač bio Institut informacijskih znanosti *IZUM* iz Maribora (1989-1992.). U okviru tog projekta uvezivale su se nacionalne i univerzitetske biblioteke bivše Jugoslavije

i uspostavljen je sistem on-line uzajamne katalogizacije. Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine je bila centralno čvorište tog sistema za BiH a vrlo brzo su se priključile i Narodna i univerzitetska biblioteka *Petar Kočić* iz Banja Luke, Univerzitetska biblioteka iz Tuzle i Univerzitetska biblioteka *Džemal Bijedić* iz Mostara. Time je otpočela primjena novih tehnologija u bibliotečkom poslovanju i uspostavljanje sistema uzajamne katalogizacije, što je omogućilo ujednačavanje kataloških zapisa na teritoriji cijele bivše Jugoslavije. Tako je nastala uzajamna baza *YUBIB* odnosno *COBIB*. Od samog pristupanja *SNTIJ*-u Biblioteka je, i pored neadekvatnih uslova rada, vrlo profesionalno, zajedno sa ostalim članicama *SNTIJ*-a, učestvovala u izgradnji uzajamnog kataloga. Univerzitetska biblioteka stiče i mogućnost korištenja *18 YU* baza podataka iz različitih naučnih oblasti koje za potrebe svojih korisnika u svakom momentu može da pretražuje. Početkom 1990. godine Biblioteka se učlanjuje u tzv. sistem *RESIS* (organiziran pri Institutu ekonomskih nauka u Beogradu) posredstvom kojega joj postaje dostupna i jedna od tada najvećih korporacija za proizvodnju baza i banaka podataka američki *DIALOG*.

Stečena iskustva i mogućnosti u on-line pretraživanju domaćih i inostranih informativnih izvora Biblioteka je prezentirala pred prepunim amfiteatrom Tehnološkog fakulteta u Tuzli 4. oktobra 1990. godine, što je rezultiralo time da su se oni koji su potrebne naučne informacije dobijali u Zagrebu, Beogradu, Ljubljani ili Sarajevu, počeli obraćati ovoj Biblioteci.

Zahvaljujući nabavci tada najsavremenije opreme, od 1990. godine, u ovoj Biblioteci se, također, uspješno vrše i tzv. off-line pretraživanja, odnosno *skidanje* informacija pohranjenih na laserskim optičkim diskovima (CD-ROM).

U toku 1991. godine, Univerzitetska biblioteka potpisuje ugovor sa odgovarajućom organizacijom pri *EEZ* iz Luxemburga (*European Commission Host Organization*) i talijanskim *Information Retrieval Service* za korištenje baza

podataka iz sistema *ECHO* i *ESA-IRS*, što uz pomenuti *DIALOG* proširuje mogućnosti on-line pretraživanja. Osim sa centrima u tadašnjoj Jugoslaviji ostvaruje se i njeguje vrlo uspješna suradnja i sa nekoliko značajnih institucija u svijetu kao što su: *The British Council* Beograd, *Institute for Scientific Information* Philadelphia, *International Centre Supply* London, *Compact Cambridge Information Group* Bethesda.

Pored savremenih tehnologija ne zapostavljaju se ni klasične bibliotečke funkcije: vrši se nabavka i popuna fondova, obrada bibliotečke građe prema važećim standardima, pozajmna funkcija iz sopstvenih fondova i fondova drugih biblioteka, prikupljaju se radovi nastavnika i saradnika Univerziteta i sl. Bibliotečki fond od oko 10.000 bibliotečkih jedinica sačinjavaju monografske i serijske publikacije, kao i značajna zbirka doktorskih i magistarskih radova branjenih ne samo na Univerzitetu u Tuzli, nego i na drugim univerzitetima bivše Jugoslavije, što uz već spomenute mogućnosti on-line i off-line pretraživanja predstavlja ogromno bogatstvo informacija.

Kao jedan od svojih zadataka Biblioteka pokreće i izdavačku djelatnost. Periodično se izdaje informativni bilten tzv. *Informacije*, istina, obimom i tehnički skroman, ali sadržajno funkcionalan. Godine 1991. iz štampe izlazi i *Katalog periodičnih publikacija u specijalnim i fakultetskim bibliotekama tuzlanskog područja za 1990. godinu*, koji je zapravo nastavak i dopuna tzv. *Biltena periodičnih publikacija u bibliotekama članica Univerziteta u Tuzli za 1989. godinu*, kojim je obuhvaćena domaća i strana periodika koju su te, i ranijih godina, nabavljale ove biblioteke. Katalogom za 1990. godinu se nastojalo izaći iz okvira članica Univerziteta, odnosno, obuhvatiti fondove prvenstveno stručne periodike kojom raspoložu specijalne i fakultetske biblioteke tuzlanskog područja. Katalog sadrži 266 naslova domaćih i 411 naslova stranih periodičnih publikacija svrstanih po abecednom redu.

**NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA
„DERVIŠ SUŠIĆ“ TUZLA UŠLA U MREŽU UNIJE**

Postala članica Balkanskih biblioteka

Glavni cilj saveza Balkanskih biblioteka je pomoć bilo kojoj biblioteci na Balkanu da postane funkcionalna mreža sa vannacionalnom namjerom da osigura očuvanje balkanskog kulturnog nasljeđa

Narodna i Univerzitetna biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla nedavno je potpisala ugovor o partnerstvu sa bibliotekom u Edirni na Trakya Univerzitetu u Turskoj i time postala članica Unije Balkanskih biblioteka. Naime, pored tuzlanske biblioteke, koja je jedina kulturna ustanova iz Bosne i Hercegovine koja je pristupila ovom savezu, ovaj ugovor su potpisali i predstavnici Bugarske, Rumunije, Grčke, Makedonije, Srbije, Kosova, Albanije, Hrvatske, Slovenije i Crne Gore.

- Ugovor omogućava razmjenu bibliotekara između Bosne i Hercegovine i Turske, služi razmjeni ideja i poboljšanju kvaliteta svih aspekata rada u bibliotekama. Najveći

Potpisivanje ugovora u Turskoj

značaj ovog ugovora je u tome što će pomoći razmjenu literature i publikacija između Bosne i Hercegovine i Turske, kaže direktorica Narodne i univerzitetske biblioteke „Derviš Sušić“, Enisa Žunić.

Glavni cilj Saveza balkanskih biblioteka je pomoć bilo kojoj ovakvoj

ustanovi na Balkanu, da postane funkcionalna mreža sa vannacionalnom namjerom da osigura očuvanje balkanskog kulturnog nasljeđa. S druge strane da poboljša pristup zbirkama u balkanskim bibliotekama i da osigura efikasniju uslugu bibliotečkog informisanja na Balkanu.

E. Ka.

Biblioteka je decenijama imala jaku podršku bh pisaca: Nedžad Ibrisimović i Nedžad Ibrahimović u društvu domaćina ▲

Tokom 1991. godine Biblioteka je započela i sa organiziranjem općih i specijalističkih kurseva engleskog jezika, čime se, u stvari, započelo sa realizacijom nekadašnje ideje o osnivanju Centra za izučavanje stranih jezika na Univerzitetu u Tuzli.

Na 18. Sjednici Izvršnog odbora Skupštine općine Tuzla održanoj 8. augusta 1991. godine donijet je Zaključak (Akt broj 02-012-54) *da se pod hitno mora izvršiti transformacija Univerzitetske biblioteke iz institucije u osnivanju...* Krajem 1991. završene su pripremne radnje i stečeni osnovni preduslovi za transformaciju, a paralelno teku i aktivnosti na nivou Univerziteta radi prijema za članicu Univerziteta u Tuzli. Savjet Univerziteta je na sjednici održanoj 16. decembra 1991. godine donio Odluku o pristupanju Univer-

ziteteske biblioteke *Ugovoru o udruživanju u Univerzitet u Tuzli*, čime stiče status članice Univerziteta sa svim pravima i obavezama koje proističu iz tog Ugovora i Statuta Univerziteta. Savjet Biblioteke je na sjednici održanoj 19. decembra 1991. godine donio Odluku o konstituisanju Univerzitetske biblioteke. Nakon registracije kod Suda udruženog rada, Republičkog zavoda za statistiku i SDK Rješenjem br. U/I-624/92 od 25. februara 1992. godine i formalno-pravno je završeno osnivanje Biblioteke i od tog dana posluje pod nazivom Univerzitet u Tuzli – Univerzitetska biblioteka Tuzla.

Veliki doprinos u svemu što je urađeno i postignuto u vezi sa utemeljenjem i konstituiranjem Biblioteke dao je i Savjet kao i njegovi članovi pojedinačno: **Vukola Žugić**, predsjednik i članovi dr. **Nada Mladina** te profesor Ekonomskog fakulteta dr. **Šefik Mulabegović**. Konstituiranjem Biblioteke prestala je potreba za radom Savjeta, a u skladu sa Zakonom o preduzećima i Odlukom o konstituiranju Univerzitetske biblioteke uposlenici su dana 23. marta 1992. godine donijeli Odluku o konstituiranju Zbora radnika čime je on postao organ upravljanja u Biblioteci.

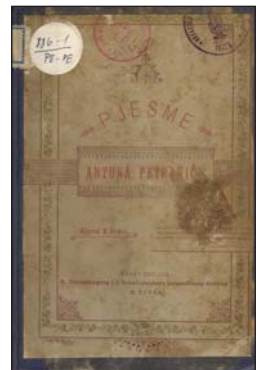
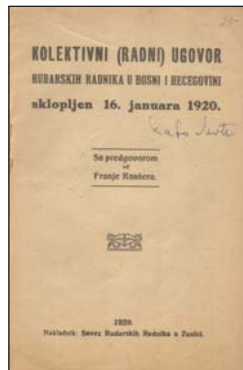
Međutim, problem smještaja Biblioteke koji se iz godine u godinu prenosio i dalje je ostajao neriješen. Iako je prostor dodijeljen Biblioteci Rješenjem o osnivanju u staroj zgradi preduzeća *Grafičar*, namjenski projektiran, urađen projekat enterijera, naručen i dio opreme, polovinom 1989. godine zbog nedostatka finansijskih sredstava započeti radovi na adaptaciji su stali i objekat je do daljnjeg konzerviran. Od tada su započela i iznalaženja drugih rješenja, pa su u optičaju bili sljedeći prostori: Radnički univerzitet, Kino *Centar*, Medicinski fakultet, Tehnološki fakultet, prostor koji je zauzimalo Općinska skupština saveza sindikata u tzv. *Bijeloj kući* (sadašnja zgrada NUB *Derviš Sušić*), ali se i dalje u različitim verzijama spominjalo i prvobitno rješenje zgrada starog *Grafičara*. Izvršni odbor Skupštine općine Tuzla je više puta inicirao i raspravljao o ovom problemu. Podstanarski

status u objektu *Tuzla-filma* nije mogao biti dugoročno rješenje jer nije obezbjeđivao povoljne uslove za rad ni uposlenika ni skupe računarske opreme, jer je imao i određene tehničke nedostatke. Početkom rata problemi su se multiplikovali, jer se objekat našao u zoni intenzivnog granatiranja. Problem smještaja razmatran je u kontekstu drugih pitanja koja su se nametnula otpočinjanjem rata. Biblioteku je napustila v.d. direktorica Mara Nikolić te se nametnulo pitanje egzistencije Biblioteke kao pravnog subjekta pa je dogovoreno da se sve ingerencije privremeno prenesu na Rektorat Univerziteta. Konačnu odluku o statusu Univerzitetske biblioteke donijelo je predsjedništvo Skupštine općine Tuzla, na sjednici održanoj 21. oktobra 1992. godine, na kojoj je donijelo *Odluku o osnivanju Javne ustanove Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla*, čime su ove dvije ustanove spojene u jednu. Početkom rata Biblioteka je dio svoje računarske opreme ustupila općinskim vlastima za potrebe odbrane grada i države Bosne i Hercegovine, a uposlenici Biblioteke su, zavisno od potreba, bili angažirani na unosu i obradi podataka u AOP-u Direkcije za racionalno snabdijevanje Tuzle.

Zavičajna zbirka

Jedan od najvažnijih segmenata u funkcioniranju Biblioteke, ali i u doprinosu društvenom životu Tuzlanske regije, svakako je Zavičajna zbirka, koja prikuplja i čuva brojna djela koja su posljednjih decenija ugledala svjetlo dana na ovom prostoru. Zavičajna zbirka je sistematski prikupljena, obrađena i kao zasebna vrijednost organizirana kolekcija unutar Biblioteke. Ona *de facto* predstavlja građu za historiju razvoja materijalne i duhovne kulture Tuzle i njene okoline. Zavičajni fond, po svojoj formi i sadržaju veoma raznovrstan, osvjetljava povijest zavičaja, njegovu društvenu strukturu, umjetničko stvaralaštvo, životni put i kreativne dosege značajnih pojedinaca, te druge specifičnosti kulturno-historijskog naslijeđa.

Zavičajna zbirka ▲

U fondu *Zavičajne zbirke* nalaze se brojna književna i druga djela neprocjenjive vrijednosti

Formiranje Zavičajne zbirke, kao dijela nacionalnog bibliotečkog fonda, regulirano je Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti i definirano kao jedan od osnovnih zadataka Biblioteke: *Radi obrazovanja zavičajne zbirke, Javna biblioteka dužna je da prikupi i čuva po jedan primjerak štampanog materijala koji je objavljen na području na kojem biblioteka djeluje. Javna biblioteka je dužna da prikupi i čuva u zavičajnoj zbirci i štampani materijal koji je objavljen van područja, na kojem biblioteka djeluje ako se odnosi na to područje, kao i djela autora koji su porijeklom sa tog područja. Javna biblioteka ne može otuđiti obavezni primjerak, kao ni primjerak iz zavičajne zbirke (Službene novine Tuzlanskog kantona, 7/2000, broj 6, član 25.)*

Zavičajna zbirka u Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci *Derviš Sušić* Tuzla svoje fondove oblikuje od 1974. godine. S obzirom na značaj i vrijednost publikacija koje ulazi u sastav zavičajnih fondova, Zavičajna zbirka danas autentično prezentira život Tuzle i njene okoline.

Osnova za oblikovanje kolekcije Zavičajne zbirke je segment fonda Biblioteke nabavljen putem obaveznog primjerka Bosne i Hercegovine. Popunjavanje zbirke vrši se prikupljanjem građe, kao i informacija o građi, u kontaktima sa lokalnim izdavačima i štamparima, te kroz suradnju sa institucijama i pojedincima, čije se djelovanje dodiruje sa poljem aktivnosti Zavičajne zbirke.

Dosadašnja praksa u radu Zavičajne zbirke Biblioteke temeljila se na principu da se prikupljanje građe vrši po najšire shvaćenim kriterijima o formiranju zavičajnih fondova. Tako se vrši sistematsko prikupljanje građe koja je objavljena na području tuzlanske regije, građe štampane na tom području (do 1945.), građe čiji su autori zavičajni stvaraoci (rođeni, živjeli, žive), te građe koja je po sadržaju zavičajnoga karaktera.

U sastav fonda Zavičajne zbirke također, ulaze monografske publikacije, zatim serijske publikacije (časopisi, novine, bilteni, godišnjaci i periodični izvještaji institucija); tzv. polupublikacije (disertacije, magistarski radovi, materijali sa savjetovanja, simpozija, kongresa, statuti, samoupravni sporazumi, katalozi); neknjižna i audiovizuelna građa (karte, reprodukcije, fotografije, plakati, zvučni snimci) itd.

Zavičajni fond je posebno izdvojena cjelina unutar Biblioteke, i njegova sadržina je predstavljena lisnim katalozima Zavičajne zbirke koji predstavljaju izvod iz općih kataloga fondova NUB Tuzla (autorsko-imenski katalog monografskih publikacija, abecedni katalog naslova zavičajne periodike). Dio građe obuhvaćen je digitalnim katalogom COBISS. Korisnicima stoje na raspolaganju zavičajna bibliografija te ostala informativna pomagala, prikupljena ili sačinjena u okviru rada Zbirke. *Sabina Babajić*

Fond Biblioteke se sastoji od oko 200.000 bibliotečkih jedinica. U ovaj broj ulaze opći referalni izvori-enciklopedije, rječnici, leksikoni, bibliografije; zatim fundamentalni radovi iz pojedinih naučnih i umjetničkih oblasti; značajne edicije iz oblasti književnosti, historije i filozofije; domaća i strana raritetna izdanja; disertacije i magistarski radovi; fond serijskih publikacija. Pored toga, Biblioteka sadrži monografske i serijske publikacije štampane u BiH koje se nabavljaju kao tzv. obavezni primjerak. Zavičajna zbirka broji 10.000 bibliotečkih jedinica, a kolekcije građe na stranim jezicima sadrže oko 15.000 knjiga i časopisa. Biblioteka ima oko 100.000 uslužanih korisnika godišnje, sa oko 70.000 izdanih knjiga i oko 5.000 učlanjenih korisnika.

U sklopu Biblioteke od 1997. godine djeluje Biblioteka za slijepe i slabovidne osobe. Ona posjeduje knjige na Brajevom pismu, zatim knjige na uvećanom tisku i knjige u dvo-kanalnoj kasetnoj tehnici.

Čitaonica prosječno usluži 10.000 korisnika godišnje, od čega 3.000 studenata i 2.000 učenika srednjih škola. Za korištenje čitaoničke građe osigurano je 90 korisničkih mjesta u Općoj čitaonici, Čitaonici za djecu i Studijskoj čitaonici. Također, aktivna su čitaonička mjesta pri: Zavičajnoj zbirci, Američkoj čitaonici, Austrijskoj biblioteci, Francuskoj biblioteci, Iranskoj biblioteci i Turskoj biblioteci.

U okviru Biblioteke izuzetno aktivno djeluje Odjeljenje za djecu, koje sa čitaonicom i igraonicom godišnje učlani 2.000 korisnika, usluži njih 30.000 i izda 35.000 knjiga. Bibliotečki fond ovoga odjeljenja prelazi 20.000 naslova domaće i svjetske književnosti za djecu, a u njemu se, zahvaljujući donatorima, nalazi i literatura za djecu na engleskom jeziku, enciklopedije, leksikoni, rječnici, atlasi, časopisi za djecu i mlade... U Igraonici se organiziraju i izložbe likovnih radova, susreti s piscima za djecu, posjete učenika i odvija kreativna saradnja sa školama, čitaju se i izlažu poetski, prozni i likovni radovi djece svih uzrasta.

Fond periodičnih publikacija sadrži 800 naslova, a obuhvata naslove obaveznog primjerka (novine, časopisi i godišnjaci iz svih naučnih oblasti), kao i odabrane naslove sa južnoslavenskih prostora (naročito iz oblasti jezika, književnosti i društvenih nauka) do 1992. godine. Korisnicima su dostupni i brojni naslovi dnevne, sedmične i mjesečne štampe: *Oslobođenje, Dnevni avaz, Jutarnje novine, Slobodna Bosna, Front slobode, Dnevni list, Dani, Ljiljan, Valter, Globus, Mila, Glorija, BUG, PC Chip, Vita, Bazar...*

Holandska biblioteka *ProBiblio* donirala je 1997. godine posudbenoj službi pokretni punkt - Bibliobus. Od 2001. godine zbog nedostatka sredstava za održavanje Bibliobus nije u upotrebi.

Biblioteka je ostvarila dinamičnu međunarodnu saradnju sa srodnim ustanovama iz SAD, Malezije, Njemačke, Austrije, Francuske, Holandije, Švedske, Velike Britanije, Egipta, Kine, Hrvatske, i drugih zemalja. Kao plod te suradnje, uposlenici Biobloteke obavljali su posjete nacionalnim bibliotekama u SAD, Velikoj Britaniji, Maleziji, Austriji, Njemačkoj, Francuskoj, Holandiji, Mađarskoj, Egiptu, Iranu, Italiji, Kini, Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji i Crnoj Gori... Posebno treba istaći studijsko putovanje u Ameriku na poziv Vlade SAD u okviru Programa međunarodnih posjetilaca: *Uloga biblioteka u procesu demokratskog razvoja*. Zapažene

su bile Posjete i izlaganja na sajmovima knjiga u Frankfurtu, Lajpcigu, Berlinu, Parizu, Kairu, Bolonji, Sarajevu, Zagrebu, Puli, Beogradu, Rijeci... U okviru intenzivne međunarodne saradnje Biblioteku su posjetili brojni strani ambasadori i zvaničnici: američki, malezijski, britanski, austrijski, francuski, iranski, turski i kineski, te atašei za kulturu, kao i ministri vanjskih poslova, profesori sa poznatih univerziteta Evrope i svijeta. Plod te saradnje su otvorene biblioteke na stranim jezicima: Američki kutak, Austrijska biblioteka, Francuska, Iranska i Turska biblioteka.

NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA U TUZLI

RAZMIJENJENA ISKUSTVA SA BIBLIOTEKARIMA SLOVENIJE

U okviru bogate kulturne saradnje između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije, nedavno je u Ljubljani održan višednevni seminar za bibliotekare iz Sarajeva, Mostara, Zenice i Tuzle. Na ovom korisnom stručnom sastanku na inicijativu TUZLANSKOG DEMOKRATSKOG KRUGA, iz Tuzle su bili direktorica Narodne i univerzitetske biblioteke Enisa Žunić i diplomirani bibliotekar Sabina Mehmedinović-Babajić.

Na seminaru u Ljubljani proučeno je više zanimljivih tema vezanih za bibliotekarstvo. Među takvima su i one što se odnose na bibliotekarski informacijski sistem, ulogu nacionalnih biblioteka u međunarodnoj kulturnoj suradnji, izgradnja objekata za biblioteke, principi takozvane nabavne politike i

osposobljavanje opreme. Naročita pažnja bila je posvećena osposobljavanju stručnih kadrova za rad u bibliotekama, u što, pored sticanja obrazovanja na visokim školama i fakultetima, spada i takozvano permanentno obrazovanje, kao što je bio i ovaj seminar u Ljubljani.

Domaćini, organizatori seminara u Ljubljani, izrazili su spremnost da bibliotekarima i bibliotekama u Republici Bosni i Hercegovini pruže stručnu, moralnu i svaku drugu pomoć. S obzirom na činjenicu o tome da su od agresorskih granata stradale mnoge biblioteke u Bosni i Hercegovini, posebno Nacionalna i univerzitetska biblioteka, koja je bila smještena u zgradi Vijećnice u Sarajevu, osjeća se velika potreba da se podignu novi objekti i nabave mnoge nove knjige.

F.Š.

Počeci međunarodne suradnje ▲

Gubitak koraka sa svijetom koji je Biblioteka imala tokom rata, uposlenici su pokušali nadoknaditi u drugoj polovini devedesetih godina intenzivnim radom na međunarodnom povezivanju. U suradnji sa vojnicima Američke vojske u sastavu SFOR-a i Ambasadam SAD u Sarajevu 1997. godine otvorena je Američka čitaonica. Na ovaj način je stvorena mogućnost čitaocima da bar djelomično prate šta se to dešavalo proteklih godina u Americi, ali i u svijetu. Veliko interesovanje za američku literaturu, 27. januara 2004. rezultiralo je otvaranjem Američkog kutka u saradnji sa Američkom ambasadam, Uredom za odnose sa javnošću i vojskom u sastavu SFOR-a. Kutak je otvoren u novoadaptiranom prostoru, površine 160 m², u koji je uloženo oko 120.000 USD. Američki kutak dobio je modernu čitaonicu, računare za korisnike, sa pristupom Internetu, skenerom i štampačem, multimedijalnim centrom – audio, video i DVD, satelitskom TV, kopir-aparatom i klima uređajima.

Fond Američkog kutka sadrži klasike američke književnosti, bestselere, enciklopedije *Americana*, *Britannica*, rječnike, CD-ove, video i audio-kasete. U fondu se nalazi literatura za djecu, te periodične publikacije koje redovno pristižu: *Time*, *The Economist*, *Scientific American*, *Businessweek*, *National Geographic* itd.

Redovno se održavaju predavanja gostujućih profesora iz SAD iz raznih oblasti (ekonomija, engleski jezik, demokratija), saradnja sa školama, kao i projekcije američkih filmova.

- ▲ Otvaranje Američke biblioteke
- ▼ Američki Ambasador Clifford Bond u posjeti **Američkom kutku**

- ▲ Aloise Mock otvara obnovljenu austrijsku biblioteku
- ▼ Brojni autoriteti iz društvenog života Austrije: književnici, političari i poduzetnici česti su gosti Austrijske biblioteke. Domaćini gostima biblioteke, pored uposlenika često su predstavnici Općine Tuzla. Fotografija nastala prilikom otvaranja adaptirane austrijske biblioteke 2008. godine.

Austrijska biblioteka djeluje od 1996. godine, zahvaljujući zajedničkim ulaganjima i naporima Biblioteke, Općine Tuzla, Tuzlanskog kantona i Vlade Republike Austrije. Austrijsku biblioteku u Tuzli zvanično je otvorio gospodin **Alois Mock**, ugledni diplomata i dugogodišnji ministar inostranih poslova Republike Austrije. Austrijska biblioteka u Tuzli prva takva biblioteka u Bosni i Hercegovini. Nešto kasnije otvorena je i u Sarajevu, a potom i u Banjoj Luci. Formiranje Austrijskih biblioteka je dugogodišnji projekt Vlade Austrije i do sada je na području istočne i jugoistočne Evrope formirana šezdeset i jedna takva biblioteka.

Fond Austrijske biblioteke formiran je i proširuje se prema kriterijima i uz finansijsku podršku austrijske vlade, koja je pored knjiga i časopisa donirala tehničku opremu i drugi materijal za rad Austrijske biblioteke. Knjižni fond se sastoji oko 5.000 knjižnih jedinica, ali Odjel raspolaže i značajnim brojem videokaseta, audiokasetama i CD-ovima na njemačkom jeziku, koji kao cjelina daju reprezentativnu sliku stvaralaštva, autorski ili tematski vezanog za Austriju. Najveći dio fonda Austrijske biblioteke čine knjige iz beletristike, historije i geografije, filozofije, psihologije, umjetnosti i dr.

▲ Ambasador Austrije Gerhard Jandl sa domaćinima u austrijskoj biblioteci. su gosti Austrijske biblioteke. Domaćini gostima biblioteke, pored uposlenika često su predstavnici Općine Tuzla. Fotografije nastale prilikom otvaranja adaptirane austrijske biblioteke 2008. godine.

Austrijska biblioteka Tuzla održava kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom vanjskih poslova iz Beča kao i Ambasdom Republike Austrije u Bosni i Hercegovini. Ministarstvo vanjskih poslova - kulturno politički forum, organizira u Austriji svake godine seminare bibliotekara koji rade u austrijskim bibliotekama, kako bi se upoznali sa austrijskim književnim stvarateljima i njihovim djelima. Najčešći korisnici Austrijske biblioteke su studenti Odsjeka za njemački jezik i književnost, ali i učenici osnovnih i srednjih škola, kao i svi građani koji znaju ili žele naučiti njemački jezik.

Pored svakodnevnog rada sa korisnicima u opisu rada ovog Odjela je i katalogizacija knjižnog fonda, koja se provodi u cilju formiranja virtualnih biblioteka koje bi korisnicima omogućavale nesmetano pretraživanje i uvid u postojeći fond. Isto tako, na ovaj način se ostvaruje povezanost Austrijskih biblioteka i svaki bibliotekar ima mogućnost pretraživanja, ali i preuzimanja već kreiranih zapisa druge biblioteke, što doprinosi bržoj obradi knjižnog fonda. Bibliotečki fond Austrijske biblioteke je obrađen i nalazi se u Kooperativnom on-line bibliografskom servisu *COBISS*, tako da je dostupan za pretraživanje. U cilju snažnije javne promocije aktivnosti Austrijske biblioteke Tuzla organiziraju se predavanja, izložbe, promocije i drugi književni programi kao i kursevi njemačkog jezika, posjete učenika osnovnih i srednjih škola Tuzle i Tuzlanskog kantona kao i profesora i studenata Odsjeka za njemački jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Tuzli. Austrijska biblioteka Tuzla imala je priliku u više navrata ugostiti austrijske i njemačke književnike, među kojima su bili: **Alfred Komarek**, **Josef Haslinger**, **Gert Jonke**, **Juli Zeh**, **Folke Tegethoff**, ali i druge ugledne ličnosti iz kulturno-političkog života Austrije i BiH.

Tokom 2008. godine uz finansijsku podršku Austrijske kooperacije za nauku, kulturu i obrazovanje provedena je adaptacija i proširenje Austrijske biblioteke.

▲ Turska
▼ Turska

Turska biblioteka u okviru Narodne i univerzitetske biblioteke *Derviš Sušić* Tuzla, zvanično je otvorena 6. novembra 2002. godine zahvaljujući zajedničkoj saradnji Ambasade Republike Turske u BiH, Turske uprave za međunarodnu saradnju TICA, Narodne i univerzitetske biblioteke *Derviš Sušić* Tuzla i Općine Tuzla. To je prva takva biblioteka u BiH. Knjižni fond Turske biblioteke je formiran, ali nije konačan, jer je predviđeno da Biblioteka sadrži 5.000 knjižnih jedinica na turskom, engleskom i bosanskom jeziku. Osim toga, ovaj odjel raspolaže CD-ovima, audio i video-kasetama i časopisima. Najveći dio fonda je iz polja beletristike, historije, geografije, umjetnosti i religije. Turski odjel obuhvata prostor od 160 m² i raspolaže suvremenom tehnikom: računari, TV, video rekorder, satelitski prijemnik i dr.

U cilju promoviranja rada Turske biblioteke predviđeni su književni susreti sa turskim piscima, razne izložbe, predavanja, prikazivanje turskih filmova kao i kursevi turskog jezika. Turski odjel posjetile su eminentne ličnosti iz kulturno političkog života Republike Turske i tom prilikom dogovarani su dalji vidovi suradnje. U ovom odjelu između ostalih promoviran je i roman *Sevdalinka*, turske spisateljice **Ayşe Kulin** koji je proglašen romanom godine u Turskoj.

▲ Posjeta oficira Turskog bataljona, u sastavu SFOR-a, Turskoj biblioteci
▼ Promocija knjige *Sevdalinka* Turske spisateljice Ajše Kulin

urska biblioteka održava kontinuiranu saradnju sa Ambasadom Republike Turske u BiH, Turskom upravom za međunarodnu saradnju, Turskim kulturnim centrom *Yunus Emre*, bibliotekama iz Republike Turske, te sa Odsjekom za turski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Tuzli. Zahvaljujući suradnji sa Trakya Univerzitetom i Bibliotekom iz Edirna (Republika Turska) Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić* postala je suosnivač i članica *Balkan Libraries Union* (BLU), čiji je cilj pomoć bilo koje vrste bibliotekama balkanskih zemalja da postanu funkcionalna mreža preko nacionalnih granica, kako bi se osiguralo očuvanje balkanske kulturne baštine, poboljšanje pristupa zbirkama i pružanje učinkovitije usluge i informacija u balkanskim bibliotekama

Čvrste kulturne veze koje Ambasada Francuske gradi širom Bosne i Hercegovine, u Tuzli su ostvarene na najbolji način - osnivanjem Francuske biblioteke, koju je 1998. godine otvorio francuski ambasador. Ova biblioteka od 2005. djeluje samostalno van NUB *Derviš Sušić*.

Bibliotečki fond kojim raspolaže Francuska biblioteka sastoji se od 2.000 knjiga na francuskom jeziku. Pored toga sadrži oko 400 knjiga i slikovnica za djecu, 80 knjiga stripa, zatim enciklopedije i rječnike, edukacioni materijal za učenje francuskog jezika - 30 videokaseta, 30 CD-ova, te 40 CD-ova sa francuskom muzikom... Ovdje se mogu naći francuski literarni, muzički, filmski, naučni, politički, sociološki, geografski i pedagoški časopisi, te magazini za djecu i žene.

Čitaocima je na raspolaganju računar, multimedijalna oprema, a biblioteka posjeduje i satelitsku TV, kopir uređaj, telefonsku liniju, Internet... Francuska biblioteka redovno organizira kurseve francuskog jezika.

U obnovljenom prostoru potkrovlja NUB *Derviš Sušić* Tuzla, od 1998. godine djeluje Iranska biblioteka. Ona je nastala kao rezultat zajedničkog projekta Tuzlanske biblioteke i Iranskog kulturnog centra u Sarajevu, a otvorio ju je iranski ambasador. Čitaocima je na raspolaganju oko 500 knjiga o orijentalnoj kulturi i civilizaciji, na četiri jezika: perzijskom, arapskom, engleskom i bosanskom. Iako po broju bibliotečki fond nije posebno velik, ovdje se nalaze izuzetno vrijedna izdanja. Iranska biblioteka posjeduje računar i Internet. U suradnji sa *Iranskim kulturnim centrom*, ovdje se organiziraju predavanja, književne večeri, izložbe slika, projekcije filmova. Redovito se organizira i kurs arapskoga jezika.

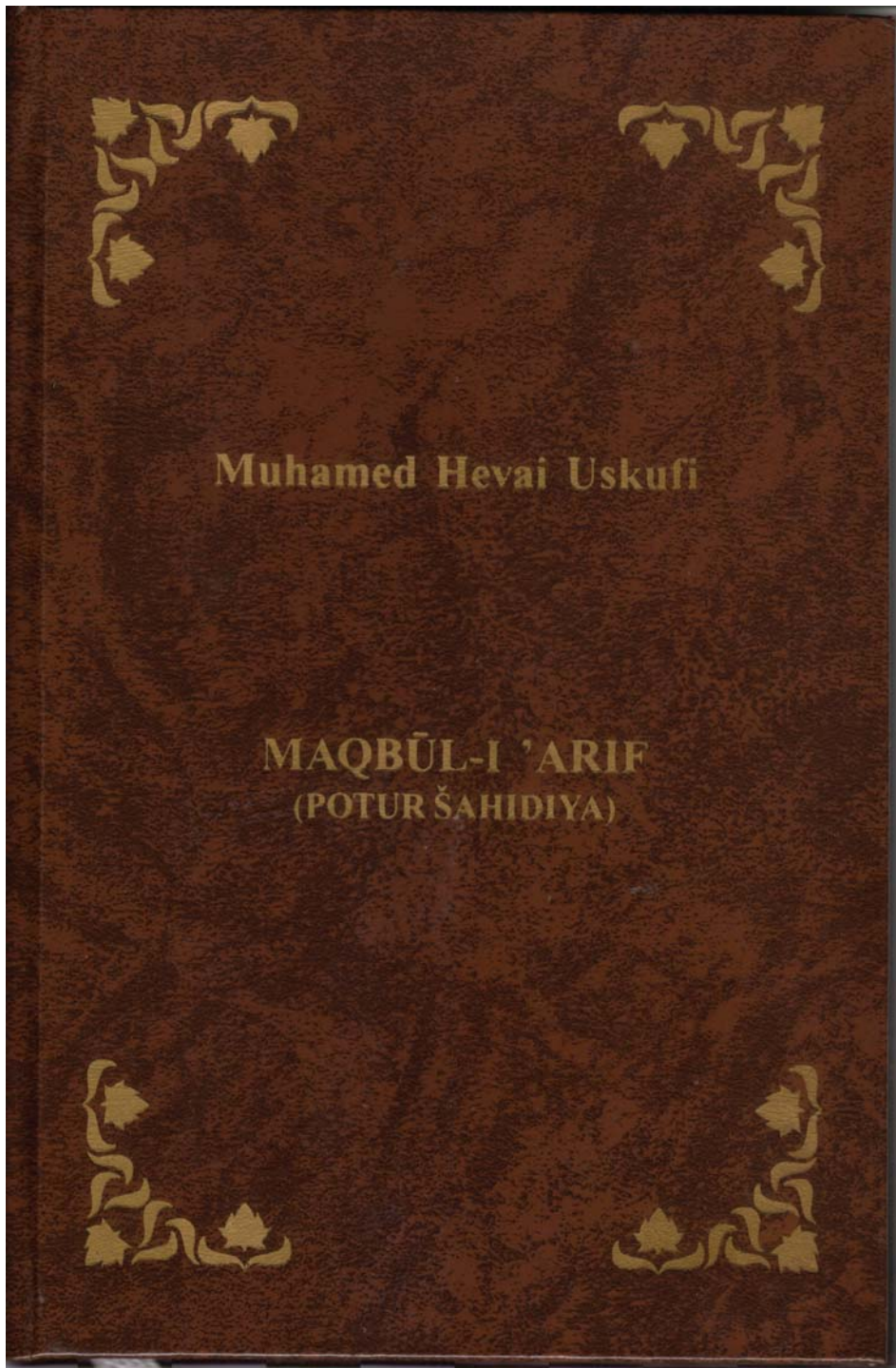

Teška ekonomska situacija koja je izbijanjem rata početkom devedesetih zadesila cijelu Bosnu i Hercegovinu, i u Biblioteci ostavila je nesagledive posljedice. Intenzivan razvoj naglo je zaustavljen, a prekinut je, do tada izuzetno funkcionalan sistem nabavke i proširenja bibliotečkog fonda. Budžeti lokalnih i regionalnih institucija zatvoreni su, a menadžment je doveden u poziciju da putem donatorskih sredstava pokuša držati korak sa bibliotekama u regionu. Značajnu pomoć Biblioteci je dao **IZUM** Maribor, koji je donirao *Alpha* server, *VAX* server, dva računara, terminale itd. u vrijednosti preko 23.000 USD. Kako smo već naveli, za osnivanje Američkog kutka u Biblioteci Tuzla, Američka vlada donirala je oko 120.000 USD, a za svoje biblioteke Austrijska, Francuska, Iranska i Turska ambasada donirale su sedam računara, knjige, police, namještaj i opremu za biblioteke. U ovom periodu, nesebičnu pomoć Biblioteci pružio je *USAID*, čiji je ured bio u Tuzli. U vrijednosti 10.000 USD, *USAID* je finansirao instaliranje oko pet kilometara lokalne mreže (LAN), u okviru Biblioteke. U poboljšanju informatičke opreme i lakšeg pristupa čitalaca svjetskoj mreži izuzetnu podršku dali su Univerzitet u Jeni, *USAID* Tuzla, *Soroš* Sarajevo, Vlada Federacije, *I.O.M.* Tuzla, Tuzlanski kanton, *OHR* Tuzla, *OPA* Sarajevo. Ove organizacije donirale su trinaest računara i vrijednu opremu za Biblioteku. *Sabre Foundation*, **Tanya Vitvitsky** i **Jeffrey Spurr** su poslali kontejner brodom sa oko 5.000 novih knjiga sa *Harvard* Univerziteta, SAD, a prethodno su poslali i donaciju dječjih knjiga gospođe **Hillary Clinton**, tadašnje prve dame SAD, i ediciju *Biblioteka Amerike*, vrijednu oko 10.000 USD. Društvo *ProBiblio* Holandija, doniralo je Bibliobus, a *British Council* Sarajevo, Visoka

tehnička škola Achen i gospođa **Barbara Contini**, bivši šef Ureda OSCE-a Mostar, su donirali oko 10.000 knjiga na engleskom, njemačkom i italijanskom. Još je dugi niz donatora i dobrotvora, koji su u posljednje dvije decenije podržali i pomogli rad Biblioteke.

Pomoć donatora bila je od životne važnosti u toku rata. Novoizabana direktorica Enisa Žunić, svjesna te činjenice, animirala je brojne donatore, prikupljajući sredstva za životne namirnice i higijenske potrepštine, kao i materijal za rad, poput papira za kucanje. Svakodnevno je slano mnoštvo dopisa privrednim subjektima, a kurir je prelazio i po 10-15 kilometara dnevno po gradu, ponekad riskirajući i svoj život za vrijeme granatiranja. To je sve urodilo plodom, tako da je u Biblioteku tokom rata počela, manje-više redovno, pristizati humanitarna pomoć za zaposlenike, kojma je to često bio jedini izvor prehranjivnja svojih porodica (brašno, grah, riža, ulje, sapun, šećer, so, hljeb, pa čak i odjeća, itd). Donatori su bili mnogi strani i domaći subjekti. Mnogi građani su tada pričali o Biblioteci kao o čudu. *Rudnici, Solana, Pivnica, Pošta, Logistički centar za racionirano snabdijevanje*, Općina, Okrug (Kanton), samo su neki od subjekata koji su osigurali hranu i potrepštine za zaposlenike Biblioteke, koji često nisu imali drugih sredstava za život.

Istovremeno je provođena i aktivna suradnja sa stranim donatorima, a 1994. godine Biblioteku je posjetio prvi američki ambasador u Bosni i Hercegovini sa svojim suradnicima, gospodin **Richard Kauzlarich**. Zahvaljujući toj posjeti, uspostavljena je suradnja sa stranim diplomatima, atašcima za kulturu i ambasadorima, koji su u kasnijem periodu obezbijedili veliki broj donacija u računarima, knjigama, i studijskim putovanjima i posjetama stranim bibliotekama. A, rođena je i ideja o otvaranju Američkog kutka u Biblioteci.

Totalno narušavanje sistema i nedostatak kulturne politike u periodu 1992-2011. Tuzlanska biblioteka je pokušavala nadoknaditi samom činjenicom da je ovdje ostalo zdravo tkivo i sačuvan bibliotečki fond, kao i veliki broj kadrova osposobljenih za rad. Stoga je brojnim autorima otvorila svoja vrata i bila izdavač njihovih djela iz raznih oblasti. U periodu 1994-2005. godine, biblioteka je bila izdavač tri-deset i jedne knjige, te časopisa za kulturu i društvena pitanja Tuzlanskog kantona *STAV*, inače prvoga časopisa kojega je Biblioteka izdala. U prilogu ćemo navesti izdavačke projekte Biblioteke:

Mujagić, Đulaga i Nusret: *Kovači: fenomenologija nastanka i razvoja tipičnog bosanskog sela*, Tuzla, 2007.

Klopić, Rifat: *Osnovi poslovne etike*, Tuzla, 2006.

Arnautović, Demir: *Zlatna knjiga fudbala '69-04.*, 2005.

Havel, Mirsada: *Kuharica tijesta i tjestenine*, 2004.

Sušić, Husein: *Tišina! Rađa se čovjek*, 2004.

Altumbabić, Mevlida-Lala: *U ime istine*, 2003.

Poljaković, Džemal: *Šećerna bolest*, 2003.

Mustafić, Mirsad: *Sjećanje na Srebrenicu*, 2003.

Žigić Zlata, Buljugić Suad: *Istina o štetnosti pušenja dubana*, 2002.

STAV, časopis za kulturu i društvena pitanja Tuzlanskog kantona, *Monos*, Gračanica i Biblioteka, 2002. - prvi časopis kojeg je Biblioteka izdala

Mujagić, Nusret: *Apartmentanska naselja: arhitektonska studija Floride*, 2002.

Hambiralović, Sead: *Novo sunce*, Udruženje *Bosna i Hercegovina* Norrköping i Biblioteka, 2002.

Tomić, Ruža: *Ratni dnevnik*, Tuzla, 2002.

- Derviš Sušić - monografija u povodu davanja imena Derviša Sušića Biblioteci*, 2002.
- Uskufi, Muhamed Hevai:** *MAQB L-I žARIF (POTUR ŠAHIDIYA) Jubilarno izdanje – 400 godina od rođenja Muhameda Hevaija Uskufija*, 2001.
- Dukić, Zlatko:** *Ratna trilogija - romani*, 2001.
- Tomić, Ruža:** *I to je djetinjstvo*, 2001.
- Delibegović-Delić, Samir:** *Vojnik*, 2001.
- Ikić, Mustafa:** *Projektovanje površinskih kopova*, 2000.
- Dukić, Zlatko:** *Zna li ovo Maršal?*, 2000.
- Dukić, Zlatko:** *Kičma*, roman, 2000.
- Durić, Pašaga:** *Carpe diem: 50 godina novinarskog rada*, 2000.
- Đedović, Mehmed:** *Tragovi*, 2000.
- Tomić, Ruža:** *Crtice iz ratnog djetinjstva*, 1999.
- Gaši, Muhamed:** *Poslovne ideje za poduzetnike*, 1998.
- Filipović, Branimir:** *Priručnik za PC računar*, 1997.
- Delić, Alija Arif:** *Zavičaj me čini pjesnikom*, 1997.
- Delić, Alija Arif:** *Duša starog Kalesa*, 1997.
- Agić, Zineta:** *Bosne je bilo i biće*, 1997.
- Bektić, Alma:** *Ti si moj bol*, pjesme, 1996.
- Babajić, Enver:** *Osnove praktične primjene rudarske mehanizacije na površinskom kopu*, 1995.
- Latifović, Ilhana:** *Zvornik, golub moj bijeli*, 1995.
- Lolić, Azra:** *Vrati se, vrati zemlji svojoj*, pjesme, 1994.
- Šimić, Anto Čiko:** *Ne dam Bosnu*, 1994.
- Žigić, Zekira:** *Domovini zbog ljubavi*: zbirka pjesama, 1994.
- Bratić, Natalija:** *Baobabi na tlu bosanskom*, 1996.
- Jukić, Omer et al.:** *Osnove praktične primjene rudarske mehanizacije u podzemnoj eksploataciji*, 1997.
- Avdić, Ekrem:** *Političke partije - strategija uspjeha*, 1999. Mima team
- Šarić, Hariz:** *Uzroci i pokazatelji suicida u Tuzlanskom kantonu: 1992-1998; 2000.*
- Šarić, Hariz:** *Kladanj za vrijeme agresije: 1992-1995*, 2000.
- Mazalović, Ferid:** *Uzroci osiromašenja i potrebe demobilisanih boraca*,

2001.

Šehić, Sadik Huseinov: *Pisma i zapisi: nad očevom pismobranom*, 2001.

Kasumović, Ahmet; Hasanbegović, Husnija: *Rječnik za gluhe*, 2002.

Kulenović, Salih: *Kulturna antropologija: uvod u kulturnu antropologiju i izbor tekstova*, 2002.

Suljić, Alija: *Stanovništvo i naselja općine Srebrenica: antropogeografska monografija. Knj. 1*, 2011. Geografsko društvo Tuzlanskog kantona

Žigić, Zekira: *Domovini zbog ljubavi, zbirka pjesama*, 1994.

Bratić, Natalija: *Baobabi na tlu bosanskom*, 1996.

Jukić, Omer et al.: *Osnove praktične primjene rudarske mehanizacije u podzemnoj eksploataciji*, 1997.

Avdić, Ekrem: *Političke partije - strategija uspjeha*, 1999. Mima team

Šarić, Hariz: *Uzroci i pokazatelji suicida u Tuzlanskom kantonu*, 1992-1998; 2000.

Šarić, Hariz: *Kladanj za vrijeme agresije 1992-1995*, 2000.

Mazalović, Ferid: *Uzroci osiromašenja i potrebe demobilisanih boraca*, 2001.

Šehić, Sadik Huseinov: *Pisma i zapisi: nad očevom pismobranom*, 2001.

Kasumović, Ahmet; Hasanbegović, Husnija: *Rječnik za gluhe*, 2002.

Kulturna antropologija: uvod u kulturnu antropologiju i izbor tekstova; priredio Salih Kulenović, 2002.

Suljić, Alija: *Stanovništvo i naselja općine Srebrenica: antropogeografska monografija. Knj. 1*, 2011. Geografsko društvo Tuzlanskog kantona

Doktorske disertacije Univerziteta u Tuzli u fondu Narodne i univerzitetske biblioteke Derviš Sušić Tuzla, (verzija 1.0, 28. 10. 2011. godine), bibliografija, Adobe pdf dokument – prva publikacija u elektronskom obliku koju je Biblioteka objavila

Program organizacije Biblioteke i tendencije razvoja

Razvoj društva doveo je do prave ekspanzije informacija u svim područjima života. U svijetu važi pravilo da ekonomski razvoj jedne zemlje zavisi od dobro opremljenih i organiziranih biblioteka, jer su one jedan od najpouzdanijih i najznačajnijih izvora informacija. Prateći svjetske trendove, posebice na euro-atlantskim integracijama, bibliotekari u Tuzli, kao fundamentalni zadatak postavili su dobar pristup informacijama. Informatičko i strukovno povezivanje, dobra organizacija biblioteke, te razvijen marketing, trebaju u budućnosti pozicionirati Tuzlansku biblioteku u sami vrh. Smjernice na kojima će se graditi razvoj u narednim decenijama podrazumijeva bitne bazne korake, a među prvima je obnova i izgradnja zgrade Biblioteke. Tu je i niz drugih tehničkih aspekata kojima treba posvetiti pažnju. Međutim, najveći napor utrošit će se u stvaranje kadrovske baze. Tek sa novim investiranjima u edukaciju i zapošljavanje kadrova Biblioteka će moći da bude fokalna tačka zaštite i restauracije bibliotečke građe.

Na brojnim skupovima koji su u posljednjih desetak godina tretirali pitanje razvoja bibliotekarstva u BiH, Tuzlanska biblioteka je definirala svoje ciljeve, među kojima su jasno kazali da žele pružiti edukaciju učenicima, studentima, profesorima i drugim korisnicima u informacionoj pismenosti, osiguravši uslove za istraživanja novih tendencija u oblasti bibliotekarstva i informacijskih znanosti. To zapravo u modernim tokovima u bibliotekarstvu jeste i obaveza, s obzirom na to da je NUB *Derviš Sušić*, najveća bibliotečka ustanova na području Tuzlanskog kantona, a po svom Statutu ima zadatke čuvanja, obrade i davanja na korištenje knjižne građe kao i obaveznog primjerka Bosne i Hercegovine i usluge pretraživanja Interneta. Zadaci iz ovog djelokruga predstavljaju nastavak funkcija koje je, počevši od

1946. godine, Biblioteka obavljala i nastavlja sa svojim radom kao regionalni bibliotečki centar u sklopu jedinstvenog bibliotečko-informacionog sistema Bosne i Hercegovine.

Prema Zakonu o bibliotečkoj djelatnosti Tuzlanskog kantona od 2000. godine, JU Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Susić* Tuzla obavlja poslove biblioteke Kantona, što obuhvata zadatke centralne matične biblioteke za područje Kantona (razvoj bibliotečko-informacijske djelatnosti, povezivanje biblioteka – javnih, školskih, specijalnih – u jedinstven sistem, te njihovo uključivanje u šire informacione sisteme – državne, federalne, kantonalne i globalne). Ovim zakonskim izmjenama, Biblioteka je dobila zadatak da u potpunosti vrši funkciju univerzitetske biblioteke (doprinos unapređenju nastavnog i znanstveno-istraživačkoga rada na Univerzitetu, izgradnjom i razvojem vlastitih bibliotečkih fondova i službi, te vršenje koordinacionih funkcija u izgradnji i razvoju mreže akademskih biblioteka u okviru Univerziteta u Tuzli).

S obzirom na to da na području Tuzle i Tuzlanskog kantona postoji kontinuitet življenja od prahistorije do danas, bibliotečki radnici u Tuzli smatraju kako je neophodno uključiti sve raspoložive stručne i naučne potencijale, kao i zvaničnu politiku, da se ozbiljno povede računa o zaštiti i očuvanju kulturno-historijske baštine i prirodnog naslijeđa Tuzle. Prije svega treba inicirati donošenje odgovarajućih zakonskih akata, kako bi se zaštitilo kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe.

Susreti bibliotekara slavista

Provodeći svoju funkciju NUB Derviš Sušić Tuzla redovito organizira i priređuje promocije knjiga, književne večeri, razne vrste kulturnih programa i predavanja. U poslijeratnim godinama Biblioteka se okušala u velikim projektima i pokazala umijeće i predanost svojih uposlenika. U suradnji sa izdavačkom kućom Univerziteta u Sarajevu *University press* i *Centralnom i Istočnom evropskom on-line bibliotekom*, NUB Derviš Sušić sudjelovala je 2007. godine u organizaciji Trećih međunarodnih susreta bibliotekara slavista pod nazivom *Terra Incognita - Umjetnost bibliotekarstva*. Susreti su se odvijali u Sarajevu, a potom u Tuzli, i tom prilikom je više od stotinu predstavnika najznačajnijih svjetskih univerziteta, biblioteka i organizacija koje se bave klasičnim i Internet bibliotekarstvom boravilo nekoliko dana u Tuzli. Glavni cilj susreta bibliotekara bio je da se učesnici detaljnije upoznaju sa tekućom izdavačkom produkcijom izdavača iz BiH i regiona, te da se na taj način poveća plasman naslova iz BiH u Evropi i svijetu. Pored toga, namjera je bila da se bibliotekarima iz Bosne i Hercegovine omogući komunikacija sa predstavnicima stranih biblioteka i upoznavanje sa novim bibliotekarskim tehnologijama.

Simpozij o značaju elektronskih informacija

Uloga i značaj elektronskih informacija i biblioteka u akademskoj zajednici bio je naslov izuzetno važnoga simpozija održanog 2004. godine u organizaciji NUB Derviš Sušić, Tuzla. Organizaciju su podržali Vlada Tuzlanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK; Općina Tuzla; Univerzitet u Tuzli; Elektronsko-informacioni konzorcij BiH, Sarajevo; Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine.

Književni susreti *Cum grano salis*

Tuzla je u regionu postala prepoznatljiva kao grad romana. Od 2001. godine u prvoj sedmici septembra u gradu soli održavaju se književni susreti *Cum grano salis*, u okviru kojih se dodjeljuje nagrada *Meša Selimović* za najbolji roman objavljen u protekloj godini na južnoslavenskom govornom području. U tim danima, u čast slavnog tuzlanskog pisca Meše Selimovića, ovdje se okupljaju pisci i književni kritičari iz Srbije, Hrvatske, Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Književne večeri i pozorišne predstave, promocije knjiga i izložbe slika, samo su neki od sadržaja koji se nude posjetiocima susreta *Cum grano salis*. Uz Narodno pozorište i Dom mladih Tuzla, NUB *Derviš Sušić*, ima najvažniju ulogu u organizaciji ovih susreta.

RAZGOVOR: Enisa Žunić, direktorica Narodne i univerzitetske biblioteke *Derviš Sušić* u Tuzli

Biblioteka za ponos

✱ **Indira KUČUK-SORGUĆ**

Narodna i univerzitetska biblioteka u Tuzli, koja odnedavno nosi ime bosanskog književnika *Derviša Sušića*, izuzetak je iz sumornog pravila koje vlada tuzlanskim kulturnim prostorom. U Tuzli se uspjehom smatra i samo održavanje kulture u životu; vlast je do minimuma skresala izdvajanja za kulturu, pa se u takvom ambijentu i ne može računati na ambicioznost. Zbog toga se Tuzlanska biblioteka može smatrati svojevrsnim kulturnoškim fenomenom, jer nikada u povijesti bibliotekarstva u tuzlanskom kraju ova djelatnost nije bila toliko blizu svjetskim standardima.

Menadžer, direktor i bibliotekar

Zasluge za preporod Tuzlanske biblioteke pripadaju, prije svih, prof. **Enisi Žunić** (dipl. bibliotekar i komparativist), direktorici NUB *Derviš Sušić*, koja je uspjela da poštivovanim zalaganjem iz minimalnih mogućnosti izvuče maksimum za materijalno, tehničko i stručno unapređenje Biblioteke. Vjerovatno u bh. kulturnoj stvarnosti ne postoji osoba poput Enise Žunić koja je uputila toliko pisama diljem svijeta, sa molbama za donaciju ili za stručno usavršavanje svojih radnika, niti osoba koja je ostvarila toliko kontakata sa ambasadorima i njihovim predstavnicima za kulturu. Taj višegodišnji presing je urodio plodom, jer su mnoge strane biblioteke, mnogi kulturni centri, odgovorili na pisma Tuzlanske biblioteke, i ponudili tehničku, stručnu i materijalnu pomoć. Dakle, direktorica Žunić se nije oslanjala samo na neizvjesnu tranšu iz budžeta, već se trudila da svojom kreativnošću domisli i druge mogućnosti za boljitak Tuzlanske biblioteke. Ovo iskustvo u ku-

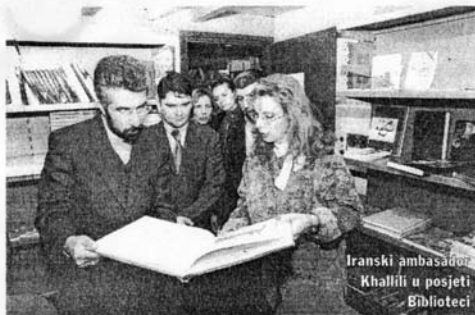

lturnom menadžmentu svakako bi moglo biti korisno i za druge institucije kulture, koje su uglavnom oslonjene isključivo na budžet. Nije običaj da se u uvodima za intervju ističu takvi momenti, ali teško je odoljeti a da se ne pohvali red koji vlada u Tuzlanskoj biblioteci. Vjerovatno nikada nijedna biblioteka u BiH nije imala takav estetski, kreativni nivo urednosti: od cvjetnjaka ispred, preko cvjetnih aranžmana unutra, od čistih tepisana, uglačanih prozora, izložbenih postolja, blistave čaine kuhinje za zaposlene, pa do samih policija i knjiga... Sve odiše redom, radom, mirisom i čistoćom. Naravno, urednost jednog segmenta je neodvojiva od urednosti drugog. Stručni i tehnički potencijali Tuzlanske biblioteke, suglasni su njenom lijepom ambijentu. Zbog svega toga razgovaramo sa direktori-

Tuzlanska biblioteka je svojevrsan kulturni fenomen u BiH. Nikada se bh. bibliotekarstvo nije toliko primaklo svjetskim standardima kao u posljednjih nekoliko godina u Tuzli. O tome svjedoči naša sagovornica, direktorica Tuzlanske biblioteke prof. Enisa Žunić

Iranski ambasador Khallili u posjeti Biblioteci

Bivši američki ambasador Thomas Miller održao je predavanje pod krovom ove Biblioteke

Na predstojanje knjige Bonnie Miller

com Enisom Žunić, koja je *spritus movens* preporoda tuzlanskog bibliotekarstva.

Internetizacija i savremeni digitalni katalog

Šta karakterizira svjetsku standardizaciju u razvoju Tuzlanske biblioteke?

ŽUNIĆ: Treba znati da se godišnje u Biblioteku učlani gotovo deset hiljada korisnika, i da se opsluži blizu sto hiljada korisnika. Sama ta činjenica nam nameće potrebu iznalaženja efikasnijih modaliteta rada sa korisnicima. Posljednjih godina, sa ciljem efikasnijih i kva-

litetnijih usluga, korisnicima stoje na raspolaganju savremeni digitalni katalog COBISS/OPAC, dostupan i na Internetu, kao i klasični alfabedni i stručni katalozi fonda. Savremenu elektronsku biblioteku karakteriziraju bar četiri pokazatelja: obavljanje bibliotekskog poslovanja na računaru, sposobnost bibliotekskog osoblja da na zahtjev korisnika obavlja pretraživanja elektronskih izvora informacija putem računara, što je omogućeno stručnim usavršavanjem naših bibliotekara, uglavnom u inozemstvu. Danas smo u mogućnosti da pribavljamo i prenosimo informa-

Abdulah Sidran Slovo u povodu

Od tuzlanskog praznika, 4. aprila 2002., JU NUB nosi ime poznatog bh. pisca i njenog bivšeg direktora Derviša Sušića. Abdulah Sidran je u tom povodu rekao: "Lijepo je kad bude trg, kad bude bulevar, ulica, sokak pa i žikma – ali je od toga bolje kad se ime velikoga pisca da gradskoj biblioteci, onoj gradskoj knjižnici, u kojoj su sakrane sve njegove knjige, i sve one važne svjetske knjige, bez kojih nijedna njegova ne bi kako valja nastala! Još kad se "potrefiti" – kao što se dogodilo u Tuzli, potrefilo – da je baš u toj Kući veliki pisac ostavio desetak godina svoj glas, svoj glas, rada i dara, onda se ništa ljepše ni pametnije nije moglo trefiti ni dogoditi

korisniku putem računara.

Poznato je da je bh. bibliotekarstvo, sa izuzetkom dva-tri veća centra, uglavnom ostalo na standardima kakvi gotovo da ne važe više nigdje u Evropi. Kako ste Vi uspjeli Tuzlansku biblioteku primati svjetskim bibliotekarskim kretanjima?

ŽUNIĆ: Prije svega, brojnim kontaktima. No, to bi bilo nemoguće da u samoj Biblioteci nemamo stručne osobe koje vole bibliotekarstvo i koje prate savremena kretanja u ovoj oblasti. Znali smo šta hoćemo. Imali smo volju da u teškim ratnim i poratnim uvjetima postavimo visok cilj, i da se trudimo da ga osvarimo. Jedan od rezultata Biblioteke je saradnja sa Institutom informacijskih znanosti IZUM u Mariboru. Primjenjujući sistem COBISS od 1996. godine, Biblioteka je kompjuterizirala svoje poslovanje. Na ovaj način se približila stremljenjima savremenog bibliotekarstva, ali i stupila u veze sa sličnim institucijama van naše zemlje, naročito organiziranim zbirkama u digitalnom obliku. Posljednjih godina Biblioteka je uspostavila saradnju sa većim brojem međunarodnih ustanova: Britanska biblioteka u Londonu, Biblioteka Univerziteta u Oxfordu, Nacionalna biblioteka Malezije, ProBiblio iz Holandije, Univerzitet u Jeni, Visoka Tehnička škola iz Ačena, Austrijski institut za Istočnu i Jugoslovensku Evropu u Beču, Biblioteka Univerziteta Quebec u Kanadi, Nacionalna biblioteka u Cairu, Univerzitetna biblioteka u Teheranu....

Prvi u korištenju kompjuterske katalogizacije

Pretpostavljam da je otvaranje stranih biblioteka u okviru Tuzlanske biblioteke, također, plod brojnih kontakata sa inozemstvom?

ŽUNIĆ: Naravno. U Biblioteci je 1997. godine otvorena i Američka biblioteka sa nekoliko hiljada knjiga. Malo zatim, Aloiz Mok je otvorio Austrijsku biblioteku. U 1998. otvorene su još dvije strane biblioteke, Francuska i Iranska. Tako je, barem djelimično, cijeli svijet pod jednim krovom. Istina, pod tim krovom još mnogo toga nedostaje, kao što je oprema za zaštitu bibliotekne građe, i druga pomagala koja bi uveliko pospešila rad. Ovih dana se pokreće projekt izgradnje Turskog kulturnog

centra u okviru Biblioteke, u vrijednosti blizu 52.000 KM.

Može li se reći da je Tuzlanska biblioteka izuzetno uspješna u saradnji sa najnaprednijim u BiH?

ŽUNIĆ: Svakako. Tuzlanski bibliotekari su prvi u BiH počeli koristiti kompjuterski sistem katalogizacije knjiga. Odmah poslije rata uspostavili novi savremeni sistem uređivanja, odnosno katalogizacije bibliotekne građe - COBISS. Imajući na umu da je donirao svesku i hardversku opremu vrijednu 200.000 DM. Pomoć u opremanju pružili su članovima Tuzlanske biblioteke iz različitih organizacija širom svijeta. Pomoć se ispoljila i u pozivima za specializaciju u Washingtonu, u Kongresnoj biblioteci, u Oxfordu, Kuala Lumpuru i Cairu, što je korisno i za naše bibliotekare su se usavršavali i za njih na kompjuteru i na stranim jezicima. Na te specializacije smo posebno ponosni. Danas imamo bibliotekare koji bi mogli raditi u najnaprednijim svjetskim bibliotekama.

Ovo o čemu govorite je sistem funkcionalne institucije. No, kako je Tuzlanska biblioteka toku rata uspjela sačuvati svoj bogati fond namjestiti prazninu u nabavi novih izdanja?

ŽUNIĆ: Uoči agresije biblioteka su sklonili najvrednije na sigurno

Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla posjeduje raznovrstan i vrijedan fond sa više od 200.000 knjiga, a to su: opći referentni izvori, enciklopedije, rječnici, leksikoni, priručnici, fundamentalni radovi iz pojedinih naučnih i umjetničkih oblasti, domaća i strana raretana izdanja, značajne edicije iz oblasti književnosti, filozofije, historije, te fond serijskih publikacija namijenjen širokom krugu korisnika, od učenika do naučnih radnika.

Uz bogat opći fond Biblioteke, također, obrađuje i čuva obavezni (arhivski) primjerak stampane građe na području Bosne i Hercegovine. Izuzetno značajan i vrijedan fond predstavlja Zbirka zavjajne građe, formirana 1974. godine. Danas ona broji više od deset hiljada bibliotekskih jedinica.

Međunarodni susreti bibliotekara slavista **Svjetski autoriteti posjetit će Tuzlu**

Treći međunarodni susreti bibliotekara slavista, nakon

Sarajeva, bit će održani u Tuzli, i to pod nazivom „Terra

Incognita“.

Tako će Tuzla do 23. aprila ugostiti više od stotinu predstavnika najznačajnijih svjetskih univerziteta, biblioteka i organizacija koje se bave klasičnim i internetskim bibliotekarstvom. Organizator Susreta, koji se prvi put dešavaju i u Tuzli, jesu Centralna i Istočna online biblioteka, IKD „University Press“ Sarajevo i Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Su-

Međunarodni susreti bibliotekara slavista **Svjetski autoriteti posjetit će Tuzlu**

Treći međunarodni susreti bibliotekara slavista, nakon

Sarajeva, bit će održani u Tuzli, i to pod nazivom „Terra

Incognita“.

Tako će Tuzla do 23. aprila ugostiti više od stotinu predstavnika najznačajnijih svje-

Dnevni Avaz, 22.04.2007.

Odabrani događaji 1998-2004.

NUB Derviš Sušić Tuzla, je dala značajan doprinos uspješnoj organizaciji Sajma knjiga koji se održava iz godine u godinu u ovom gradu. Zahvaljujući novim čitanjima i insistiranju na revalorizaciji njegovoga imena, autor prvog bosansko-turskoga rječnika Muhamed Hevai Uskufi, dobio je svoje mjesto u znanosti. NUB Derviš Sušić, je sudjelovala u obilježavanju četiri stoljeća od njegovoga rođenja. U prostorijama Biblioteke održavane su proteklih godina brojne poetske večeri pjesnika iz zemlje i inozemstva u sklopu Sarajevskih dana poezije u Tuzli. Ovdje su predstavljani kulturni programi gradova Rijeke i Pule, a u okviru manifestacije Dani belgijske kulture, građanima je predstavljena, u BiH relativno malo poznata, kulturna scena Belgije. Često se održavaju seminari i predavanja, a zapažena su bila predavanja profesora i bibliotekara iz SAD, Kanade, Austrije i Bosne i Hercegovine u okviru seminara Rukovođenje institucijama kulture, 2004. godine, kada se javnosti predstavio Jillian H. Poole, predsjednik Fonda za umjetnost i kulturu Srednje i Istočne Evrope (www.fundforartsandculture.org). Iste godine održana su zanimljiva predavanja: Historijski pregled američkih predsjedničkih izbora, Douglas Ebnera, direktora Ureda za odnose sa javnošću Ambasade SAD, Sarajevo; zatim Geopolitika za sve, Jean-Christophe Victora, direktora LEPAC (Laboratorija kartografskih i političkih studija u Parizu); Nastava stranih jezika i internacionalizacija univerziteta, dr. Craig L. Dicker, regionalni oficir za engleski jezik za Centralnu i Jugoistočnu Evropu pri Ambasadi SAD u Bosni i Hercegovini; seminar Poremećaj smanjene sposobnosti učenja i nedostatka pažnje, magistar Bonnie Miller, profesor na univerzitetima u SAD, Grčkoj i Tajlandu (2002. godine); predavanje Intelektualna izdaja i bosanskohercegovačka muka, dr. Keith Doubt, profesor sociologije Sveučilišta Wittenberg, Ohio, SAD (2001.); predavanje Politički i kulturni aspekti bosansko-

hercegovačkih odnosa sa Austrijom i Evropskom unijom, dr. Monike Kalista, zamjenice ministra vanjskih poslova Republike Austrije za oblast kulture (2001.); predavanje Bosna i Evropa - susretanja, dr. Gerhard Jandl, ambasadora Republike Austrije u BiH (2000.); predavanje Buduće generacije, Thomas Miller, ambasador SAD u Bosni i Hercegovini (2000.); seminar Bibliotečki menadžment; Gilles Caron: Biblioteka u informatičkom društvu; Serge Harvey: Timski rad, Biblioteka Paul-Emile-Boulet, Université du Québec à Chicoutimi, Canada; predavanje O demokratiji u SAD i u Bosni i Hercegovini, dr. John Finney i mr. Selim Bešliagić (2000.); seminar Bibliotečki menadžment, Serge Harvey, Université du Québec à Chicoutimi, Canada (1999.); predavanje Internet u svijetu, Eileen Elizabeth Rourke, Special Libraries Association (1998.) i mnoga druga.

Upravnici – direktori Biblioteke

Rosa Knežević

Mara Žilić

Nada Roki

Rada Lukić

Jokica Mirović

Dragoljub Kašiković

Zoran Tadić

Derviš Sušić

Omer Gluhić

Ibrahim Čokić

Džemal Teskeredžić

Mara Nikolić

Saliha Mulaosmanović

Stojaković Hilda

Branko Perić

Enisa Žunić

**Uposlenici Biblioteke
od njenoga osnivanja do danas**

Smiljka Todić (Nikolić)
Džemal Teskeredžić
Mirjana Kreković
Mira Vidić
Jokica Mirović
Fatima Ikinić
Milica Korčmaraš
Sajda Krnjić
Ljerka Javor
Emina Humčaković (Mešković)
Ljubica Glumac (Škarica)
Jovanka Miletić
Ljiljana Bubalo
Jelena Jovanović
Živka Bošković
Dragiša Petronijević
Marija Trifković
Ševala Krilić (Šaćirović)
Vuka Grandić
Vjera Rakočević
Anđelka Lisonek
Senija Habul
Zildžo Hadrović
Begzada Mešić
Gordana Jazvić (Višnjic)
Salih Smajić

JAVNA USTANOVA
NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA
»DERVIŠ SUŠIĆ«
TUZLA

JAVNA USTANOVA
NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA
»DERVIŠ SUŠIĆ« - Tuzla
AUSTRIJSKA BIBLIOTEKA
3. sprat
ÖSTERREICH BIBLIOTHEK

KADNO VRIJEME
8-18
PRAVA GLAVNA USTANOVA
9-15

Habiba Kovčić
Rasema Selimović
Angela Pozderac
Ljiljana Vasiljević
Sahba Tučić
Lucija Mihić
Stanka Šabić
Svjetlana Jovanović
Budimir Đokić
Esmā Tahirbegović (Begtašagić)
Antonija Đuranović
Bahrija Malkić
Sead Srabović
Hašima Malkić (Suljagić)
Fikreta Papić
Jusuf Begić
Munevera Hadžiomerović (Babajić)
Đuro Škondrić
Jagoda Atić (Škondrić)
Nada Martinović
Milena Mičić-Mehmedagić
Cvija Trišić (Vukičević)
Milojka Ilić (Mićanović)
Biserka Porobić (Gradašević)
Vera Zoranović
Savica Dragičević (Jovičić)
Ivanka Lazić

Latifa Subašić
Rusmira Smajić (Krpić)
Sahbija Sijerčić
Fadila Hrustić (Bolić)
Izet Muharemagić
Isama Ibrahimović
Zdravko Galušić
Gordana Ribac (Šimić)
Vesna Cvijetinović
Danka Milanović
Šefika Rebronja
Rajka Janković
Hasiba Džaferbegović
Mirsad Gojačić
Hajrija Pekarić
Mersudin Ramić
Zoran Pranjić
Ljubica Ivković
Merima Hasić
Mehmed Hrapić
Jasminka Sultanić
Edin Hrnjić
Šefika Kurtić
Natalija Zovko
Mira Jokić (Mitrović)
Mirsad Lemezović
Maksida Sijerčić

Jakov Stupar
Zlata Salihović
Malina Bojić
Mira Pantić
Indira Gunjević
Sabina Mehmedinović (Babajić)
Mirela Divković
Ramiza Malkić
Ratko Golubović
Šaban Mahmuzić
Anto Perkić
Svjetlana Pantić
Dragana Veličković
Zijad Sarajlić
Fadil Omerović
Vesna Nikolić
Vildana Kasapović
Tatjana Blagojević
Šemsa Al Sibai
Senaid Mešić
Mevlija Kovačević
Milenko Stojanović
Ahmet Kasumović
Aida Durić
Alma Mandžić
Amela Čokić
Azra Mehmedinović

Ramza Fetahagić
Nusreta Džihanović
Sejbin Damadžić
Suada Mujačić
Džejan Hadžiefendić
Jasna Milojković
Ružica Rakanović
Milena Marković
Ljiljana Furtula
Janja Marinović (Stojnić)
Branka Kušljugić
Zvonimir Sučić
Augustina Rahmanović - Koning
Amira Ferhatbegović (Omerćehajić)
Zekira Kikanović
Emina Đapo
Fahrija Balvanović
Mirsada Borić
Mina Mujdanović
Indira Alijagić
Muhterema Halilović
Saliha Hodžić-Kosovac
Amra Uzunić- Ćosić
Nijaz Ćajtinović
Enisa Osmančević-Hodžić
Suzana Antunov
Emina Duraković

Edin Imamović
Edina Toskić
Azra Suljkanović
Sanja Dukić
Maida Škripić
Edin Zoletić
Belma Smailbegović
Fahrudin Tanović
Sabina Rahmanović
Alisa Muharemagić
Šejla Brkić
Dijana Petrović
Denis Memić
Tamara Šimić
Mirela Salihović
Bojan Nestorović
Maja Vlajić
Amela Galešić

Sastavi Upravnog odbora Biblioteke u periodu 1992-2011. godina

U periodu od 16. 10. 1992. – 26. 11. 1996. godine:

Munevera Babajić, predsjednica

Mirjana Radić

Vedad Spahić

Safet Ažderović

Zvonimir Sučić

U periodu od 26. 11. 1996. – 13. 5. 2002. godine:

Fadila Bolić, predsjednica

Salih Kulenović

Vedad Spahić

Nazif Imamović

Amira Omerćehajić

U periodu od 13. 5. 2002. – 11. 12. 2006. godine:

Emir Hadžihafizbegović, predsjednik

Mevlida Altumbabić

Nusreta Džihanović

Zorica Rebernik

Saliha Mulaosmanović

U periodu od 11. 12. 2006. – 13. 11. 2007. godine

(Privremeni upravni odbor):

Saliha Mulaosmanović, predsjednica

Zorica Rebernik

Mustafa Sušić

Zlatko Dukić

Zekira Kikanović

U periodu od 13.11.2007. –

Ernesa Mešić, predsjednica

Zlatko Dukić

Zekira Kikanović

Saliha Kosovac

Zorica Rebernik

Autoportret koji nazivamo bibliotekom

“Knjige su ono najbolje što posjedujemo u životu, one su naša besmrtnost.

Varlem Tihonov Šalamov, Moje biblioteke

Tuzlanska Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić* je ono najbolje što ovaj grad posjeduje – da s iskrenim uvjerenjem parafraziram Šalamova. Stručnim i susretljivim bibliotekarima čini dostupnom svaku knjigu iz svog knjižnog fonda. Ne jednom sam prisustvovala pravoj maloj svečanosti kada čitalac, na preporuku knjižničara iz njegovih ruku prima novu knjigu: odmah je žudno otvara, dodiruje stranice, osluškuje šuštanje papira, dlanom prelazi preko korica iz kojih se širi miris drveta od koga su načinjene police...

Sigurna sam da će još u hodu nasumičnim pogledom tražiti onu pravu riječ kojom će uspostaviti bliski kontakt s autorom i na neki način omogućiti i sebi i njemu skromnu besmrtnost.

Druže, ne držiš ti knjigu nego mene koji ti se sa njenih stranica bacam u naručje – dovikuje iz davnine besmrtni Volt Vitman.

– Svaki čitalac je tu da izvjesnoj knjizi obezbijedi skromnu besmrtnost. Čitanje je u ovom smislu, ritual ponovnog rađanja – riječ je to Alberta Mangela pisca kosmopolite, koji se itekako razumijevao u knjige.

Čitanjem, dakle razmičemo u vremenu i prostoru usku Ckružnicu svog života – ma kolika da je – spoznajemo istinsku prirodu sadašnjosti u kojoj se novi čitaoci bave starijim knjigama pa one time postaju nove, a glasovi mrtvih i živih se dozivaju, pronalaze i razumijevaju.

Ono što je nekad bilo iskustvo jednoga čovjeka može postati, zahvaljujući alhemiji riječi iskustvo svakog čitaoca i poslužiti mu u neku jedinstvenu svrhu.

Po Kolridžu, sjećanja na pročitano bude najplemenitije od svih osjećanja – osjećanje uzvišenog koje, kaže on: nastaje ne iz pogleda na spoljašnji predmet, već iz razmišljanja posmatrača o njemu, ne iz čulnog utiska već iz refleksa mašte.

Iz sopstvenoga iskustva, nikako ne bih zanemarila onaj čulni utisak: U katedrali u Šartru, već pri prvim koracima, svim čulima sam prepoznala utiske stečene čitanjem eseja Isidore Sekulić (Katedrala u Šartru), onu blagu treperavu svjetlost obojenih vitraža koja podrhtava na mermernim pločama i stubovima ispod visokih lukova svoda, mirise vjekova i, iznad svega, uzvišenu jezu koja je i meni natjerala suze na oči.

Takvih primjera je bezbroj: pamtim predjele, drveće i cvijeće, pročelja kuća i hramova, pašnjake, rijeke i mora, likove... koje sam vidjela i srela jedino na stranicama omiljenih knjiga.

Među policama Biblioteke osjećam se kao u nekom paralelnom svijetu koji uliva i strah i sigurnost istovremeno, jer u njemu moja lična priča dobija nove, drukčije dimenzije.

Strah od obilja, mudrosti, proživljenih života, tolikih iskustava kojima nisam dorasla, a i od tragova prethodnih čitalaca, saputnika na istoj stazi.

Sigurnost, jer nisi sam u tom beskonačnom toku, uvijek je neko ispred i iza tebe da te podrži, ohrabri, utješi.

Dok je kao zatvorenik u ruskom logoru nadomak polarnog kruga robijao na sjeveru, kako kaže Josif Brodski, čitao je

pjesme Vistana Hju Odena. One su ga učvrstile u namjeri da ne poklekne pred svojim tamničarima i da ustraje radi slobode koju je na trenutke osjetio u paralelnom svijetu knjige.

A Varlam Šolomov, od koga smo već uzeli moto, na prinudom radu u rudniku zlata u Kolimi, pravo zlato otkriva u oskudnoj zatvorskoj biblioteci: stvaralaštvo Bulgakova, Majakovskog...

– Činilo se – kaže on – kao da vlast želi da pruži nekakvu “utjehu” zatvorenicima tokom dugog puta koji je pred njima, tokom golgote koja ih čeka.

Knjiga, dakle, kao utjeha u neminovnoj patnji, konstanti života pojedinca i zajednice.

“Ja u svačiji i sveopšti Vaterlo većma verujem nego u Stari i Novi zavet.

zapisala je Isidora Sekulić, a bila je pobožna!

Andrićev Alidede (Smrt u Sinanovoj tekiji) u predsmrtnom času spoznaje da se s ovog sveta na onaj bolji ne može preći dok se kao zrela voćka ne otkine, ne poleti u bolnom i strmoglavom padu i ne tresne od tvrdu zemlju. Vajda se i u raju nosi modrica tog pada.

I još Haksli:

– Besmrtna u svojoj besmislenosti, patnja će uvijek postojati. U svakom drugom pogledu čovjek je groteskno ograničen – kaže on – samo ne u pogledu patnje. Ovaj mali mračni ugrušak koji su prozvali “ja” sposoban je za beskonačnu patnju; uprkos smrti, patnja će postojati zauvijek.

Ali, u prkos smrti – prkoseći joj – pišu se i čitaju knjige, skupljaju u biblioteke, lične i one svima dostupne.

Nekada davno, a i nedavno, većina vlasnika ovih zbirki bila je kraljevske krvi, a svoje su biblioteke punili uz pomoć ljudi koji su za njih kupovali, ili pljačkali. Da bi dopunio svoju, i onako pozamašnu biblioteku, Asurbanipal je imao običaj da

razašilje izaslanike širom svog prostranog kraljevstva u potragu za bilo kojim novim naslovom na glinenim pločicama.

Danas su u mudro osmišljenim i dobro opremljenim bibliotekama, kao što je naša, Asurbanipalove izaslanike zamijenile nove digitalne tehnologije i uspješno uspostavile veze sa bibliotekama širom svijeta.

Prati ih čitava armija čitalaca vizijom o novoj, namjenskoj zgradi sa prostranim čitaonicama, obloženim enciklopedijama i priručnicima; sa zelenim sjenilima lampi na dugačkim stolovima i pognutim glavama nad stranicama sa kojih se rasvjetava imaginarno.

– Imaginarno je fenomen biblioteka, zapisao je Danilo Kiš, a nešto dalje imaginarno prebiva između knjige i lampe.

Imaginacija kao prethodnica, predvodnica rasuđivanja!...

Možete li shvatiti Veliki prasak iz koga je nastao naš nedokučivi svemir?! Možda samo, zahvaljujući imaginaciji, zamisliti njegov početak, a kraj? Možete li shvatiti mjesto naše Zemlje, za koju Izet Sarajlić s razlogom kaže da je zvijezda? A mi šta smo? Zvijezdina prašina – zvjezdana prašina?

Pa ipak, nada da naš eksplodirani kosmos i mi, njegova zvjezdana prašina, imamo neiskazivo značenje, smisao, kao u knjizi što je neprestano prečitavamo, a u kojoj smo i sami pročitani; misao da ono što znamo o prihvatljivoj realnosti jeste tvorevina satkana od jezika – sve se to materijalizovano nalazi u autoportretu koji nazivamo našom Bibliotekom: i naša ljubav prema njoj, i naša strast da je još više razotkrivamo, i naš ponos na njena dostignuća, i naša duboka zahvalnost njenim neumornim poslenicima.

*Dr Vojislava Vasiljević,
umirovljeni profesor književnosti*

Vršnjakinje smo i sugrađanke, rođene i rasle zajedno u ovom gradu, ali u divnom zavisnom odnosu sve vrijeme jer sam se ja formirala vrlo značajno zahvaljujući i njoj. Zaista su knjige velikih pisaca koje su mi stavljali iz njenog blaga na policama u male ruke, uz roditelje i školu, snažno uticale na moj odgoj i učenje. Kucala sam na njena vrata na svim adresama koje je promijenila i nisu me zbunjivala ni njena nova prezimena. Po malo čemu drugom smo bili zaista kulturna gradska sredina kao što smo bili po njoj.

Bila je i ostala za mene kuća puna knjiga u koju sam ulazila s djetinjim uzbuđenjem, i onda kad više nisam bila dijete, ustvari, uvijek iznova s nadom da idem po neku posebnu, najljepšu, najuzbudljiviju... Sjećam se mirisa knjiga, zatvorenih očiju bih prepoznala sobe ove kuće. Za generaciju kojoj nije blještavi televizijski ekran popunjavao vrijeme, nudio svijet na dlanu, ali bio i nametljivi mamac u dokolicu bez vrijednog sadržaja, samo knjiga je omogućavala izvanrednu avanturu duha, osvajanje i usvajanje tuđine (svijeta), nevjerovatno šarenilo ljudskih sudbina kao dragocjeno upotrebljivo iskustvo, lekcije za izgrađivanje dobrog ukusa i visokih moralnih i estetskih kriterija na kojim prava literatura stoji i od toga živi.

Kad nas je kao učenike osnovnih i srednjih škola okupljala oko literarnih konkursa i davala nam nagrade u knjigama, neke od nas je potakla da gradimo vlastite biblioteke i godinama se, poslije, borimo za što više dobrih naslova, da ulažemo u sebe i da se u dobru takmičimo.

Da sam bila u stanju da dragoj prijateljici svojoj Biblioteci zamislim bogatu budućnost, nesuđenoj vizionarki bi se ukazala slika koja nam je danas pred očima: Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić*, ugledni kulturni centar u našem gradu, regiji i državi. Jako dobro organizovana, sa-

vremeno opremljena, uprkos svim otežavajućim okolnostima koje su mnogima proziran, prazan izgovor za nerad, gostoljubiva, susretljiva, spremna da ustupi sve što ima za kulturni događaj, za lijepu, i snažnu riječ koja može da mijenja svijet u kojem živimo.

Draga mi je što je plemenita. Pomaže male biblioteke usrdno, planski, u povratničkim mjestima posebno. Volim što je mudra i hrabra odnosno samopouzdana pa se povezala sa svijetom bogatih kultura, organizovanih društava i jakih država. To je obostrano dobro jer su različite kulture za upoznavanje a knjige i znanje u svim drugim oblicima za razmjenu.

Ni u vrijeme Agresije na Bosnu i Hercegovinu nije bila utihla, gluha kuća, nego jedan od onih fenjera u mraku za nas koji smo više nego ikada osjećali da čuvajući svoje neotuđive vrijednosti branimo sve što nam pripada, pa i budućnost koja se najprije i najviše gradi iznutra, duhovno. Kako je knjiga živi glas, ova naša (moja) Biblioteka je njegov vjerni i odgovorni odašiljač i zaštitnica. Šezdeset i pet joj je godina, vrijednih godina, a ona je mlada po svekolikoj snazi, po idejama i ciljevima. Želim joj i nadalje ovako dobar tim uposlenika, ovako blagonaklonu sudbinu, bogatu, izvjesnu budućnost.

Mr Meliha Terzić

1. Komisija za Univerzitetsku biblioteku: Program za osnivanje Univerzitetske biblioteke, 18.3.1980. godine
2. Elaborat o Univerzitetskoj biblioteci Tuzla
3. Zapisnik sa prve sjednice Inicijativnog odbora za osnivanje Univerzitetske biblioteke održane 20. februara 1981. godine
4. Univerzitet u Tuzli: Informacija o aktivnostima na otpočinjanju sa radom Univerzitetske biblioteke Tuzla, novembar 1984. godine
5. Rješenje o osnivanju Radne organizacije Univerzitetska biblioteka u Tuzli od 28. oktobra 1986. godine
6. Pregled aktivnosti vođenih u Tuzli od 1976. godine na formiranju Univerzitetske biblioteke, sadašnji trenutak i naznake mogućnosti daljeg razvoja, 14. septembar 1988. godine
7. Izvještaj o izvršenju pripremnih radnji na konstituisanju Univerzitetske biblioteke u Tuzli i dalji zadaci, 20. juni 1989. godine
8. Informacija iz tekućeg rada Univerzitetske biblioteke i predstojeće obaveze, septembar 1989. godine
9. Godišnji izvještaj za 1990. godinu i elementi programa Biblioteke za 1991. godinu
10. Učešće Univerzitetske biblioteke u izgradnji sistema naučnih i tehnoloških informacija Jugoslavije (SNTIJ), 4. oktobar 1990. godine

11. Univerzitetska biblioteka u Tuzli od ideje do realizacije, trenutak sadašnji i procjena mogućnosti razvoja u 1991. godini, februar 1991. godine
12. Analiza bibliotečke infrastrukture na Univerzitetu u Tuzli, januar 1991. godine
13. Informacije o aktivnosti vođenim u 1990. godini na iznalaženju rješenja za smještaj Univerzitetske biblioteke, problemi s tim u vezi i prijedlog zaključaka, februar 1991. godine
14. Izvještaj o završetku pripremnih radnji na konstituisanju Univerzitetske biblioteke u Tuzli, 10. decembar 1991. godine
15. Univerzitet u Tuzli: Odluka o pristupanju Univerzitetske biblioteke Ugovoru o udruživanju u Univerzitet u Tuzli, 16. decembar 1991. godine
16. Odluka o konstituisanju Univerzitetske biblioteke u Tuzli, broj- 1073-12/91 od 19. decembra 1991. godine
17. Informacija o konstituisanju Univerzitetske biblioteke i druga pitanja u vezi s tim, 26. mart 1992. godine
18. Odluka o osnivanju Javne ustanove Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla, broj: 01/1-023-1431 od 21. oktobra 1992. godine
19. Izvještaj o realizaciji programskih zadataka za 1992. godinu
20. Katalog periodičnih publikacija u specijalnim i fakultetskim bibliotekama tuzlanskog područja za 1990. godinu
21. Hifzija Suljkić, Odabrani tekstovi, BMG Bosanska medijska grupa Tuzla, 2007.
22. Enisa Žunić, Biblioteke na području Tuzle i Tuzlanskog kantona: *Stradanja općih i kantonalnih biblioteka*, Prva konferencija bibliotekara BiH, Tešanj 2007.

23. Analiza o stanju bibliotekarstva u Bosni i Hercegovini, Sarajevo: Republički sekretarijat za obrazovanje i kulturu, 1970.
24. Bašović, Ljubinka, Biblioteke i bibliotekarstvo u Bosni i Hercegovini: 1945-1975. Sarajevo: Svjetlost, 1977.
25. Društvo bibliotekara SR BiH: Godišnja konferencija 87, Tuzla, 7. i 8. maj 1987. Tuzla: Društvo bibliotekara SR BiH, 1987.
26. Hadžihasanović, Hajrudin, Vaspitanje, obrazovanje, nauka i kultura 1945-1971. Tuzla: Opštinski odbor sindikata društvene djelatnosti, 1971.
27. Ilustrovan poslovna lična karta Tuzle, Beograd: Interpregled, 1975.
28. Informativni bilten: glasilo Narodne biblioteke Tuzla, Tuzla: Narodna biblioteka, 1991.
29. Izvještaj Kulturno-prosvjetnog vijeća sreza Tuzla za i Redovnu skupštinu, Tuzla: Kulturno-prosvjetno vijeće, 1963.
30. Narodna biblioteka Bosne i Hercegovine: (1945-1965). Sarajevo: Narodna biblioteka SR BiH, 1965.
31. Narodna biblioteka Tuzla: 1946-1986. Tuzla: Narodna biblioteka, 1986. *katalog
32. Sušić, Derviš: Tuzla-prošlost-informacije-perspektive. Tuzla, 196? *rukopis
33. Tuzla: urbanistički program grada Tuzle i naselja gradskog karaktera na području opštine Tuzla: (skraćena verzija). Tuzla: Skupština opština Tuzle, 1963.
34. Uz navedeni popis monografskih publikacija korišteni su i izvori objavljeni unutar periodičnih publikacija (Front slobode, Oslobođenje, Soda-so), te arhivska građa Zavičajne zbirke Narodne i univerzitetske biblioteke Derviš Sušić Tuzla i Arhiva Tuzlanskog kantona.

35. Popis preuzetih/korištenih članaka iz Fronta slobode (1946.-1991.)
36. Još jedna seoba. Front slobode 20 Apr. 1976: 6.
37. Kulturi prinudni smještaj. Front slobode 30 Avg. 1972: 6.
38. Pažnja. Front slobode 6 Nov. 1948: 6.
39. Prikaz kulturno-prosvjetnog rada u Tuzli. Front slobode 14 Apr. 1946: 6.
40. Biblioteka se smirila-posle desetogodišnje selidbe. Front slobode 21 Jul. 1967: 6.
41. Rudari najaktivniji čitaoci: u Lipnici. Front slobode 6 Jan. 1972: 8
42. Milinković, M. Knjiga najbolji prijatelj rudara: Lipnica. Front slobode 16 Jun. 1971: 7. (Fotografija Đuro Škondrić)
43. Za knjigu više čitalaca: Inicijativa biblioteke u Solani. Front slobode 7 Apr. 1978: 6
44. Biblioteka u Šićkom Brodu. Front slobode 4 Dec. 1981: 6.
45. Otvara se knjižnica na Malti: Akcija Mjesec knjige. Front slobode 17 Okt. 1975: 6.
46. Otvorena biblioteka: Mjesna zajednica Kovačevo Selo. Front slobode 4 Jan. 1980: 6.
47. Biblioteka u Gornjoj Tuzli. Front slobode 7 Avg. 1974: 6.
48. Odjeljenje u Požarnici: narodna biblioteka Tuzla. Front slobode 24 Jul. 1979: 8
49. I dalje pod znakom pitanja. Front slobode 21 Dec. 1967: 6.
50. Gradska biblioteka ponovo bez prostorija. Front slobode 6 Jan. 1967. 13.

51. Izložba djela nobelovaca. Front slobode 24 Okt. 1975:
6.
52. Kulturni poduhvat decenije. Front slobode 23 Okt.
1984: 6.
53. Pohvala knjizi. Front slobode 15 Apr. 1986: 8.

Monografija

NARODNA I
UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA
DERVIŠ SUŠIĆ
TUZLA
1946–2011.

Izdanje u povodu 65 godina postojanja

Tuzla, 2011.

© Narodna i univerzitetska biblioteka *Derviš Sušić*/Tuzla

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije ne smije se upotrebljavati ili reproducirati u bilo kojem obliku ili na bilo koji način, niti pohranjivati u bazu podataka bilo kojeg oblika ili namjere bez prethodne saglasnosti autora.

NUB

Monografija

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

